

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

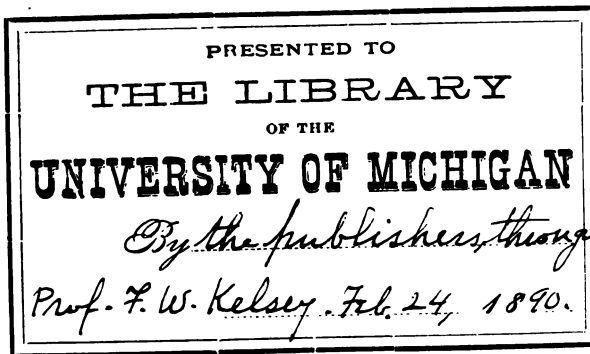
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

A 858,131

APPLETONS'
SCHOOL and COLLEGE TEXT-BOOKS

Latin, Greek, Syriac, Hebrew.

LATIN.

- gil. With Notes and a Vergilian Dictionary. 12mo.
Gates, C. O. How to acquire a Latin Vocabulary.
Harkness, Albert. Series of Latin Text-Books. 12mo:
An Introductory Latin Book, intended as an Elementary Drill-Book on the
Inflections and Principles of the Language.
Arnold's First Latin Book.
Second Latin Book.
Progressive Exercises.
A Complete Course for the First Year.
A Latin Grammar, for Schools and Colleges.
A Latin Grammar, for Schools and Colleges. Revised edition. 1881.
The Elements of Latin Grammar, for Schools.
A Latin Reader, intended as a companion to the author's Latin Grammar.
A Latin Reader. With Exercises.
A New Latin Reader. With References, Suggestions, Notes, and Vocabulary.

011.0
G26

STANDARD CLASSICAL TEXT-BOOKS.

- Harkness, Albert.** Series of Latin Text-Books. 12mo:
 A Practical Introduction to Latin Composition. For Schools and Colleges.
 Cæsar's Commentaries on the Gallic War. With Notes, Dictionary, etc.
 New Pictorial Edition.
 Preparatory Course in Latin Prose Authors, comprising Four Books of
 Cæsar's Gallic War, Sallust's Catiline, and Eight Orations of Cicero.
 With Notes, Illustrations, a Map of Gaul, and a Special Dictionary. New
 Pictorial Edition.
 Sallust's Catiline. With Notes and a Special Dictionary.
 Cicero's Select Orations. With Notes, etc.
 The Same, with Notes and Dictionary.
- This series has received the unqualified commendation of many of the
 most eminent classical professors and teachers in our country, and is already in
 use in every State of the Union, and, indeed, in nearly all our leading classical
 institutions of every grade, both of school and college.
- Herbermann's Sallust's Jugurthine War.**
Horace. See LINCOLN.
Johnson, E. A. Cicero's Select Orations. With Notes. 12mo.
Latin Speaker. See SEWALL.
Lincoln, John L. Horace. With Notes, etc. 12mo.
 — — — Livy. With Notes, Map, etc. 12mo.
 — — — Ovid.
 — — — Same, with Notes and Vocabulary.
Lindsay, T. B. Cornelius Nepos. With Notes, Vocabulary, Index, and Exer-
 cises. Illustrated. 12mo.
 — — — Same, for Sight-Reading.
Lord's Cicero's Lælius.
Quintilian. See FRIEZE.
Quintus Curtius Rufus. See CROSBY, W. H.
Sallust. See BUTLER and STURGUS, HARKNESS, and HERBERMANN.
Sewall, Frank. Latin Speaker. Easy Dialogues, and other Selections for Mem-
 orizing and Declaiming in the Latin Language. 12mo.
Spencer, J. A. Cæsar's Commentaries. With Notes, etc. 12mo.
Thacher, Thomas A. Cicero's de Officiis. Three Books, with Notes and Con-
 spectus. 12mo.
Tyler, W. S. Germania and Agricola of Tacitus. With Notes, etc. 12mo
 — — — Histories of Tacitus. With Notes. 12mo.
Vergil. See FRIEZE.

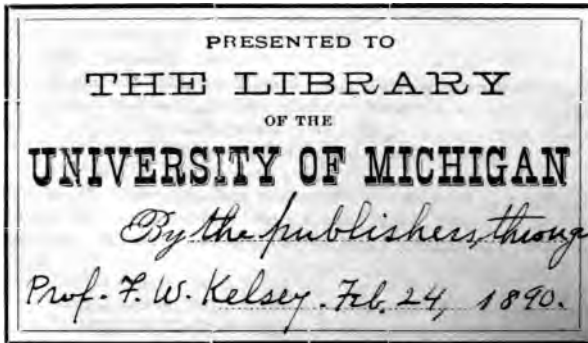
GREEK.

- Adams, F. A.** Greek Prepositions.
Anabasis. See BOISE and OWEN.
Antigone. See SMEAD.
Arnold, T. K. First Greek Book. Edited by SPENCER. 12mo.

APPLETONS'
SCHOOL and COLLEGE TEXT-BOOKS

Latin, Greek, Syriac, Hebrew.

LATIN.

- gil. With Notes and a Vergilian Dictionary. 12mo.
Gates, C. O. How to acquire a Latin Vocabulary.
Harkness, Albert. Series of Latin Text-Books. 12mo:
An Introductory Latin Book, intended as an Elementary Drill-Book on the Inflections and Principles of the Language.
Arnold's First Latin Book.
Second Latin Book.
Progressive Exercises.
A Complete Course for the First Year.
A Latin Grammar, for Schools and Colleges.
A Latin Grammar, for Schools and Colleges. Revised.
The Elements of Latin Grammar, for Schools.
A Latin Reader, intended as a companion to the first.
A Latin Reader. With Exercises.
A New Latin Reader. With References Summarized.

STANDARD CLASSICAL TEXT-BOOKS.

Harkness, Albert. Series of Latin Text-Books. 12mo:

A Practical Introduction to Latin Composition. For Schools and Colleges.
Cæsar's Commentaries on the Gallic War. With Notes, Dictionary, etc.
New Pictorial Edition.

Preparatory Course in Latin Prose Authors, comprising Four Books of
Cæsar's Gallic War, Sallust's Catiline, and Eight Orations of Cicero.
With Notes, Illustrations, a Map of Gaul, and a Special Dictionary. New
Pictorial Edition.

Sallust's Catiline. With Notes and a Special Dictionary.

Cicero's Select Orations. With Notes, etc.

The Same, with Notes and Dictionary.

This series has received the unqualified commendation of many of the
most eminent classical professors and teachers in our country, and is already in
use in every State of the Union, and, indeed, in nearly all our leading classical
institutions of every grade, both of school and college.

Herbermann's Sallust's Jugurthine War.

Horace. See LINCOLN.

Johnson, E. A. Cicero's Select Orations. With Notes. 12mo.

Latin Speaker. See SEWALL.

Lincoln, John L. Horace. With Notes, etc. 12mo.

— — — Livy. With Notes, Map, etc. 12mo.

— — — Ovid.

— — — Same, with Notes and Vocabulary.

Lindsay, T. B. Cornelius Nepos. With Notes, Vocabulary, Index, and Exercises. Illustrated. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading.

Lord's Cicero's Laelius.

Quintilian. See PRIZE.

Quintus Curtius Rufus. See CROSBY, W. H.

Sallust. See BOYLE and STURGEON, HARKNESS, and B... for Mem-
orabilia and Dictionary in the Latin Language.

Spencer, J. A. Cæsar's Commentaries. With Notes, etc. 12mo.

Thacker, Thomas A. Cicero's Select Orations. With Notes, etc. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

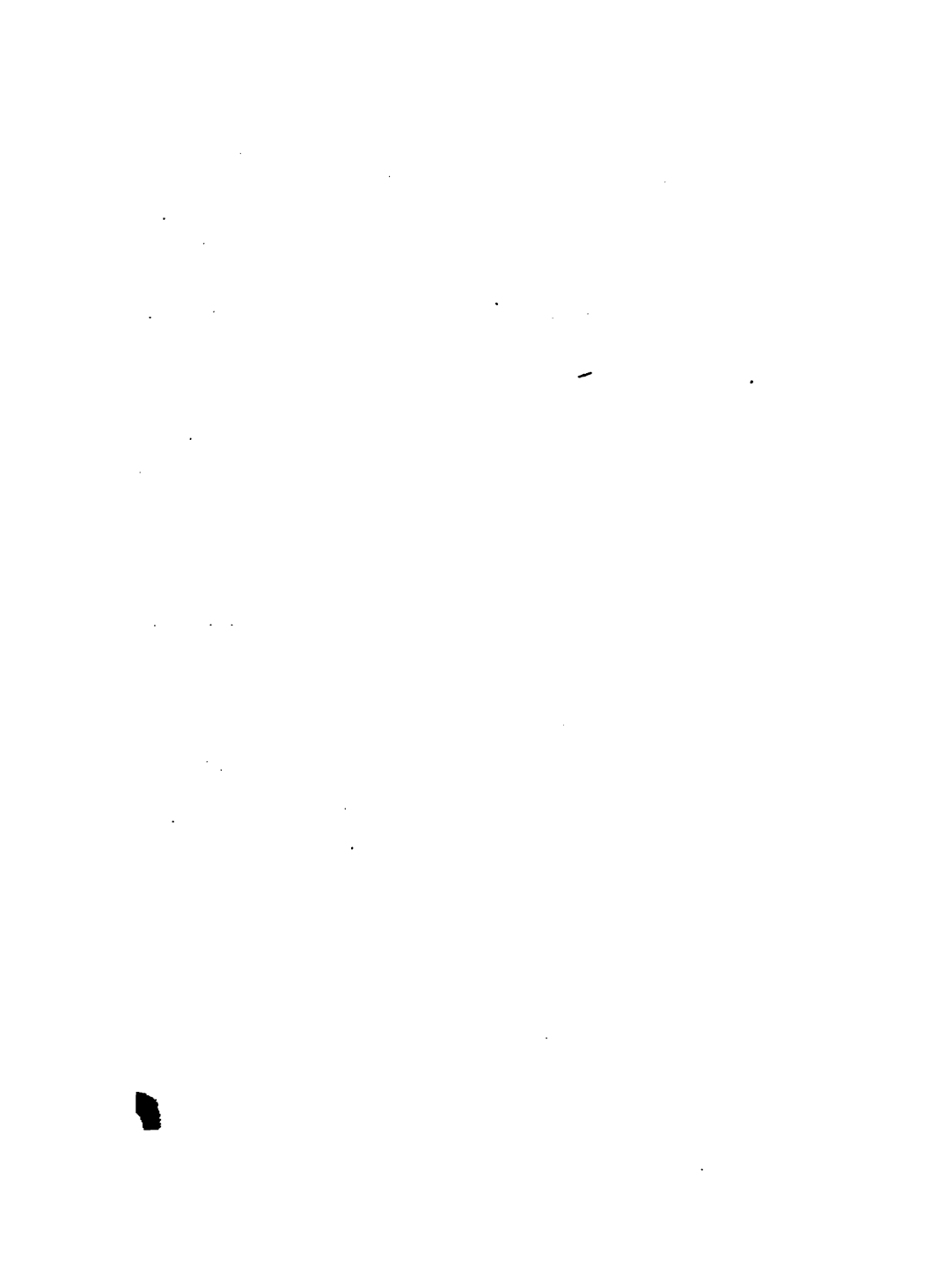
— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

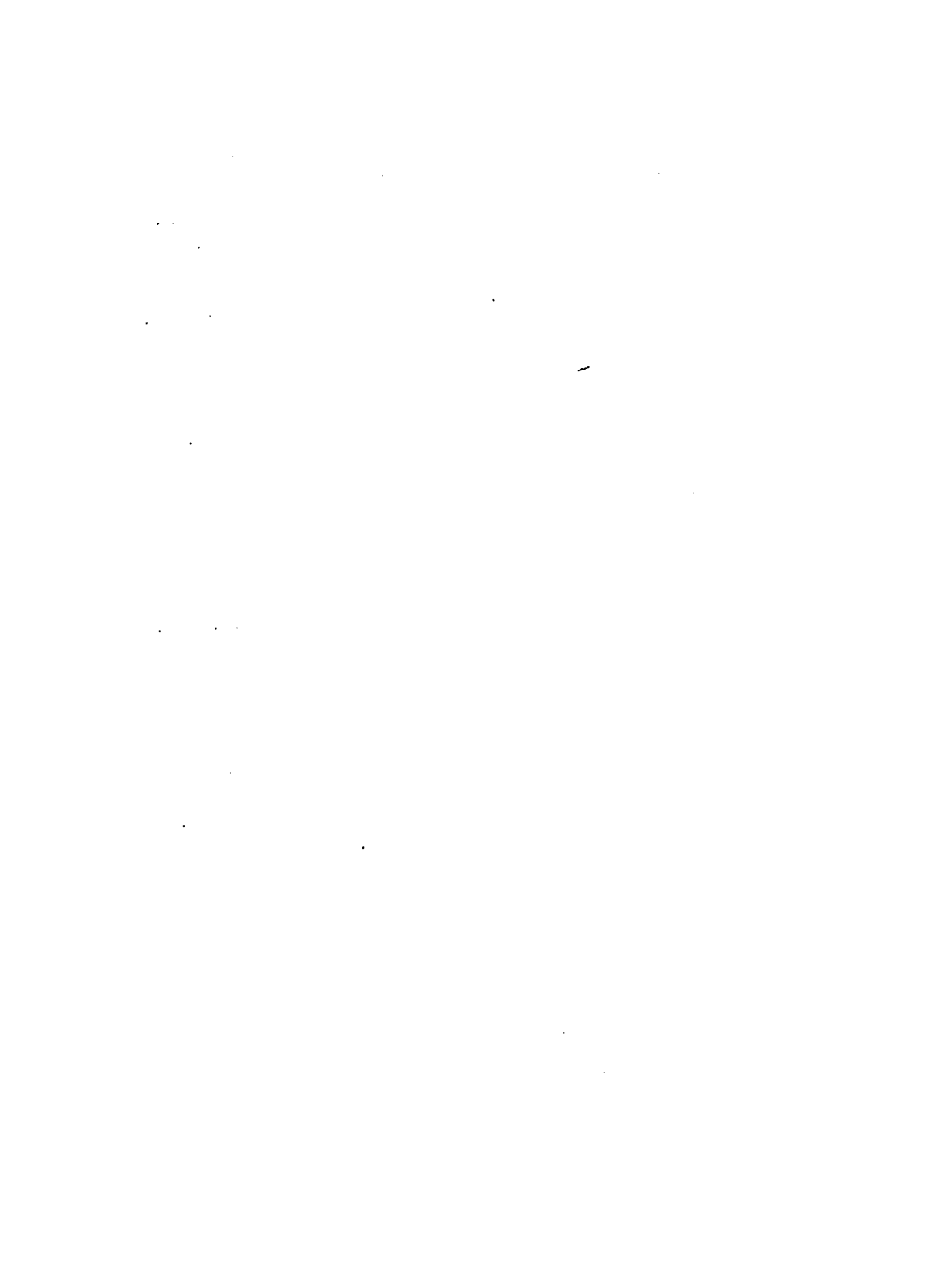
— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

— — — Same, for Sight-Reading. 12mo.

1

LATIN

WORD-BUILDING

33859

ROOT WORDS

WITH THEIR MORE COMMON DERIVATIVES AND THEIR
MEANINGS ILLUSTRATED BY SENTENCES TAKEN
FROM CÆSAR AND CICERO

BY

CHARLES O. GATES, A. M.

INSTRUCTOR IN LATIN AND GREEK LANGUAGES, ADELPHI ACADEMY, BROOKLYN, N. Y.

NEW YORK
D. APPLETON AND COMPANY
1887

COPYRIGHT, 1887,
By D. APPLETON AND COMPANY.

PREFACE.

It is a fact, realized by most pupils, that, after studying Latin from four to six years, they are unable, as a rule, to translate a page of Latin at sight.

The main difficulty, admitted by teachers generally, is the pupil's ignorance of the exact meanings of the Root Words.

To overcome this difficulty the pupil should, after mastering the Regular Forms and General Structure of a sentence, learn, *first*, the exact meaning of a Root Word; *then*, by inference, if possible, or by the teacher's suggestion, or if necessary, by consulting the Lexicon, acquire the definitions of the more common words derived from that Root Word; *then*, utilize at once the information thus gained by translating sentences illustrating these words, taken from the author next to be read in regular course.

Experience shows that exact and definite meanings of words are more easily retained by this method than by

learning each word as it occurs in the text ; that the signification of the Prepositions in Composition, and of the endings is quickly observed ; that the changes, if any, in the vowel of the root are readily noticed ; that the definitions of other words derived from or akin to a root thus learned is easily inferred ; that by this method of analysis and synthesis the pupil forms the habit of observing accurately and quickly, and, finally, of applying all the knowledge he may possess in determining the meanings of new words.

ADELPHI ACADEMY, BROOKLYN N. Y.,
January, 1837.

SUGGESTIONS TO TEACHERS AND STUDENTS.

Appendix B, containing **Exercises on Forms and Rules for Translation**, may serve as a Latin Reader. The Exercises on Forms should, in any case, be used for **Sight Reading**.

As soon as the regular forms and general structure of sentences have been thoroughly mastered, a work not exceeding four months, the pupil should begin **Word-Building**, as follows :

Take the words, Part I, in alphabetical order with their corresponding sentences, Part II ; or, take the words in the order of the text in the book of Caesar the class is to read first ; if Book I, *omnis* with its derivatives and sentences, etc. ; if Book II, *cis* with its derivatives and sentences, etc. ; or, make selections of words, adapting them to the pupil's advancement.

The words selected should be read and their definitions ascertained in the class-room without the use of the Lexicon, the teacher giving the assistance required. For example, the teacher selects *amo*. The pupils find in the Vocabulary, Part I, *āmo*, to love, be fond of, be accustomed. Under *amo* are found the following Derivatives and Compounds ; first, *hic amor*, the Pronoun, *hic*, shows that *amor* is a Noun, Masculine Gender ; the class will readily infer the meaning, *love* : second, *ādāmo*, being read, the pupil, turning to *ad*, Appendix A, applies the meaning here given

to *amo* and infers the definition, to take a liking to a thing. In like manner are read, *hic amicus, amicus, intimicus, haec amicitia*, all the Derivatives and Compounds from *amo* found in the First Four Books of Caesar's Commentaries. Words and sentences from Cicero (marked *b*) are omitted until Caesar has been completed. *Amo* and its Derivatives and Compounds (others added at discretion) are given as a Vocabulary Lesson for the next day, when the pupils are required to give the English for the Latin and Latin for the English, the Parts of the Verbs, the Declension of the Nouns, Adjectives, etc. The next day, after thorough drill on the Vocabulary the pupils turn to *amo*, Part II, and translate at sight the sentences from Caesar (marked *a*), receiving the assistance required on new words. These sentences constitute the *review*, a lesson to be thoroughly prepared by reference to the Grammar, the *advance* being new words from the Vocabulary, Part I, read in the classroom as above described.

The pupil should direct his attention chiefly to tracing the meaning of the root in its derivatives, learning, however, as he advances, the meanings of the terminations as shown in Appendix to Part I.

White's Latin-English Dictionary and Riddle's Latin-English Lexicon are the authorities consulted in regard to derivation. In some instances, words derived from a common root are classed together, the object being not so much to teach derivation as to build up a ready vocabulary.

TABLE OF CONTENTS.

	PAGE
SUGGESTIONS TO TEACHERS AND STUDENTS.....	5

PART I.

ETYMOLOGICAL VOCABULARY.....	9

APPENDIX I.

PREPOSITIONS IN COMPOSITION.....	119
TERMINATIONS OF WORDS.....	121

PART II.

SENTENCES FROM CAESAR AND CICERO.....	53

APPENDIX II.

EXERCISES ON FORMS.....	124
RULES FOR TRANSLATION.....	158

•

NOTICE.

Spaces have been left in the Etymological Vocabulary that the *pupil* may add new derivatives and compounds, and insert new root words as he meets them in the course of more advanced reading.

•

PART I.

ROOT WORDS WITH THEIR DERIVATIVES.

ācūo, to make sharp or pointed, to whet, to exercise one's self, to incite, to augment. *ἀκίς*, a point, edge. **a.** *praeācūo*, to sharpen at one end; *praeācūtus*; *ācriter*; *haec ācīēs*; *haec cautēs*. **b.** *ācer*; *ācerbus*; *ācerbe*; *haec ācerbitas*.

ādōlēo, to cause to grow up, to increase, honor, offer up. **a.** *ādōlesco*, to grow up, be augmented. *ādōlescens*; *hic ādōlescentūlus*; *haec ādōlescentia*. **b.** *ādultus*.

aequus, like, even, level, favorable, kind, equitable, tranquil. *εἰκός*, that which is like. **a.** *haec aequitas*; *iniquus*; *haec iniquitas*; *aequālīter*; *aequo*; *ādaequo*; *hoc aequinoctium*. **b.** *aeque*.

hoc aes, copper, bronze, money, payment. **a.** *aerārius*; *ōbaerātus*, involved in debt; *aestīmo*; *existīmo*, *haec existīmātio*. **b.** *hoc aerārium*.

hic aestus, heat, fire, passion, the agitated sea, tide, vacillation. *αἶθεω*, to light up. **a.** *hoc aestūarium*; *haec aestas*.

haec aetas, the period of life, age. **b.** *aeternus*.

hic āger, a field, territory, open country, plain. *ἀγρός*, a field. **a.** *haec agrīcultūra*. **b.** *agrestis*; *agrārius*.

āgo, to move, conduct, drive, plunder, pursue, excite, to perform, carry on, discuss, act as. *ἀγω*, to lead. **a.** *ādīgo*; *cōgo*; *exīgo*; *exīgūsus*; *haec exīgūtītas*; *rēdīgo*; *cōgīto*; *exāgīto*; *hoc agmēn*. **b.** *sūbīgo*; *transīgo*; *haec cōgītātīo*; *prōdīgus*.

ālācer, lively, eager, glad. **a.** *haec ālacrītās*.

haec ālēa, a die, dice. **b.** *hic ālēstor*.

ālius, another, other, the remainder, one of two. *ἄλλος*, another. **a.** *ālītēr*; *ālīquis*; *ālīquanto*; *ālīquamdiu*; *ālīquōt*; *ālīēnus*; *alter*; *alternus*. **b.** *ālīquando*; *haec ālīnīgēna*.

ālo, to nourish, support, live, foster, swell. *ἀλθω*, to cause to grow. **a.** *altus*, grown by nourishing, high; *haec altītūdo*. **b.** *haec altāria*, a high altar.

āmo, to love, be fond of, be accustomed. **a.** *hic āmor*; *ādāmo*; *hic āmicus*; *āmicus*; *īnīmicus*; *haec āmicītīa*. **b.** *āmans*; *haec īnīmīcītīa*.

angustus, narrow, straight, scant, limited, brief. **a.** *haec angustīae*.

haec ānīma, air, breath, life, manes. *ἀνεμος*, a breath of air, wind. **a.** *ānīmadverto*; *exānīmo*; *hic ānīmus*. **b.** *haec ānīmadversīo*.

hic annus, a year, a season of the year, harvest, age. *ἐννος*, a year. **a.** *annūsus*; *hoc biennīum*; *hoc triennīum*; *quotannis*.

antē, before, chiefly, forward, first. *ἀντί*, over against, before. **a.** *antēā*; *antīquus*; *antīquūtīs*.

āpēriō, to uncover, open, reveal, render accessible, begin, establish.
a. āpertus; hic Aprīlis. **b.** āperte.

āpio, **āpiscor**, to bind, seize, pursue, attain, perceive. *δπρω*, to fasten, bind to. **a.** apto, to join, adjust, prepare. haec cōpūla; coepi; aptus; āpūd. haec arma, things adapted; hence, of war, weapons; implements. armo; hoc armāmentum; haec armātūra; armātus; Inermis. **b.** hic coeptus, a laying hold of, a beginning. haec ars, a joining, skill in combining, art, profession. Iners; haec Inertīa.

haec āqua, water, the sea, medicinal springs. **a.** haec āquātio.

hic arbiter, a spectator, a witness, arbiter, ruler. *βῆμι, ἐβην*, to go. **a.** hoc arbītrium; arbītror.

arcēō, to defend, inclose, prohibit access to, hinder. *ἀρκέω*, to ward off, defend. **a.** haec arx; exercēō, to drive on, work; haec exercitātio; exercitātus; hic exercitus; cōercēō, to hold together, restrain. **b.** hic carcer, an inclosed place, a prison.

hoc argentum, silver, silver coin. *ἄργυρος*, silver. **b.** argentūs.

āter, black, sable, gloomy, dismal, malevolent. **b.** atrox, repulsive, hideous, fierce, fixed. haec atrōcitas.

audīō, to hear, perceive, lend an ear, approve of. *αὖρ*, the ear. **a.** exaudīō; haec auditio. **b.** haec auris, the ear.

augēō, to cause to grow, to produce, augment, praise, reverence. *αὐξάνω*, to make grow, increase. **a.** hic auctor; hic auctus; haec auctōritas; hoc auxillum; auxiliāris; auxillor. **b.** auctiōnārius, pertaining to an auction.

āveō, to pant after, desire earnestly. **a.** audeo, to venture, to dare. haec audācia; audācter. **b.** audax.

haec barba, the beard, husk, a cluster. **b.** barbātus; imberbis.

bōnus, good, beautiful, fit, right, genuine, large, excellent, delicate. **a.** běně; hoc bōnum; haec bōnitas; hoc bēnēficium. **b.** haec bēnēvolentia; haec bēnignitas.

brēvis, little, short, narrow, shallow, concise. βραχύς, small, little, short. **a.** haec brēvitas. **b.** brēviter.

cādo, to fall, sink, decline, to be sacrificed, to happen, perish, terminate. **a.** hic cāsus; hoc cādāver; accido; concido; dēcido; incido; occido; hic occāsus; haec occāsio, a falling out or happening, an occasion. **b.** occidens; excido.

caedo,* to cause to fall, to cut down, kill, overthrow. **a.** concido; concisus; occido; succido; hic caespes, the thing sought being cut, a turf, sod. **b.** haec caedes; incido; trūcido; hic et haec parricida; hoc parricidium.

cāno, to sound, sing, prophesy, drawl. **b.** canto.

cāpio, to take, seize, capture, choose, captivate. **a.** captus; hic captivus; accipio; dēcipio; excipio; incipio; intercipio; praecipio; rēcipio; hic rēceptus; suscipio; dēinceps, next following; princeps; hic principātus; occūpo; haec occūpātio; praecipue; rēcūpero. **b.** concipio; hoc inceptum; percipio; hic et haec mūnceps, one undertaking a duty, an inhabitant of a free town, a citizen; hoc mūncipium; particeps; hoc principium.

* Causative of caedo.

hoc cāpūt, head, person, leader, paragraph, summit, source, life. κεφαλή, the head. **a.** anceps; praeceps; praecipito. **b.** hic cāpillus; cāpitālis.

haec cāsa, the covering thing, a hut, shed. **a.** hoc castrum, a protected place, fort, camp. hoc castellum. **b.** castrensis.

haec causa, cause, motive, opportunity, condition. **a.** accūso; excūso; incūso; rēcūso. **b.** haec rēcūsātio, a protest, refusal.

cāvĕo, to be on one's guard, avoid, provide for, decree. **a.** praecāvĕo.

cĕdo, to go, move, fall to one's lot, to be changed, withdraw, succeed, vanish, yield. χαθ, χάζομαι, to retire. **a.** accĕdo; antĕcĕdo; arcesso, to cause to come to, summon; concĕdo; dĕcĕdo; hic dĕcessus; discĕdo; hic discessus; excĕdo; intercĕdo; prĕcĕdo; succĕdo; nĕcesse, not yielding, inevitable; nĕcessārio; nĕcessārius; haec nĕcessitas; haec nĕcessitudo; haec merces, the thing coming for, gain, recompense. **b.** sĕcĕdo.

cello, to impel, urge on. κέλλω, to urge, drive on. **a.** cĕler, fleet, precipitate; cĕlĕriter; haec cĕlĕritas. **b.** accĕlĕro; percello; haec prĕcella; prĕcul, driven forward, remote; hoc excelsum.

censĕo, to count, estimate, consider, decree. **a.** hic census.

centum, a hundred, large number. **a.** hic centūrĭo.

cerno, to separate, discern, understand, decree, contend. κρίνω, to separate, investigate, decide. **a.** dĕcerno; certus; certe; incertus.

hoc certāmen; sēcrēto; dēcerto. **b.** certo; hoc dēcrētum; hoc discrimen; sēcerno.

hic cibus, food for man and beast, nutriment. **a.** cibārius.

cīeo, to move, shake, excite, produce, rouse, call. κίω, to go. **a.** cītātus; cito (adv.); excito; incito. sollicito, to move violently, molest, solicit. **b.** concito; rēcito; sollicitus; haec sollicitātiō; haec contio; hic contionātor.

cis, on this side, within. **a.** citērior; citro; citrā.

hic et haec civis, a dweller, a citizen. **b.** haec civitas; cīvīlis.

clāmō, to call aloud, shout, make an uproar, invoke. καλέω, to call. **a.** hic clāmōr; conclāmō.

clārus, clear, loud, bright, evident, illustrious. κλύω, to hear. **b.** praeclārus; dēclāro.

claudō, to shut, close, stop, finish, encompass. κλείω, to shut. **a.** conclūdo; disclūdo; interclūdo. **b.** circumclūdo; exclūdo; inclūdo; oclūdo.

clīno, to lean. κλίνω, to make bend, incline. **a.** acclivis; haec acclivitas; dēclivis. **b.** haec dēclinātiō; inclino.

clūēo, to hear one's self called, to be named, esteemed. κλύω, to hear. **a.** hic et haec clyens, a dependent, a client. **b.** haec clientēla.

cōlo, to inhabit, cultivate, adorn, honor, worship. **a.** hic cultus; incolō. **b.** hic cōlōnus; haec cōlōnia.

hoc concilium, a calling together, assembly, council. *καλέω*, to call. **a.** concilio.

cōnor, to undertake, try. **a.** hoc cōnātum; hic cōnātus.

consūlo, to deliberate, consult, determine. **a.** hic consul; hoc consilium; hoc consultum; hic prōconsul; hic consūlātus. **b.** consūlāris.

contrā, opposite, in return, against, in opposition. **a.** contrārius.

hoc cōr, the heart, soul, feeling. *κῆρ*, heart. **b.** haec concordia; rēcorder, to bring again from the heart, recollect; haec misēricordia.

crēdo, to trust, believe, entrust, think. **a.** incrēdibilis.

crūdēlis, wrathful, severe, unmerciful, cruel. **a.** crudēlīter; haec crudēlitas.

cūbo, to lie, recline, slope, slant. **b.** accūbo; hoc cūbile; incumbo; prēcumbo.

cunctor, to fluctuate, hesitate, doubt. **a.** haec cunctātio.

cūpio, to long for, desire, favor. **a.** cūpidus; cūpīde; haec cūpīditas. **b.** concūpisco.

haec cūra, trouble, attention, pains, care, office. **a.** cūro. **b.** haec prēcūrātio.

curro, to run, hasten. **a.** hic currus; hic cursus; accurro; concurro; hic concursus; dēcurro; haec excursio; occurro; percurro; prōcurro. **b.** concurso; praecurro.

hic et haec custos, an overseer, protector, watch. κεύθω, to cover, hide. **a.** haec custōdia. **b.** custōdio.

hoc damnum, hurt, damage incurred, penalty. **a.** damno, to bring damage upon, condemn. **b.** indemnātus; condemnno.

dē, from, away, of, from among, concerning, because of. **a.** dētērior, worse; dēindē, dēinceps, dēinque.

dēcem, ten, several. δέκα, ten. **a.** dēcūmānus; hic dēcūrō.

dīco,* to say, relate, assert, predict, appoint, warn. δείκνυμι, to show, point out. **a.** hoc dictum; haec dictio; indico, to declare publicly; interdico. **b.** hic dictātor; dictio; haec dictātūra, the office of one who orders, dictatorship; hoc ēdictum.

dīco,* to proclaim, consecrate, appropriate. **a.** hoc indicium; praedico; vindico, to lay claim to, appropriate, set free, avenge. **b.** ab-dico; indico; hic et haec index; hic et haec vindex.

hic et haec dies, a day, a set time, day-light. **a.** diū; diurnus; diūturnus, haec diūturnitas; quōtidie; quōtidianus; postdie; pridie; interdū; quamdiū; hoc bi-dium; hoc tri-dium; hic mēdies. **b.** hōdiernus; nūdius.

dignus, pointed out, worthy, suitable, proper. δείκνυμι, to show, point out. **a.** haec dignitas; haec indignitas.

* Allied.

disco, to learn, become acquainted with. *διδάσκω*, to teach, M. to learn. **a.** haec disciplina.

do* (3d conj.), to put. **a.** abdo; abdītus; circumdo; ēdo; ēdītus; perđītus; prōdo; mando; commendo, to commit thoroughly, commend; hoc mandātum; vendo; haec dīcō, a placing one's self under, dominion, power; haec condīcō, a placing together, position, condition. **b.** perdo; haec commendātio; condo, to put together, to build; abscondo, to put away, secrete, disappear; rēcondo, to put again, restore.

do* (1st conj.), to give, permit, resign, devote, announce. *δίδομι*, to give. **a.** dēdo; dēdītīcus; haec dēdītio; reddo; trādo; condōno, to make a present of, forgive.

dōcēo, to teach, inform. *δείκνυμι*, to show, point out. **a.** ēdōcēo, to teach thoroughly.

dōlēo, to suffer pain, grieve, deplore. **a.** hic dōlor.

haec dōmus, a building, house, home, family, sect. *δόμος*, a house; *δέμω*, to build. **a.** dōmesticus; hoc dōmicīllum; dōminor, to be lord, rule. **b.** haec dōminātio, bearing rule, lordship.

dūco, to conduct, bring forward, produce, construct, arrange, protract, compute, draw. **a.** hic et haec dux; abdūco; addūco; circumdūco; dēdūco; didūco; ēdūco; indūco; intrōdūco; obdūco; perdūco; prōdūco; rēdūco; subdūco; condūco; transdūco.

dūō, two. *δύο*, two. **a.** dūbīus, moving in two directions, fluctuating, doubtful; dūbīto; haec dūbītātio. hoc bellum, a contest between two parties, war. bello; bellīcōsus; haec rēbellio. **b.** hoc dūbīum.

* Some refer both words to *do*, to give, or to put.

ĕgĕo, to be needy, desire. ἀχὴν, poor, needy. **b.** ĕgens; haec ĕgestas.

ĕmo, to take to one's self, buy, acquire. **a.** cōĕmo; dīrĕmo, to take apart, separate, settle; exĭmĭus, taken out from the mass, distinguished; hoc exemplum; hoc praemĭum, a taking beyond, a reward; promptus, taken out, manifest, public; rĕdĭmo; sūmo, to take up, assume; hic sumptus; consūmo. **b.** ādĭmo; intĕrĭmo, to take from the midst, destroy; sumptūōse; exprōmo, to take out, display, declare.

ĕo, to go, proceed, accede, prepare. εἶμι, ἔμην, to go. **a.** ādĕo; hic ādĭtus; circumĕo; circūltu; pĕrĕo; exĕo; hic exĭtus; inĕo; hoc inĭtĭum; hoc ĭter; hic ōbĭtus; praetĕrĭtus; hic praetor; praetōrĭus; prōdĕo; rĕdĕo; hic rĕdĭtus; haec rĕdĭtĭo; sĕdĭtĭōsus, full of separating, turbulent; sūbĕo, to come up from beneath, spring up, succeed; sūbĭtus; sūbĭtō; transĕo. **b.** ābĕo; hic coetus; hic et haec cōmes; hoc cōmĭtĭum; hic cōmĭtātus, retinue; hoc exĭtĭum, destruction; exĭtĭōsus; inĭtio; intĕrĕo, to mingle with, perish; hic intĕrĭtus; ōbĕo; pĕrĕo; praetĕrĕo; haec praetūra; cōmĭtor, to accompany; hic pāries, the thing going around, a wall.

hic ĕquus, a horse. ἵππος = ἵππος, a horse. **a.** hic ĕques; ĕquester; hic ĕquĭtātus; adĕquĭto; pĕrĕquĭto. hoc ĕphippĭum, that which is on a horse, horse-cloth; ĕphippĭātus.

haec essĕda, a two-wheeled war-chariot. **a.** hic essĕdārius.

ĕx, out of, from, apart, ἐκ, ἐξ, from, out of. **a.** extrā; extĕrus. **b.** externus.

fācĭo, to make, do, represent, sacrifice. φέρω, to bring forth, produce. **a.** fācĭlis, that may be done, easy; fācĭle; difficĭlis; perfācĭlis; hoc fācĭnus, the action, crime; haec factĭo, a taking part, sect, party; hoc factum; haec fācultas; haec difficultas; affĭcio; confĭcio; dĕfĭcio;

haec dēfectio; efficio; interficio; praeficio; hic praefectus; pātēfācio; perficio; prōficiscor, to begin to make one's self be forwards, to depart; prōficio; haec prōfectio; rēficio; sātisfācio; haec sātisfactio; hoc aedificium; aedifico; commōnēfācio, to make to think greatly, to remind forcibly; hoc officium; assūēfācio. hic fāmulus, one who does, a servant. haec fāmilia; fāmiliāris. b. haec praefectūra; hic fācinōrosus, full of crime, a criminal; liquēfācio; lābēfacto; prōfecto, indeed, truly; hic pontifex; obstūpēfācio; amplifico; vācūēfācio; hic vēnēficius, one effecting by poison, a sorcerer. fāmiliārīter.

fallo, to cause to fall, to trick, deceive, beguile. *σφάλλω*, to make to fall, trip. a. falsus.

farcio, to stuff, cram. a. confertus, pressed together.

fastigo, to make pointed, sharpen. a. fastigātus, sloping, steep; fastigātē.

fātiscor, to fall apart, grow faint, droop. *χα, χαινω*, to yawn, open wide. a. dēfētiscor; dēfessus. fātigo, to employ to weariness, fatigue. dēfātigo; haec dēfātigātio.

fendo, to beat. *θείνω*, to strike. a. dēfendo; haec dēfensio; hic et haec dēfensor; offendo; haec offensio. b. infestus, struck, made unsafe, infested; offensus.

feo, to cause to be, to produce. *φύω*, to bring forth. a. fēlix, fruitful, auspicious, happy; haec fēlicitas; fēliciter, effēmīno. b. haec fēmīna.

fēro, to bear carry, to drive, move, receive, disclose. *φέρω*, to bear. a. fērax; haec fertilitas; affēro; confēro; confestim, immediately; dēfēro; diffēro; effēro; infēro; offēro; perfēro; praefēro; rēfēro; suffēro.

prōpērus, borne forward, speedy, hastening; **prōpēro**; **haec forma**, form, figure, model; **dēformis**; **haec fors**, a bringing, that which brings, chance; **haec fortūna**. **b.** **hic lātor**, a proposer of a law; **prōfēro**; **transfēro**; **fortasse**, perhaps; **fortūnātus**.

fidō, to trust, confide. *πειθω*, to persuade. **a.** **confido**; **haec fides**; **fidēlis**; **haec perfīdīa**. **b.** **hoc foedus**, a trusting, compact, law.

figō, to fix, fasten, taunt. *σφίγγω*, to bind together. **configo**; **dēfigo**; **affigo**; **transfigo**, **haec fibūla**.

findo, to cleave, divide. **a.** **hic et haec finis**, the dividing, the boundary line; **finō**; **finītīmus**; **haec affinītas**. **b.** **affinis**; **infinītus**.

figō, to touch, shape, arrange, train, contrive. *θίγω*, to touch. **a.** **haec figūra**.

firmus, bearing, strong. **a.** **haec firmītūdo**; **firmīter**; **confirmo**; **haec confirmātio**; **infirmus**; **haec infirmītas**. **hoc ferrum**, strong metal; **ferrēus**. **fortis**, strong, courageous; **haec fortītūdo**; **fortīter**. **b.** **firmitas**. **hoc ferramentum**.

flāgīto,* to demand violently, entreat, accuse. **b.** **hoc flāgītium**; **flāgītīose**; **flāgītīōsus**.

flāgro,* to blaze, burn, be much excited. *φλέγω*, to burn. **b.** **conflāgro**; **dēflāgro**; **haec flamma**; **inflammo**.

flecto, to bend, turn, persuade. **a.** **inflecto**.

* Allied.

flēo, to weep, lament, drop. φλέω, to gush. **a.** hic flētus.

fligo, to strike, strike down. **a.** affigo; afflicto; configo; prōfligo.

hic flos, the flower, crown, head. φλέω, to gush, teem, expand. **b.** flōrens; flōrēo.

flūo, to flow, overflow, proceed, disappear. φλέω, to gush; φλύω, overflow. **a.** hic fluctus; hoc flūmen; hic conflūens; dēflūo; inflūo; prōflūo.

fōdīo, to make a trench, dig, pierce, excite. βόθρος, a pit, trench. **a.** subfōdīo; haec fossa.

for, to speak, utter, predict, celebrate. φημί, to speak. **b.** hoc fātum; fātālis; fātōr, to confess; confitōr; haec confessio; infitior; hic infitīator; prōfitōr; hoc fas, that which is spoken, law, equity. nēfārius; nēfārie. haec fāma, that which people say, report, character; infāmis; hic et haec vātes, the speaker, prophet, poet. haec vātīcīnātīo.

frango, to break in pieces, subdue, abate, repel. βήγνυμι, to break. **a.** perfringo; refringo. **b.** confringo; hic naufrāgus.

hic frāter, a brother. φράτηρ, a clansman. **a.** frāternus.

haec fraus, a fraud, offence, delusion, a deceiver. **b.** haec fraudātīo; frūstrā, in error, in vain.

frēquens, frequent, usual, crowded. **b.** haec frēquentīa; frēquento.

hoc frigus, the cold, winter, inactivity, indifference. *βιγέω*, to shiver with cold. **a.** frigidus.

frūor, to enjoy, delight in, have the use of. **a.** hic fructus; fructūōsus; hoc frūmentum; frūmentor; frūmentārius. **b.** perfrūor.

fūgiō, to flee, vanish, perish, avoid. *φεύγω*, to flee. **a.** haec fūga; fūgītivus; effūgiō; hic perfūga; perfūgiō; hoc perfūgīum; prōfūgiō.

fulgēō, to lighten, flash, glisten. *φλέγω*, to burn, set on fire. **b.** hoc fulmen.

haec funda, a sling, drag-net. *σφενδόνη*, a sling. **a.** hic fundītor.

fundo, to pour out, extend, utter, moisten, scatter, to produce, overthrow. *χέω*, to pour. **b.** prōfundo.

hic fundus, the bottom, foundation, soil. *βυθός*, depth. **b.** fundo; hoc fundāmentum.

fūro, to rave, be furious, be enraged. **b.** hic fūror; fūrīōsus.

gēro, to carry, cherish, behave, conduct. **a.** hic agger, that which is brought, materials.

gigno, to beget, produce, to be born, arise. *γίνομαι*, to be born, become. **a.** hoc gēnus, race, birth, kind; gēnērātīm; haec gens; ingens, that goes beyond its kind, great.

hic glādius, a sword. **b.** hic glādiātor; glādiātōrius.

haec glōria, glory, ambition, pride, vaunting. κλέος, report, fame. **a.** glōrior.

grādior, to take steps, walk, go. **a.** aggrēdior; congrēdior; hic congressus; ēgrēdior; ingrēdior; prōgrēdior; transgrēdior. **b.** hic grādus.

grātus, beloved, agreeable, grateful, thankworthy. χάρις, favor, grace. **a.** haec grātia; haec grātūlātio; grātūlor.

grāvis, ponderous, laden, grievous, weighty. βαρύς, heavy. **a.** grāviter; haec grāvitas; grāvo. **b.** ingrāvesco.

hic grex, a drove, swarm, company, troop. **a.** aggrēgo; ēgrēgus; ēgrēgia. **b.** congrēgo.

hābēo, to have, possess, regard, think, perform. ἔπω, to fasten, grasp, lay hold of. **a.** ādhībēo; dēbēo; praebēo; prōhībēo. **b.** hābito; dēbitus; dēbilis; dēbilitō.

haerēo, to hang, adhere, keep near, be perplexed. **b.** haesito.

haec hiems, the snowy time, winter, storm, cold. χειμών, stormy weather, winter. **a.** hiēmo; hibernus; haec hiberna; hoc hibernāculum.

hic hōnor, honor, value, office, beauty. **a.** hōnestus, hōnōrificus. **b.** haec hōnestas; hōneste; hōnesto.

horrēo, to bristle, tremble, be frightened, to be terrible. **b.** abhorrēo; pērhorresco; horrībilis.

hortor, to urge, encourage, incite. *ὀρῶμι*, to rouse. **a.** cōhortor; haec cōhortātio.

hic hospes, a visitor, host, stranger. **a.** hoc hospitiūm.

haec hūmus, the earth, ground, country. *χαμαί*, on the ground. **a.** hūmīlis, lowly. hic et haec hōmo, the one pertaining to the ground, a human being; hūmānus; haec hūmānitas; hic et haec nēmo. **b.** in-hūmānus.

hoc incendium, fire, ruin, glow, torch. **b.** incendo; haec incensio.

jācio, to throw, scatter, build, say, impute, discuss. **a.** jacto; abjicio; adjicio; circumjicio; conjicio; dējicio; disjicio; ējicio; injicio; interjicio; objicio; prōjicio; rējicio; subjicio; hic trājectus. **b.** hic jactus: āmicio, to wrap about; haec conjectūra, a conclusion, inference; hic subjector.

jūbēo, to command, entreat, sanction, appoint. **a.** injūssu. **b.** jūssu.

jungo, to join, clasp, construct, contract. *ζεύγνυμι*, to join. **a.** haec junctūra; hoc jūmentum, the yoked animal, draught-animal; hoc jūgum; adjungo; conjungo; cunctus, all united in one. **b.** hoc jūgūlum, the joining thing, the collar-bone. haec conjunctio; hic et haec conjux; sējungo.

hoc jus, that which is binding, law, equity, liberty. **a.** justus; haec justitia; haec injūria; hoc jusjūrandum, an oath; jūdicio; hoc jūdicium; jūro; conjūro; haec conjūratio. **b.** hic conjūrator; dijūdicio.

jūvo, to delight, assist, benefit. **a.** adjūvo. **b.** jūcundus.

hic lābor, the act of getting, labor, fatigue, production. λαμβάνω, to take. **a.** lābōro.

lācīo, to induce, entice, allure. **a.** dēlecto. **b.** dēlīcātus; haec illēcēbra.

laetus, joyous, delightful, propitious, luxuriant. **b.** haec laetitia; laetor.

hoc lāmentum, the screaming thing, lamentation. **b.** haec lāmentātiō; lāmentor.

languīdus, weak, ill, mellowed, listless, pale, sluggish. **a.** rēlanguesco.

largus, large, extensive, copious, liberal. **a.** largīor, largīter; haec largitiō. **b.** hic largītor.

lātēo, to be concealed, to lurk, escape notice. λανθάνω, to escape notice. **a.** dēlītisco.

hic latro, a hireling, mercenary, brigand, robber. **b.** hoc latrōcīnium; lātrōcīnor.

lātus, broad, extensive, diffuse, proud. πλατύς, flat, wide. **a.** lātē; haec lātītūdo.

haec laus, good report, commendation, merit. **b.** laudo.

lĕgo (*ĕre*), to collect, choose, enlist, cull, survey, read. *λέγω*, to lay or put together. **a.** haec lĕgĭo; lĕgĭōnārĭus; collĭgo; dĕlĭgo; dĕlectus; dĭllĭgenter, attentĭvely; indĭllĭgenter; haec dĭllĭgētĭa; ĕllĭgo; nĕglĭgo; intĕllĭgo; haec lex, that which is read, a law; lĕgo, to appoint by law; haec lĕgātĭo; hic lĕgātus. **b.** hic lectus, a heap of leaves collected for a resting place, a couch; hic lectŭlus; haec lectĭca; lectus; dĕllĭgo, dĭllĭgens.

lĕnis, relaxing, smooth, gentle, soft, sloping. **a.** lĕnĭter; haec lĕnĭtas. **b.** lĕnĭo.

lĕvis, swift, light, shallow, capricious, gentle. *ελαφός*, light, nimble. **a.** haec lĕvĭtas; sublĕvo. **b.** lĕvĭter; lĕvo; rĕlĕvo.

libeo, to be desirable, to please. *ελεύθερος*, free. liber, doing as one desires, free, unbridled, exempt, frank. **a.** libĕre; libĕro; haec libertas; haec libĕrālĭtas; libĕrālĭter; libenter; hic liber, child. **b.** libertĭnus; haec libĭdo.

licĕor, to bid at auction, appraise, estimate. **a.** pollicĕor, to offer, promise; haec pollicĭtātĭo.

ligo, to surround, bind, connect, ratify. **a.** collĭgo; dĕllĭgo; illĭgo; haec sublĭca.

lingo, to lick. *λείγω*, to lick. **a.** haec lingua; haec lingŭla.

linquo, to depart, leave, abandon. *λείπω*, to leave. **a.** rĕlinquo; rĕllĭquus. **b.** derĕlĭctus.

hic lŏcus, place, position, subject, estimation. **a.** collŏco.

longus, long, vast, remote, tedious. **a.** longe; longinquus; haec longitudo; hic longiorius.

lōquor, to speak, declare, show. **a.** collōquor; hoc collōquium.

lūcēo, to become light, shine, to be clear, brilliant. **a.** haec lux; haec lūna. **b.** hoc lūmen; antēlūcānus; dilūcesco.

lūdo, to sport, deceive, ridicule, imitate. *λύω*, to loose. **b.** hic lūsus; ēlūdo.

lūgēo, to sob, lament, bewail. *λύζω*, to sob. **b.** hic luctus.

lūo, to wash, expiate, appease, avert. *λούω*, to wash. **b.** illustro, illustris; hoc delūbrum, a shrine.

haec māchīna, means, contrivance, machine. *μηχανή*, a contrivance, device. **b.** māchīnor; hic māchīnātor.

magnus, great, powerful, advanced, important. *μέγας*, large, great. **a.** hi majores; māgis; maxīme; haec magnitudo; magnōpēre; hic māgistrātus. **b.** permagnus; magnifice.

mālus, black, bad, wicked, ugly, disagreeable. *μέλας*, black. **a.** mālē; hoc mālēficiūm. **b.** hoc mālum.

mānēo, to remain, continue faithful, endure. *μένω*, to remain. **a.** permānēo; rēmānēo.

haec mānus, a hand, handywork, a band (of soldiers). **a.** *com-
mīnus*; *haec mansuētūdo*, tameness, clemency; *hic mānīpūlus*. **b.** *mā-
nīcātus*, furnished with long sleeves; *mānīfestus*.

hoc māre, the sea. **a.** *mārītīmus*.

haec māter, mother, maternal affection. *μήτηρ*, mother. **a.** *haec
māterfāmiliās*; *hoc mātrīmōnium*.

mātūrus, mature, perfect, vigorous, advanced. **a.** *mātūrē*; *mā-
tūro*. **b.** *immātūrus*; *haec mātūrītas*.

mēdius, the midst, middle, moderate, indefinite. *μέσος*, middle.
a. *mēdiōcris*; *mēdiōcrīter*; *hic mēridiēs*.

mēmīni, to remember, bear in mind, mention. *μυμνήσκω*, to re-
member. **a.** *haec mēmōriā*; *commēmōro*; *rēmīniscor*. **b.** *mēmōr*.

haec mens, mind, thought, disposition, intention. *μένος*, force,
strength. **a.** *haec āmentīa*; *haec clēmētīa*, *haec dēmētīa*. **b.** *clē-
mens*; *dēmens*; *dēmēnter*; *vēhēmens*, unreasonable, vehement; *vēhē-
mēnter*.

mēo, to go, pass. **a.** *commēo*; *hic commēātus*.

mērēo, to obtain, deserve, perform. *μείρομαι*, to receive a portion.
a. *mērīto*; *hoc mērītum*.

mētior, to measure, distribute, traverse, estimate. *μέτρον*, a
measure. **a.** *dimētior*; *immanis*. **b.** *haec immānītas*.

měto, to mow, gather, ravage. *ἀμύω*, to gather, reap. **a.** dēměto.
b. mětō.

hic mētus, apprehension, religious awe, poetic awe. **b.** mětūo.

mīco, to move to and fro, quickly, beat, gush, sparkle. **a.** dīmīco.
b. haec dīmīcātīo.

mīgro, to migrate, change, transport, transgress. **a.** dēmīgro,
ēmīgro; rēmīgro.

hic et haec miles, a soldier, soldiery, an attendant. **a.** mīlī-
tāris.

mīnēo, to jut, project. **a.** hic mons; hoc prōmontōrīum. **b.** im-
mīnēo, to overhang, threaten; mīnītor.

hic mīnister, a servant, officer, minister, priest. **a.** admīnistro;
submīnistro. **b.** hic admīnister.

mīnor, less, smaller, shorter. *μνύθειν*, to make small. **a.** minus;
mīnīmus; mīnūo; dēmīnūo. **b.** haec dēmīnūtīo.

mīror, to smile upon, admire, wonder at. *μειδῶω*, to smile.
a. mīrus; admīror.

mīser, wretched, unfortunate, ill, excessive. **a.** mīsērōr; haec
mīsēricordiā. **b.** haec mīsēriā; mīsēricōrā.

mitto, to let go, dismiss, to put away, yield, hurl, terminate. **a.** admitto; amitto; committo; demitto; dimitto; emitto; immitto; intermitto; intrōmitto; ōmitto; permitto; praemitto; praetermitto; remitto; submitto. **b.** remissus; haec remissio.

hic mōdus, a measure, extent, rhythm, melody, manner. μέτρον, a measure. **a.** mōdō; commōdus; hoc commōdum; commōde; accommōdātus; admōdum; ējasmōdi; hoc incommōdum; hūjasmōdi; quēmadmōdum; mōdēror, to fix bounds, to rule. **b.** permōdestus.

haec moenīa, ramparts, walls, a dwelling. ἀμύνειν, to ward off. **a.** mūnīo; mūnītus; haec mūnītio; hoc mūnimentum; circummūnio; commūnio.

haec mōles, a vast mass, a massive structure, labor, a multitude. **a.** hoc mōlimentum, exertion; mōleste, in a troublesome way. **b.** mōllior.

mōnēo, to make to think, remind, admonish, incite, inform, foretell. **a.** commōnēfācio; dēmonstro. **b.** hoc mōnūmentum; admōnītu; hoc monstrum, an omen, a monster.

haec mōra, a pause, hindrance, obstacle. **a.** mōror; dēmōror. **b.** rēmōror.

mōrīor, to die, vanish, perish, to be near dying. **a.** haec mors; immortālis. **b.** mortūus; ēmōrīor.

mōvēo, to move, put to flight, agitate, remove, trouble, commence, show. **a.** hic mōtus; commōvēo; permōvēo; prēmōvēo; rēmōvēo; rēmōtus; submōvēo; mōbilis, easily moved; haec mōbilitas; mōbilliter; mollis, pliant; rēmollesco; commūto; haec commūtātio. **b.** mūto.

multus, much, many, excessive, tedious, important. **a.** multo; multum; haec multitūdo. **b.** permultus.

hoc mūnus, an office, duty, present. μέτρον, a measure. **a.** rēmūnērōr; commūnis; commūnīco.

hic mūrus, a wall, defence. **a.** mūrālis.

nascor, to be born, descended from, rise, originate. γίγνομαι, to be born, become. **a.** nātu; ēnascor; innascor; prōgnātus; haec nātio; haec nātūra. **b.** ignāvus.

haec nāvis, a ship. ναῦς, a ship. **a.** haec nāvīcūla; haec nāvīgātio; hoc nāvīgium; nāvīgo; nāvālis; hic nauta; nautīcus. **b.** naufrāgus.

nēco, to cause to perish, kill, extinguish. **a.** haec nex; haec pernīcīes; haec internēcio. **b.** pernīcīōsus; hoc vērēnum.

nēgo, to deny, refuse. **a.** dēnēgo.

nihil, (ne flum, a thread) not a thread, nothing, not at all. hoc nīhīlum; nonnihil.

nītēo, to glisten, be glossy, to look well, flourish. **b.** nītīdus.

nitōr, to labor, strive, advance, depend upon. **a.** innītor.

nōcēo, to harm, injure. **a.** haec innōcentīa. **b.** innōcens.

nōsco, to become acquainted with, know, examine. γινώσκω, to know. **a.** cognosco; incognītus; ignosco; nōtus; ignōtus; ignōro; nōbilis, known, noted, noble; haec nōbilitās; hoc nōmen; nōmīno; nōminātim. **b.** agnosco; rēcognosco; hic cognītor, one who knows a case in law, advocate, witness; nōto; haec nōta; haec ignōmīnia.

nōvus, new, strange, inexperienced, last, extreme. νέος, young. **a.** haec nōvitas; rēnōvo; nūper. hic nuntīus, a person or thing newly come, a messenger, tidings; nuntīo; dēnuntīo; ēnuntīo; prōnuntīo; rēnuntīo.

haec nox, night, sleep, death, darkness, confusion. νύξ, night. **a.** noctu; nocturnus; hoc aequinoctīum.

nūdus, uncovered, unadorned, bare, sole, destitute. **a.** nūdo.

nūo, to incline, nod. νεύω, to nod. annūo; hic nūtus, a nod, command, will; hoc nūmen.

oblīviscor, to forget. **b.** oblītus.

obscūrus, covered, invisible, dark, obscure, unknown. **b.** obscūre; obscūro.

occūlo, to cover, conceal. καλύπτω, to cover. **a.** occultus; occulto.

odi (for hodi, from hostis), to hate, be vexed at. **b.** hoc ōdīum.

omnis, every, all. **a.** omnino.

hoc ōnus, a burden, cargo, charge, trouble. **a.** ōnērārīus.

ōpinor, to imagine, conjecture, think. **a.** haec ōpinō; Inōpīnans.

hoc oppīdum, a town, a fortified wood. **a.** oppīdānus.

haec ops, power, ability, means, influence, support. *ἐφενος*, wealth. **a.** haec Inōpīa; haec cōpia, a plenty; cōpīōsus.

optīmus, best, largest, most beautiful, choicest. **a.** optīme.
b. hic et haec optīmas.

hoc ōpus, work, service, a work, skillfulness. **a.** haec ōpēra;
magnōpēre; tantōpēre.

ōrior, to rise, descend, spring, commence. *δρυνμι*, to rouse.
a. ādōrior; cōōrior. **b.** hic ōriens, quarter where the sun rises, the East; hic ortus.

orno, to adorn, praise, honor, furnish, equip. **a.** hic ornātus;
hoc ornāmentum.

hoc ōs, the mouth, face, boldness, entrance, source. **a.** ōro;
haec ōrātio; hic ōrātor; cōram.

hoc ōtīum, leisure, inactivity, repose. **b.** ōtīōsus; hoc nēgō-
tīum.

pāciscor, to bind, contract, agree, stake. *a.* haec pax; pāco; pācātus. *b.* hoc pactum.

pando, to cause to go, extend, lay open, explain. *a.* passim.

pārĭo, to bring forth, produce, accomplish, devise. *φέρω*, to bear. *a.* rēpērĭo. *b.* hic et haec pārens.

pāro, to prepare, acquire, purpose, arrange, purchase. *φέρω*, to bring, put. *a.* pārātus; compāro; impēro; hic impērātor; hoc impērĭum; hoc impērātum; praepāro; sēpāro; sēpārātĭm. *b.* appāro.

haec pars, a part, region, character. *φάρω*, to cut. *a.* partim; bĭpartĭto; partĭor. *b.* dispertĭo; impertĭo.

parvus, small, few, low, brief, young, humble. *a.* parvŭlus; pārŭm.

pasco, to nourish, feed, graze, consume. *πατέομαι*, to eat. *a.* hoc pābŭlum; haec pābŭlātĭo.

pātĕo, to be open, extend, be accessible, free. *πετάννμι*, to spread out, unfold. *a.* patens; pātĕfācĭo; perpĕtŭus. *b.* pālam.

hic pāter, father, forefather. *πατήρ*, father. *a.* patriŭs; impĕtro, to accomplish. *b.* hoc patrĭmōnĭum; patrĭcĭŭs.

pātĭor, to support, suffer, allow, forgive. *πάσχω*, to suffer, undergo. *b.* haec pātĭentĭa.

paucus, little, trifling, few. *παῦρος*, little, small. **a.** perpaucus; haec paucitas; paulus, small; paulo; hoc paulum; hoc paulūlum; paulātim; paulisper.

hoc pēcus, cattle, sheep, an animal. **b.** haec pēcūnia, property, wealth.

pello, to cause to move, to drive, rout, hurl, strike; impress. *πέλλω*, to wield, brandish, hurl. **a.** appello; compello; dēpello; expello; impello; interpello; prōpello; prōpulsio; hic pulsus; rēpello. *σέπelio*, to cause to go apart, bury, destroy. haec sēpultūra. **b.** sēpultus; insēpultus.

pendēo, to stretch one's self, hang, float, be uncertain, to hang suspended, or upon. **a.** impendēo. *pendo*, to cause to hang, to weigh, regard, pay. hoc pondus; hoc perpendicularium; hoc stipendium; stipendiarius. **b.** dēpendo.

perdo, to destroy, squander, ruin, lose, kill. *πέρω*, to destroy. **b.** perditus; dēperdo; haec pestis, the destroying thing, pestilence.

pērīor, to go through, make trial. *πειράω*, to attempt. **a.** pērītus; impērītus; compērīo; expērīor; hoc pērīcūlum; pērīcūlosus; pērīcītōr.

hic pēs, a foot, a measure, a linear foot. *πῶς*, foot. **a.** pēdālis; bipēdālis; sesquipēdālis; pēdester; hic pēdes; hic pēditātus; expēditus; impēdīo; impēditus; hoc impēdimentum.

pēto, to fall upon, assail, seek, demand, entreat. *πίπτω*, to fall. **a.** appēto; hic impētus; rēpēto; suppēto. **b.** haec pētītio; hic compētītōr; oppēto; suppēdītō; haec pētūlantia.

hoc pilum, the bruising thing, a pounder, javelin. **a.** hic pilus; hic primipilus.

pīus, pious, blessed, kind, patriotic, upright. **b.** impius; haec pietas.

plācēo, to please, satisfy, to be determined. **b.** plāco.

plānus, even, level, flat. πλατός, flat, wide. **a.** plāne; haec plānitēs.

plēo, to fill, fulfill. *πίμπλημι*, to fill. **a.** plēnus; plēne; plerumque; hoc plerumque; complēo; complētus; plūs; plūrīmus; hoc plurimum; complūres; amplus, filled all around, ample; haec amplītūdo; amplifico. **b.** lōcuples, full of landed property, wealthy.

plīco, to lay, or wind, together, fold, coil. *πλέκω*, to twist. **a.** duplīco; duplex; triplex; supplex, bending beneath, suppliant; haec supplicātio; hoc supplicium; suppliciter; complector. **b.** amplector; hic complexus.

plōro, to call out, lament, weep aloud. **a.** explōro, to call out, discover, investigate; hic explōrātor; implōro. **b.** dēplōro.

haec poena, indemnification, penalty, torment. *ποινή*, a price paid, penalty. **a.** poenitet; impūne, haec impūnitās. **b.** impūnitus; pūnīo.

pōno, to place, build, form, adjust, assert, propose. **a.** antēpōno; dēpōno; dispōno; expōno; impōno; interpōno; praepōno; prōpōno. **b.** oppōno.

hic pópulus, a people, the populace, multitude. *πολύς*, much, many. **a.** pópulor; depópulor; haec pópulatio; públicus; públice; haec respublica. **b.** pópuláris; haec públicatio; público.

haec porta, gate, avenue, entrance, outlet. *πóρος*, a means of crossing. **a.** hic portus; opportúnus; opportúne; haec opportúnitas.

porto, to carry, bring, convey. *φέρω*, to carry. **a.** hoc portórium, a carrier's tax, duty, tax; comporto; dépoto; exporto; importo; rēporto; supporto; transporto.

post, back, afterwards, behind, after, beneath. **a.** postēā; postēāquam; postērus. **b.** haec postērītas.

postúlo, to ask, demand, summon, impeach. **a.** hoc postúlatum.

pótis, powerful, capable, possible. **a.** pótior; pótius; possum; pótens; haec pótentia; hic pótentátus; haec pótestas.

prae, before, in comparison with, for, beyond, very. *πρό*, before. **a.** praeter; praetērēā; prīor; prīus; prīusquam; pristīnus; prīmus; prīmo; prīmum; imprīmis; princeps; hic princīpátus.

prēcor, to ask, entreat, pray, wish. **a.** dēprēcor; hic dēprēcātor; haec prēx.

prēhendo, to lay hold of, seize, take in, comprehend. *χανδάνω*, to hold, take in. **a.** comprēhendo; reprēhendo; haec praeda; praedor. **b.** dēprēhendo.

prēmo, to press, close, reach, stop, disparage, abridge. **a.** ex-prīmo; opprīmo; reprīmo. **b.** comprīmo.

privus, single, private, particular. **a.** privātus; privātim. **b.** privo.

probus, thorough, upright. **a.** probo; imprōbus. **b.** haec improbitas.

hoc proellum, a battle, strife, foe. **a.** proellor.

prōpe, near, near by, toward, about. **a.** prōpinquus; haec prōpinquitas; adprōpinquo; propter; proptērē; proxīmus. **b.** prōprius.

pūdet, to be ashamed, to cause shame. **a.** hic pūdor; rēpūdiō. **b.** haec pūdicītā; impūdens; haec impūdentīa; impūdicus.

hic pugnus, the striking thing, the fist. **a.** haec pugna, a fight, battle, dispute; pugno; expugno; impugno; oppugno; haec oppugnātio; prōpugno; rēpugno.

haec purpūra, the purple-fish, the purple. *πορφύρα*, the purple-fish. **b.** purpurātus.

quaero, to seek, procure, meditate, inquire. **a.** hic quaestor; conquiro; exquiro. **b.** acquiro; quaeso; haec quaestio; hic quaestus; hic quaesitor.

haec quies, repose, peace, sleep, death. *κειμαι*, to lie at ease. **b.** quiesco; quīētus.

rāpīo, to seize, ravage, plunder, transport, promote. *ἀρπάζω*, to tear, snatch, carry off. **a.** dirīpīo; ērīpīo; haec rāpīna; haec rāpīditas; carpo, to pluck, carp at, slander. **b.** haec direptīo; hic direptor; ūsurpo.

rēgo, to govern, guide, correct, draw, mark out. **a.** hic rex; hoc regnum; haec rēgīo; directus; directe; ērigo; pergo; porrigo. **b.** rēgīe; regno; corrigo; surgo; recta; recte.

hic **rēm**us, an oar. *ῥοῦμός*, an oar. **a.** hic rēmēx.

rēpens, sudden, unexpected, recent. **a.** rēpente; rēpentinus.

rīdēo, to laugh, look cheerful, ridicule. **a.** irrīdēo; irrīdicūle.

hoc rōbur, the strong thing, oak, hard wood, strength. *βίονυμι*, to strengthen. **b.** rōbustus; corrōbōro.

rōgo, to question, ask, request. **a.** arrōganter; haec arrōgantīa. **b.** interrōgo.

rumpo, to rend, burst, destroy, violate. **a.** ērumpo; haec ēruptīo; irrumpo; perrumpo; praerumpo; haec rūpes. **b.** corrumpo; hic corruptor; haec corruptēla.

rūo, to fall, rush, hurl, prostrate. **a.** prōrūo; subrūo. **b.** haec rūīna; corrūo.

sācer, sacred, awful, venerable, accursed. *ἀγιος*, devoted to the gods. **a.** obsēcuro; sancīo; sanctus. **b.** hoc sacrāriūm; consecro; sacrosanctus.

saepe, often, frequently. **a.** saepĕnūmĕro. **b.** persaepe.

haec sāgitta, an arrow, shaft, bolt. **a.** sāgittārĭus.

sālto, to leap, bound, spring. *ἀλλομαι*, to spring, to leap. **a.** dĕsālto; insālto. **b.** salto; exsulto.

salvus, saved, unhurt, well, uninjured. **b.** haec sālus; sālūto.

sānus, sound, healthy, rational, sensible. *σώος*, safe, sound. **b.** sāne; sāno; haec sānĭtas.

scando, to leap upward, mount, climb, rise. **a.** ascendo; hic ascensus; conscendo; transcendo.

hoc scĕlus, a crime, vice, calamity. **b.** scĕlĕrātus; scĕlĕrāte; conscĕlĕrātus.

scindo, to cut, rend, separate, disturb. *σχίζω*, to split, cleave. **a.** interscindo; rĕscindo.

scĭo, to know, perceive, ordain, appoint. **a.** haec scĕntĭa; inscĕns; haec inscĕntĭa; inscĭus; adscisco; conscĭus; rĕscisco; conscisco. **b.** haec conscĕntĭa; nescĭo; scĭlĭcet.

scribo, to write, draw, describe, enlist, designate. *γράφω*, to write. **a.** conscribo; praescribo; hoc praescriptum; rĕscribo. **b.** hic scriba; hic circumscriptor; conscriptus; dĕscribo; discribo; inserĭbo; perscribo; haec prĕscriptĭo.

sēco, to cut, injure, censure, afflict, divide. **a.** haec sectiō; haec sectūra. **b.** rēsēco; haec sēcūris; haec sīca; hic sīcārius.

sēdeo, to sit, tarry, loiter, subside, to be firm. *ἕζομαι*, to sit. **a.** haec sēdes; hic et haec obses, a hostage; obsidēo; haec obsidlo; possidēo; haec possessio; hoc subsidium; supersēdēo; hoc praesidium; hae insidiae; consido. **b.** assidēo; assidite; circumsēdēo; insidor; hic insidiator; insidiosus; praesidēo; rēsideo; haec sella; hoc subsellum.

sēnēo, to be old. *ἔνωρ*, old. **a.** hic sēnex; hic sēnātor; hic sēnātus; hoc sēnātusconsultum.

sentio, to discern, experience, deem, declare. **a.** haec sententiā; consentio; hic consensus. **b.** hic sensus; haec consensio; haec dissensio.

sēquor, to follow, pursue, result, accede to. *ἔπομαι*, to follow. **a.** consēquor; exsēquor; insēquor; persēquor; prōsēquor. subsēquor; sēcundus; sēcundum; consector; sēcus, otherwise. **b.** assēquor; hoc saeculum.

sēro, to join, entwine. *ἔρω*, to join. **a.** insēro; praesertim. **b.** dēsēro; haec sēta; hic sermo.

sēro, to produce, sow, excite, scatter. **b.** hoc sēmen; hoc sēmīnāriūm; dissēmīno.

servo, to rescue, protect, preserve, observe, watch. *ἔρω*, to drag away, rescue. **a.** conservo; observo; rēservo; hic et haec servus, one dragged away, a slave, servant; serviō; haec servitus; servilis. **b.** hoc servitium; asservo.

sēvērus, respected, serious, austere, harsh. *σεβομαι*, to reverence, to feel awe. **b.** sēvēre; haec sēvēritas; persēvēro.

hoc signum, a mark, token, ensign, statue, seal. **a.** insignis; hoc insigne; dēsigno; obsigno; signífico; haec significātiō; hic signifer.

haec silva, a forest, grove, foliage. *δλη*, a wood, forest. **a.** silvestris.

sīmīlis, like, resembling, similar. *δμα, δμοιος*, like, resembling. **a.** absīmīlis; consīmīlis; vērisīmīlis; sīmūlo; dissīmūlo; haec sīmūlātiō; sīmūl. **b.** hoc sīmūlācrum; dissīmīlis; insīmūlo.

singūli, one to each, separate, individual. **a.** singūlāris; singūlātīm.

sīno, to put, or set down, to let, allow, suffer. **b.** dēsīno.

sisto, to cause to stand, to place, present, stop, establish. *στημι*, to set, make stand still. **a.** circumsisto; consisto; dēsisto; insisto; rēsisto; rēsistens; subsisto. **b.** exsisto; obsisto.

hic sōcius, a partner, companion, ally. **b.** haec sōcīetas.

sōlēo, to use, be wont, accustomed. **b.** insōlenter.

hoc sōlūm, the floor, foundation, ground, sole. **b.** hic et haec *exsul*, an exile. hoc exsīlūm.

sōlus, alone, single, solitary, deserted. **a.** solum.

solvo, to loose, destroy, dismiss, solve. λύω, to loosen. **a.** persolvo. **b.** sōlūtus; haec absōlūtio; dissolvo; dissōlūtus; exsolvo.

spargo, to scatter, hurl, distribute, report. σπείρω, to sow, scatter like seed. **b.** dispergo.

spēcio, to look, look at, behold. **a.** haec spēcies; specto; spēcūlor; hic spēcūlātor; spēcūlātōrius; conspicio; hic conspectus; conspīcor; dēspicio; hic despectus; exspecto; perspicio; prōspicio; hic prospectus; rēspicio; haec suspicio; suspīcor. **b.** aspicio; hic aspectus; hoc auspīcium; circumspicio; haec expectatio; hic hāruspex.

spēro, to hope, cherish, trust, expect. **a.** haec spes; dēspēro. **b.** haec dēspēratio; dēspērātus; inspērātus.

spīro, to breathe, blow, favor, pant. **a.** conspīro; hic spīritus. **b.** haec conspīrātio.

spōlio, to strip, rob, deprive. **a.** dēspōlio.

spōndēo, to promise, engage, vow. σπένδω, to pour. **a.** sponte; rēspōndēo; hoc rēspōnsum.

sterno, to spread, scatter, level, arrange, prostrate. σπορέννυμι, to spread, strew. **a.** consterno. **b.** prōsterno.

hoc stigma, a brand, stigma. *στίγμα*, a mark burnt in, a brand.
b. exstinguo; rēstinguo.

sto, to stand, remain, fight. *στημι*, to set, make stand still.
a. circumsto; consto; disto; exsto; insto; praesto; stātim; haec stātio; haec stābilitas; instābilis; stātio; constituo; dēstītio; instītio; hoc instītutum; rēstītio; haec stātūra; constanter; haec constantia; instar; dēstino. **b.** hic stātus; haec stātūra; stābilio; rēsto; praestōlor; praesto (adv.).

stringo, to draw, bind, touch, move, pain, abridge. *σπάγγω*, to bind tight, squeeze. **a.** dēstringo; obstringo.

strūo, to place by or upon, erect, make, arrange. *σπορέννυμι*, to spread, strew. **a.** exstrūo; instrūo. **b.** hoc instrūmentum.

stūdēo, to be eager, strive, pursue. *σπουδάζω*, to speed, haste.
a. hoc stūdiū. **b.** stūdīosus.

suādēo, to advise, urge, recommend, support. *ἡδύς*, sweet, pleasant. **b.** persuādēo.

sūēo, to be wont, used, accustomed. **a.** consūesco; haec consūctūdo; assūēfāctio; insuēfactus.

sum, to be, exist, happen, stay, belong. *εἰμί*, to be. **a.** absum; absens; adsum; dēsum; intersum; praesum; praesens; repraesento; *subsum*; *sūpersum*; possum. **b.** obsum; prōsum.

sūper, above, moreover, left, upon, during, about. *ὑπέρ*, over, above. **a.** insūper; dēsūper; sūprā; sūpērus; sūperbe; sūpēro. **b.** summus; haec summa.

haec tābūla, the thing cut, a board, tablet, will. *τέμνω*, to cut. **b.** haec tābella.

tācēo, to say nothing, pass over in silence, be still. **a.** tācītus. **b.** haec tācītūrnitas; rēticēo; contīcesco.

tango, to touch, taste, reach, handle, strike, besprinkle. *θιγγάνω*, to touch lightly. **a.** attingo; contingo; intēger; rēdintēgro. **b.** obtingo; contāmīno.

tantus, so great, so much, such, so. **a.** tantum; tantūlus.

tēgo, to cover, conceal, protect, bury. *στέγω*, to cover closely. **a.** intēgo; hoc tectum; hoc tēgīmentum. **b.** haec tōga; tōgātus; haec praetexta.

temno, to cut off, despise, condemn. *τέμνω*, to cut off. **a.** haec contemptio; contemptus. tēmērārīus, casual, rash; tēmēre. **b.** contemno; haec tēmērītas.

hoc tempus, a portion, time, condition, the head. **a.** haec tempestas; tempēro; haec tempērāntīa; obtempēro.

tēnēo, to hold, possess, guard, reach, detain, know. *τείνω*, to stretch. **a.** abstīnēo; contīnēo; hoc contīnens; contīnenter; contīnūus; haec contīnūatio; dētīnēo; distīnēo; obtīnēo; pertīnēo; haec

pertinācia; **rětíněo**; **sustíněo**; **tento** = **tempto**, to handle, essay; **sus-tento**; **těner**, rubbed, extended, delicate; **těňžiter**; **tendo**, to extend, stretch, exert, strive, go; **contendo**; **haec contentio**; **intendo**; **intensus**; **ostendo**; **hoc tēlum**. **b.** **haec continentia**; **contentus**; **attendo**; **ostento**; **těňžis**.

hic terminus, a limit, end, term. **b.** **termīno**; **extermīno**.

těro, to rub to pieces, thrash, cleanse, burnish. *τείρω*, to rub. **a.** **hoc dētrimentum**; **intritus**.

haec terra, the dry thing, earth, land, country. *τέρσομαι*, to become dry. **a.** **terrēnus**.

terrēo, to frighten, terrify, scare away. **a.** **hic terror**; **dēterrēo**; **perterrēo**.

hic et haec testis, a witness, spectator. **a.** **hoc testimōnium**; **hoc testāmentum**; **contestor**. **b.** **dētestor**.

tīměo, to fear, apprehend, be anxious. **a.** **tīmīdus**; **tīmīde**; **hic tīmor**; **extīmesco**. **b.** **pertīmesco**.

tollo, to lift, elevate, educate, console, remove. *τλάω*, to bear, undergo. **b.** **tōlēro**; **tōlērabilis**.

torquēo, to turn, bend, whirl, distort, torture, test. *τρέπω*, to turn. **b.** **extorquēo**; **rētorquēo**.

trāho, to drag, draw, protract, remove. **a.** haec trāgūla, a large javelin; abstrāho; contrāho; dētrāho; subtrāho. tardus, slow, tardy, dull, deliberate; tarde; tardo. **b.** tracto; haec tarditas.

trēs, three. *τρεις*, three. **a.** hic trībūnus; trībūo; attrībūo; distrībūo. **b.** hoc trībūnal.

tristis, sad, disconsolate, harsh, morose. **a.** haec tristitia.

hic triūmphus, a triumph, victory. *θρίαμβος*, a hymn to Bacchus. **b.** triūmpho.

trūdo, to thrust, crowd, drive, send forth. **a.** extrūdo; dētrūdo.

tūēor, to look at, watch, consider, support. **a.** intūēor; tūtus; tūto.

tūmēo, to swell, be inflated, excited, pompous. **a.** hic tūmūlus; hic tūmūltus; haec contūmēlia.

haec turba, a turmoil, disorder, a multitude. *τῆρβη*, disorder, throng. **a.** perturbo; haec perturbātio; prōturbo. **b.** turbūlentus.

turpis, ugly, filthy, base. **a.** haec turpītūdo. **b.** turpīter.

ulter, that is beyond, on the other side. **a.** ultērior; ultīmus; ultro; ultrā.

haec unda, a wave, water, stream, crowd. **b.** haec abundantia; rēdundo.

ūnus, one, alone, an. *εἷς, ἐνός*, one. **a.** ūnīversus; ullus, any; nullus; nonnullus.

ūro, to burn, parch, inflame. *πῦρ*, fire. **a.** combūro; exūro.

urvo, to plough around, mark out with a plough. **b.** haec urbs, that which is marked out by a plough, a city; urbānus.

ūtor, to use, exercise, enjoy, possess. **a.** hic ūsus; ūtilis; in-ūtilis; haec ūtilitas; inūsītātus. **b.** abūtor; haec ūsūra.

vāco, to be vacant, free from, at leisure. **a.** vācūus. vastus, desolate, empty, vast, uncultivated; vasto. **b.** haec vastitas; haec vastitio.

vādo, to go, walk, rush. *βαίω*, to go. **a.** ēvādo; hoc vādum, a passable place, a shoal.

vālĕo, to be strong, well, prevail, mean, signify. **a.** hic pollex, the strong thing, the thumb. **b.** valde.

haec valles, a valley, vale, hollow. **a.** haec convallis.

hoc vallum, a wall, fortification, intrenchment. **a.** hoc intervallum.

vārius, dappled, diverse, changeable. *βαλιός*, spotted, mottled.
b. haec vāriētās.

vēho, to bear, convey, go, ride, sail. **a.** dēvēho; prōvēho; subvēho; hoc vectigal, a tax; vectigālis; vexo, to agitate, annoy; hoc vēlum; hoc vexillum. **b.** haec vexātio; haec cervix, the neck.

vēnio, to come, approach, draw near. **a.** ventio; hic adventus; circumvēnio; convēnio; hic conventus; dēvēnio; ēvēnio; hic ēventus; hic interventus; invēnio; obvēnio; pervēnio.

verto, to turn, overthrow, alter, translate, depend. **a.** verso; versus (adv.); adverto; adversus (prep.); adversus; ānimadverto; āverto; āversus; convertō; conversus; dīverto; dīversus; introrsus; rēverto; rēvertor; rursus; transversus; ūniversus. **b.** ēverto.

vērus, true, real, right, reasonable. **a.** vēro. **b.** vēre; hoc vērum; vērum (conj.).

vētus, aged, old. *ἔτος*, a year, an indefinite time. **a.** vētērānus; invētērasco; vēto, to leave in the old state, veto.

haec via, a road, passage, journey, way. **a.** hic viātor.

hic vicus, a street, village, country-seat. *ἑσῶς*, a house.
b. vicinus. haec villa.

vidēo, to see, understand, consider, provide. *Fidēiv*, to see.
a. prōvidēo; imprōviso; invidēo; haec prudentia; imprūdēns; haec

imprudentia. **b.** invidus, envious; haec invidia; invidiosus; haec providentia; prudens; videlicet.

vigēo, to be vigorous, flourish. **b.** haec vigilia; vigilo; vigilans.

vincio, to bind, clasp, protect, secure. **a.** revincio; hoc vinculum.

vinco, to conquer, excel, win, prove. **a.** convinco; hic victor; haec victoria; invictus; haec provincia. **b.** provincialis.

hic vir, man, husband, soldier, manhood. **a.** haec virtus.

haec vis, strength, energy, violence, quantity, troops. *ἰς,* strength, force. **a.** involatus; vindico. **b.** visio.

hoc vitium, a fault, vice, crime. **b.** haec vituperatio.

vivo, to live, endure, maintain, reside. *βίβω,* to live. **a.** haec vita; hic victus. **b.** vivus; hoc convivium.

voco, to call, summon, announce, invoke, invite. *εἰπεῖν,* to speak. **a.** convoco; evoco; revoco; haec vox. **b.** hic evocator.

volo (āre), to fly, hasten. **a.** evolo; provolo; velox.

vōlo, to will, desire, purpose, maintain. βούλομαι, to wish.
a. mālo; nōlo; haec vōluntas; hic vultus; quīvis; quamvis; vēl.
b. haec vōluptas.

vōvēo, to vow, promise, dedicate, wish. **a.** dēnvōvēo; dēnvōtus.

hoc vulgus, the people, mass, multitude. Φόλος, a crowd.
a. vulgo.

hoc vulnus, a wound, rent. **a.** vulnēro; vulnērātus.

PART II.

SENTENCES FROM CAESAR AND CICERO CONTAINING WORDS IN VOCABULARY.

āciō.—**a.** 1. Praeacutae trabes in muro conlocabant. 2. Falces praeacutae adfixae sunt longuriis. 3. Pugnatum est acriter. 4. Hostes acrius instabant. 5. Legiones in acie pro castris constituit. 6. Accedebat ut naves nihil saxa et cautes timerent. **b.** 1. Fuit, fuit ista quondam in hac re publica virtus, ut viri fortes acrioribus suppliciiis civem perniciosum quam acerbissimum hostem coërcerent. 2. Caius Caesar Lentulum non putat, quum de pernicie populi Romani tam acerbe cogitarit, etiam appellari posse popularem. 3. Mihi si haec condicio consulatus data est, ut omnes acerbitates perferrem, feram fortiter.

ādōlō.—**a.** 1. P. Crassus adolescens cum legione septima proximus mare Oceanum in Andibus hiernat. 2. Pugnatum est diu atque acriter, cum nostri quid sine imperatore et sine reliquis legionibus adolescentulo duce efficere possent, perspicere cuperent. 3. Ille minimum propter adolescentiam potest. **b.** 1. Delebitur haec tam adulta rei publicae pestis.

aequus.—**a.** 1. Hic locus aequo fere spatio ab castris Ariovisti et Caesaris aberat. 2. Nostri in locum iniquum progressi, hostes in fugam conjecerunt. 3. Itaque, in tanta rerum iniquitate, fortunae quoque eventus varii sequebantur. 4. Propinqua die aequinoctii navigationem subiciendam non existimabat. 5. Collis ab summo aequaliter declivis ad flumen Sabim vergebat. 6. Aequato omnium periculo spem fugae tollebat. 7. Tanta erat horum exercitatione celeritas, ut jubeis equorum sublevati cursum adaequarent. 8. Caesar dixit: "Sibi quidem persuaderi, cognitis suis postulatis atque aequitate condicionum perspecta Ariovistum neque suam neque populi Romani gratiam repudiaturum." **b.** 1. Vos, Quirites, in vestra tecta discedite et ea aequae ac priorae nocte custodiis vigiliisque defendite.

aes.—**a.** 1. Materia atque aere ad reliquas naves reficiendas utebatur. 2. Multis locis apud eos aerariae secturaeque sunt. 3. Omnes clientes obaeratosque suos eodem conduxit. 4. Aquitania et regionum latitudine et multitudine hominum ex tertia parte Galliae est aestimanda. 5. Gallis ad consilia capienda nihil spatii dandum existimabat. 6. Divitiacus respondit; Sese et amore fraterno et existimatione vulgi commoveri. **b.** 1. Eget ille, senatu, equitibus Romanis, urbe, aerario, provinciis omnibus.

aestus.—**a.** 1. Summa erat magnis aestibus difficultas navigandi. 2. Pedestria esse itinera concisa aestuariis sciebant. 3. Haec magnam partem aestatis faciebant.

aetas.—**b.** 1. Tu, Juppiter, hostes patriae aeternis suppliciis vivos mortuosque mactabis. 2. Per aetatem ad pugnam inutiles videbantur.

ager.—**a.** 1. Rhenus agrum Helvetium a Germanis dividit. 2. Agricultura prohibebantur. **b.** 1. Caius Gracchus agrarios concitare conatus est. 2. Ii nonnullos agrestes homines in eandem illam spem rapinarum veterum impulerunt.

ago.—**a.** 1. Dumnorigi custodes ponit ut quae agat scire possit. 2. Equitatum agmen subsequi iussit. 3. Tigna praeacuta fistucis adgerat. 4. Naves in Venetiam, quam plurimas possunt, cogunt. 5. Romanos impeditos in agmine adoriri cogitabant. 6. Germani ab Suevis complures annos exagitati, bello premebantur et agricultura prohibebantur. 7. Caesar etsi prope exacta jam aestas erat tamen arbitratus id bellum celeriter confici posse, eo exercitum adduxit. 8. Exigua parte aestatis reliqua Caesar in Britanniam proficisci contendit. 9. Paucitatem militum ex castrorum exiguitate cognoscebant. 10. Principes dicebant: "Haec duos ab Caesare in servitum redactos esse." **b.** 1. Mihi cum iis vivendum est, quos vici ac subegi. 2. Atque illud, quod faciendum primum fuit, factum atque transactum est. 3. Catilinæ nihil adhuc praeter ipsius voluntatem cogitationemque accidit. 4. Caesar ipsum Lentulum, largitorem et prodigum, non putat, quum de pernicie populi Romani, exitio hujus urbis tam acerbe cogitarit, etiam appellari posse popularem.

alacer.—**a.** 1. Ad bella suscipienda Gallorum alacer ac promptus est animus. 2. Hac oratione habita, summa alacritas et cupiditas belli gerendi innata est.

alea.—**b.** 1. Ii in vino et alea comissiones quaerebant. 2. In his gregibus omnes aleatores versantur.

aliae.—**a.** 1. Aliae naves eodem, unde erant profectae, referebantur.

tur, aliae ad inferiorem partem insulae deicebantur. 2. Ratio ordoque agminis aliter se habebat ac Belgae ad Nervios detulerant. 3. Aliquem locum medium utriusque colloquio deligit. 4. Carinae aliquanto sunt planiores quam nostrarum navium. 5. Servos aliquamdiu inermos sine causa timuimus. 6. Nostri alieno loco cum equitatu Helvetiorum proelium committunt. 7. Galba, secundis aliquot proeliis factis, constituit cohortes duas in Nantuatibus conlocare. 8. Diutius cum sustinere nostrorum impetus non possent, alteri se in montem receperunt. 9. Erant omnino itinera duo; unum per Sequanos, alterum per provinciam nostram. **b.** 1. Quae quum ita sint, Catilina, egredere aliquando ex urbe. 2. Est condicio melior externae victoriae quam domesticae, quia hostes alienigenae aut oppressi serviunt aut recepti in amicitiam beneficio se obligatos putant.

ālo.—**a.** 1. Reliqui, qui domi manserunt, se atque illos alunt. 2. Vicus altissimis montibus undique continetur. 3. Fluminis erat altitudo pedum circiter trium. **b.** 1. A aquilae altaribus saepe istam impiam dextram ad necem civium transtulisti.

āmo.—**a.** 1. Divitiacus respondit: “Sese et amore fraterno et existimatione vulgi commoveri.” 2. Dumnorix Helvetiis erat amicus. 3. Caesar praesidium quam amicissimum habebat. 4. Aduatici dixerunt: “Sibi omnes fere finitimos esse inimicos ac suae virtuti invidere.” 5. Constituerunt cum proximis civitatibus pacem et amicitiam confirmare. 6. Agros et cultum Gallorum homines feri ac barbari adamaverant. **b.** 1. Hi pueri non solum amare et amari, sed etiam sicas vibrare et spargere venena didicerunt. 2. Hesterno die L. Flaccum et C. Pomptinum, fortissimos atque amantissimos rei publicae viros, ad me vocavi. 3. Suscipio inimicitias hominum perditorum.

angustus.—**a.** 1. Erant omnino itinera duo; unum per Sequanos, angustum et difficile, alterum per provinciam nostram. 2. Relinquebatur una per Sequanos via, qua, Sequanis invitis, propter angustias ire non poterant.

anima.—**a.** 1. Ex omnibus partibus tela conici animadvertit. 2. Huc magno cursu contenderunt, exanimatique pervenerunt. 3. Nondum bono animo in populum Romanum videbantur. **b.** 1. De conjugum vestrarum atque liberorum anima hodierno die vobis iudicandum est. 2. Multo magis est verendum, ne remissione poenae crudeliores in patriam, quam ne severitate animadversionis nimis vehementes in acerbissimos hostes fuisse videamini.

annus.—**a.** 1. Castici pater regnum in Sequanis multos annos obtinuerat. 2. Divitiacus creatur annuus. 3. Ad eas res conficiendas biennium sibi satis esse duxerunt. 4. Usipetes multis locis Germaniae triennium vagati, ad Rhenum pervenerunt. 5. Stipendium quotannis pendant.

antē.—**a.** 1. Iidem principes civitatum, qui ante fuerant, ad Caesarem reverterent. 2. Liscus quod antea tacuerat proponit. 3. Antiquissimum quodque tempus spectari oportet. 4. Nervii antiquitus cum equitatu nihil poterant.

āpērio.—**a.** 1. Magna est corporis pars aperta. 2. Tulingi nostros latere aperto adgressi circumvenerunt. 3. Is dies erat ante diem quintum Kalendas Apriles. **b.** 1. Nos, nos, dico aperte, consules desumus.

āpio.—**a.** 1. Reliqua illis erant aptiora. 2. Apud Helvetios longe nobilissimus fuit Orgetorix. 3. Naves minus commode copulis continebantur. 4. Helvetii nostros lacessere coeperunt. 5. Eo postquam Caesar pervenit, obsides, arma, servos poposeit. 6. Naves ad hunc modum factae armataeque erant. 7. Omnis Gallicis navibus spes in velis armamentisque consistebat. 8. Equites nostri levisque armaturae pedites aliam in partem fugam petebant. 9. Calones etiam inermes armatis occurrebant. **b.** 1. Nox tenebris obscurare coeptus nefarios non potest. 2. Hoc vero quis ferre possit, inertes homines fortissimis viris insidiari? 3. Sed si quis est invidiae metus, num est vehementius severitatis ac fortitudinis invidia quam inertiae ac nequitiae pertimescenda?

āquā.—**a.** 1. Hostes paulum in aquam progressi sunt. 2. Sese non longius milibus passuum quattuor aquationis causa processurum eo die dixit.

arbiter.—**a.** 1. Ariovistus respondit: "Populum Romanum victis non ad alterius praescriptum, sed ad suum arbitrium, imperare consuesse." 2. Caesar cognoverat Ambivaritos exspectari equites, atque ejus rei causa moram interponi arbitrabatur.

arcēo.—**a.** 1. Hunc montem murus circumdatus arcem efficit. 2. Genus hoc erat pugnæ, quo se Germani exercuerant. 3. Factum est virtute militum et superiorum pugnarum exercitatione, ut ne unum quidem nostrorum impetum ferrent. 4. Ariovistus respondit: "Eum intellecturum quid invicti Germani exercitatissimi in armis virtute possent." 5. Ariovistus exercitum castris continuit. 6. Liscus dixit: "Hos a se coerceri non posse." **b.** 1. Tu, Juppiter, hunc et hujus socios a vita fortunisque civium arcebis. 2. Sunt ita multi, ut eos carcer capere non possit.

argentum.—**b.** 1. Tu agris, tu aedificiis, tu argento copiosus sis, et dubites de possessione detrahere, acquirere ad fidem? 2. Aquilam illam argenteam sciebam esse praemissam.

ster.—**b.** 1. Num me fefellit, Catilina, non modo res tanta, tam atrox tamque incredibilis, verum dies? 2. Non atrocitate animi moveor.

audio.—**a.** 1. Iter in ea loca facere coepit, quibus in locis esse Germanos audiebat. 2. His rebus atque auditionibus permoti de summis saepe rebus consilia ineunt. 3. Priores, exaudito clamore, perturbatis ordinibus, omnes in fuga sibi praesidium ponebant. **b.** 1. Multorum te oculi et aures non sentientem speculabuntur atque custodient.

augēo.—**a.** 1. Expectare dum hostium copiae auferentur summae dementiae esse iudicabat. 2. Auctores belli esse nolebant. 3. Hujus est civitatis longe amplissima auctoritas omnis orae maritimae regionum earum. 4. Onerarias naves tempestas adfectabat, neque ulla facultas auxiliandi dabatur. 5. Inde auxilia ducesque arcessuntur. 6. Auxiliare speciem pugnantium praebant. 7. Caesar docet populi Romani hanc esse consuetudinem ut socios atque amicos gratia, dignitate, honore auctiores velit esse. **b.** 1. Meo beneficio tabulae novae proferentur, verum auctionariae.

āvēo.—**a.** 1. Ad quemvis numerum ephippiatorum equitum quamvis pauci adire audent. 2. Caesar reperit esse vera: "Ipsam esse Dumnorigem, summa audacia, cupidum rerum novarum." 3. Nostri audacius resistere ac fortius pugnare coeperunt. **b.** 1. Quum ille, homo audacissimus primo reticisset patefecit cetera.

barba.—**b.** 1. Hos pexo capillo, nitidos, aut imberbes aut bene barbatos vidētis.

bōnus.—**a.** 1. Allobroges nondum bono animo in populum Romanum videbantur. 2. Conclamant omnes occasionem negotii bene gerendi amittendam non esse. 3. Ex quo iudicari potest, quantum haberet in se boni constantia. 4. Caesar noluit eum locum, unde Helvetii discesserant, vacare, ne propter bonitatem agrorum Germani e suis finibus in Helvetiorum fines transirent. 5. Caesar initio orationis sua senatusque in eum beneficia commemoravit. **b.** 1. Illum, qui hanc urbem condidit, ad deos immortales benevolentia famaue sustulimus. 2. Cogitate quanta deorum benignitate auctas exaggeratasque fortunas una nox paene deleverit.

brēvis.—**a.** 1. Ipse cum omnibus copiis in Morinos proficiscitur, quod inde erat brevissimus in Britanniam trajectus. 2. Quorum rerum

magnam partem temporis brevitatis impediēbat. **b.** 1. Quae quoniam, patefacta, comperta sunt per me, vobis jam exponam breviter.

cādo.—**a.** 1. Hostes tantam virtutem praestiterunt ut cum primi eorum cecidissent, proximi ex eorum corporibus pugnarent; his dejectis et coacervatis cadaveribus, qui superessent ut ex tumulo tela in nostros conicerent. 2. Quarum rerum omnium nostris navibus casus erat extimescendus. 3. Ex litteris Caesaris dies quindecim supplicatio decreta est, quod ante id tempus accidit nulli. 4. Funibus abscisis antennae necessario concidebant. 5. Equo deciderat. 6. Gaius Valerius Procellus in ipsum Caesarem incidit. 7. Propter sepulturam occisorum nostri triduum morati sunt. 8. Complures ex eis occiderunt. 9. Ab hora fere quarta usque ad solis occasum pugnabatur. 10. Conclamant omnes occasionem negotii bene gerendi amittendam non esse, ad castra ire oportere. **b.** 1. Nam ut illa omittam, visas nocturno tempore ab occidente faces ardoremque caeli, hoc certe, quod sum dicturus, neque praetermittendum neque relinquendum est. 2. Quoties sica ista excidit aliquo casu!

caedo.—**a.** 1. Caesar silvas caedere instituit. 2. Auxiliares ad aggerem caespitibus comportandis speciem atque opinionem pugnantium praebant. 3. Magnam multitudinem hostium fugientium conciderunt. 4. Pedestria esse itinera concisa aestuariis sciebant. 5. Occisis ad hominum milibus quattuor reliqui in oppidum rejecti sunt. 6. Caesar, frumentis succisis, se in fines Ubiorum recepit. **b.** 1. Catilina designat oculis ad caedem unum quemque nostrum. 2. Nos linum incidimus. 3. Quis tota Italia parricida inveniri potest, qui se cum Catilina non familiarissime vixisse fateatur? 4. Nunc te patria odit ac metuit et jam diu nihil te iudicat nisi de parricidio suo cogitare. 5. Quos ferro trucidari oportebat, eos nondum voce vulnero.

cāno.—**b.** 1. Haec, quae nunc fiunt, canere dii immortales videbantur. 2. Hi pueri non solum amare et amari, neque cantare et saltare, sed etiam sicas vibrare et spargere venena didicerunt.

cāpio.—**a.** 1. Equites cursum tenere atque insulam capere non potuerant. 2. Fuit civitas ampla atque florens ut est captus Germanorum. 3. Inveniebat ex captivis Sabim flumen ab castris suis non amplius milia passuum X abesse. 4. Caesar obsidibus acceptis primis civitatis, in deditionem Suessiones accepit. 5. Caesar respondit: "Populum Romanum eo deceptum, quod neque commissum a se intellegeret quare timeret, neque sine causa timendum putaret." 6. Sublicae *vim fluminis* excipiebant. 7. Ipse, cum primum pabuli copia esse

inciperet, ad exercitum venit. 8. Pila intercepta remiserunt. 9. Labienus, ut erat ei praeceptum a Caesare, ne proelium committeret, monte occupato, nostros exspectabat, proelioque abstinerebat. 10. Nostri se in castra receperunt. 11. Aurigae ita currus conlocant, uti expeditum ad suos receptum habeant. 12. Is sibi legationem ad civitates suscepit. 13. Reliquis deinceps diebus Caesar silvas caedere instituit. 14. Legationis principem locum obtinebant. 15. Per suos principes inter se conjurant. 16. Dumnorix eo tempore principatum in civitate obtinebat. 17. Dicit montem, quem a Labieno occupari voluerit, ab hostibus teneri. 18. Ubii magnopere orabant ut sibi auxilium ferret; vel, si id facere occupationibus reipublicae prohiberetur, exercitum Rhenum transportaret. 19. Huic legioni Caesar indulserat praeceptum. 20. Suos se obsides recuperaturos existimabant. **b.** 1. Quid mali aut sceleris fingi aut cogitari potest, quod non ille conceperit? 2. Ego non modo factum, sed inceptum ullum conatumve contra patriam deprehendero. 3. Percipite, quaeso, diligenter quae dicam. 4. Jam vero urbes coloniarum ac municipiorum respondebunt. 5. Coloni omnes municipesque vestri facile urbes suas finesque defendent. 6. Hic quis potest esse, Quirites, tam praeceptus, tam mente captus, qui neget haec omnia praeceptumque hanc urbem deorum immortalium nutu ac potestate administrari? 7. Fit publici consilii particeps. 8. Principio semper vigilavi et providi, Quirites, quem ad modum in tantis insidiis salvi esse possemus.

cápüt.—**a.** 1. Animadvertit Caesar Sequanos tristes, capite demisso, terram intueri. 2. Ancipiti proelio diu atque acriter pugnatum est. 3. Calones praecipites fugae sese mandabant. 4. Magno numero interfecto, reliqui se in flumen praecipitaverunt. **b.** 1. Ac si quis est talis qui me vehementer accuset, quod tam capitalem hostem non comprehenderit, non est ista mea culpa sed temporum. 2. Hos pexo capillo, nitidos, aut imberbes aut bene barbatos videtis.

cäsa.—**a.** 1. Majori parti placuit castra defendere. 2. Ad extremas fossas castella constituit. **b.** 1. Hunc hominem nisi ex domesticis insidiis in castrense latrocinium compulsem, non facile hanc tantam molem mali a vestris cervicibus depulsem.

causa.—**a.** 1. Id aliquot de causis acciderat, ut subito Galli belli renovandi consilium caperent. 2. Caesar graviter eos accusat. 3. Ad eum legati venerunt qui se de superioris temporis consilio excusarent. 4. Caesar vehementer eos incusavit. 5. Legati ab iis venerunt, quorum haec fuit oratio: “Germanos neque priores populo Romano

bellum inferre, neque tamen recusare, si lacessantur, quin armis contendant." b. 1. Illi sine recusatione ac sine ulla mora negotium susceperunt.

cāvĕo.—a. 1. Caesar respondit: "Populus Romanus si alicujus injuriae sibi conscius fuisset, non fuisse difficile cavere." 2. Id ne accideret, magnopere sibi praecavendum Caesar existimabat.

cĕdo.—a. 1. Huc accedebant XVIII onerariae naves. 2. Veneti scientia atque usu nauticarum rerum reliquos antecedunt. 3. Auxilia ex Britannia arcessunt. 4. Caesar certior factus est ex ea parte vici, quam Gallis concesserat, omnes noctu discessisse. 5. Ariovistus de suis virtutibus multa praedicavit: "Caesar nisi decedat, atque exercitum deducat ex his regionibus, sese illum non pro amico, sed hoste habiturum." 6. Carinae aliquanto erant planiores quam nostrarum navium, quo facilius vada ac decessum aestus excipere possent. 7. Menapii de Germanorum discessu per exploratores certiores facti sunt. 8. Hostes proelio excedebant. 9. Magnitudinem silvarum quae intercederent inter ipsos atque Ariovistum timere dicebant. 10. Milites paulo longius aggeris petendi causa processerant. 11. Sub primam nostram aciem successerunt. 12. Magna (id quod necesse erat accidere) totius exercitus perturbatio facta est. 13. Necessario rem coactus Caesari enuntiavit. 14. Graviter eos accusat, quod tam necessario tempore ab iis non sublevetur. 15. Magnam multitudinem eorum fugientium conciderunt, quod priores neque ulla necessitate neque imperio continerentur. 16. Docebat etiam, quam veteres quamque justae causae necessitudinis ipsis cum Haeduis intercederent. 17. Factum est, uti ab Arvernibus Sequanisque Germani mercede arcesserentur. b. 1. Est etiam in nobis is animus, Quirites, ut non modo nullius audaciae cedamus, sed etiam omnes improbos ultro semper lacessamus. 2. Quare secedant improbi, secernant se a bonis.

cĕllo.—a. 1. Naves celerem atque instabilem motum habent. 2. Incredibili celeritate ad flumen decucurrerunt. 3. Celeriter milites certiores facit, tela missa exciperent. b. 1. Aurelia via profectus est, si accelerare volent, ad vesperam consequentur. 2. Jacet ille nunc prostratus est et se percussum atque abjectum esse sentit. 3. Quare, patres conscripti, circumspicite omnes procellas, quae impendent, nisi providetis. 4. Dii immortales jam non procul, sed hic praesentes sua templa atque urbis tecta defendent. 5. Iidem jusserunt simulacrum Jovis facere majus et in excelso collocare.

censĕo.—a. 1. Senatus censuerat uti quicumque Galliam provin-

ciam obtineret amicos populi Romani defenderet. 2. Censu habito, repertus est numerus milium C et X.

centum.—**a.** 1. Locutus est Divitiacus: “Nunc esse in Gallia ad centum et XX milium numerum.” 2. P. Sextius Baculus, primi pili centurio, et item Gaius Volusenus ad Galbam adcurrunt.

cerno.—**a.** 1. Petierunt, uti sibi concilium totius Galliae in diem certam indicere liceret. 2. Ego certe meum rei publicae atque imperatori officium praestitero. 3. Supplicatio a senatu decreta est. 4. Reliquos incertis ordinibus perturbaverant. 5. Eadem secreto ab aliis quaesit. 6. Reliquum erat certamen positum in virtute. 7. Non cunctandum existimavit quin pugna decertaret. **b.** 1. Cerno animo sepulta in patria miseros atque insepultos acervos civium. 2. Cum luxuria nobis, cum amentia, cum scelere certandum est. 3. Habetis eum consulem, qui parere vestris decretis non dubitet. 4. In discrimen aliquod atque in vestrae severitatis iudicium adducitur. 5. Secedant improbi, secernant se a bonis.

cibus.—**a.** 1. Germani multum sunt in venationibus; quae res cibi genere vires alit. 2. Trium mensium molita cibaria sibi quemque domo efferre jubent.

civo.—**a.** 1. Rhenus oritur ex Lepontiis, et per fines Treverorum citatus fertur. 2. In currus citissime recipere consuerunt. 3. Intellegebat omnes fere Gallos ad bellum celeriter excitari. 4. Incitato equo se hostibus obtulit atque interfectus est. **b.** 1. Compressi conatus tuos nefarios amicorum praesidio et copiis, nullo tumultu publice concitato. 2. Recitatae sunt tabellae in eandem fere sententiam. 3. M. Cepario ad sollicitandos pastores Apuliam attributam esse erat indicatum. 4. Q. Annius Chilo semper erat in hac Allobrogum sollicitatione versatus. 5. Video vos non solum de vestro ac rei publicae, verum etiam de meo periculo esse sollicitos. 6. Dederitis mihi comitem ad contionem populo carum. 7. Intellectum est, quid interesset inter levitatem contionatorum et animum vere popularem, salutis populi consulentem.

cis.—**a.** 1. Cis Rhenum incolunt. 2. Legiones in Gallia citeriore conscripserat. 3. Ultro citroque legati inter eos mittebantur. 4. Pars Menapiorum citra Rhenum erat.

civis.—**b.** 1. Concita perditos cives. 2. Multi principes civitatis Roma profugerunt. 3. Confirmo vobis nullum posthac malum civile ac domesticum ad ullam rei publicae partem esse venturum.

clāmō.—**a.** 1. Germani, post tergum clamore audito, se ex castris

ejecerunt. 2. Conclamant omnes occasionem negotii bene gerendi amittendam non esse.

clārus.—**b.** 1. Interfectus est C. Gracchus, clarissimo patre, avo, majoribus. 2. Si ex urbe exierint desperatorum hominum flagitiosi greges, O rem publicam fortunatam, O praeclaram laudem consulatus mei! 3. Apud Germanos ea consuetudo erat, ut matresfamiliae eorum sortibus et vaticinationibus declararent, utrum proelium committi ex usu esset necne.

claudio.—**a.** 1. Portas clauserunt. 2. Longe aliam esse navigationem in concluso mari atque in vastissimo atque apertissimo Oceano perspiciebant. 3. Trabes discludebantur. 4. Commeatibus nostros intercludere instituunt. **b.** 1. Num infitiri potes te meis praesidiis, mea diligentia circumclusum commovere te contra rem publicam non potuisse? 2. Exclusi eos quos tu ad me salutatum mane miseris. 3. Periculum residebit et erit inclusum penitus in venis atque in visceribus rei publicae. 4. Eorum si quaestus oclusis tabernis minui solet, quid tandem incensis futurum fuit?

clino.—**a.** 1. Collis ab summo aequaliter declivis ad flumen Sabim vergebat. Ab eo flumine pari adclivitate collis nascebatur adversus huic et contrarius. 2. Locus erat castrorum editus, et paulatim ab imo adclivis circiter passus mille. **b.** 1. Quot ego tuas petitiones parva quadam declinatione et, ut aiunt, corpore effugi! 2. Nunc quid est, quocumque vestrae mentes inclinant atque sententiae, statuendum vobis ante noctem est.

clūō.—**a.** 1. Germani latius vagabantur et in fines Condrusorum, qui sunt Treverorum clientes, pervenerant. **b.** 1. Pro clientelis hospitibusque provincialibus, pro meis in vos singularibus studiis, nihil a vobis nisi hujus temporis totiusque mei consulatus memoriam postulo.

cōlo.—**a.** 1. Belgae a cultu provinciae longissime absunt. 2. Germani trans Rhenum incolunt. **b.** 1. Coloni omnes municipalesque vestri facile urbes suas finesque defendunt. 2. Jam vero urbes coloniarum ac municipiorum respondebunt Catilinae tumulis silvestribus.

conclium.—**a.** 1. Celeriter concilium dimittit. 2. Se illis regna conciliaturum confirmat.

cōnor.—**a.** 1. Helvetii id quod constituerant facere conantur. 2. Perfacile factu esse illis probat conata perficere. 3. Hoc conatu destiterunt. **b.** 1. Nihil assequeris, neque tamen conari ac velle desistis.

consul.—**a.** 1. Hic pagus L. Cassium consulem interfecerat.

2. Ariovistus in consulatu Caesaris rex atque amicus a senatu appellatus est. 3. Docebat quae senatus consulta in eos facta essent. 4. L. Mallius proconsul impedimentis amissis profugit. 5. Id aliquot de causis acciderat ut subito Galli belli renovandi consilium caperent. **b.** 1. Non jubeo, sed, si me consulis, suadeo. 2. Quum proximis comitiis consularibus me consulem interficere voluisti, compressi conatus tuos nefarios.

contra.—**a.** 1. Caesar litteris Labieni certior fiebat omnes Belgas contra populum Romanum conjurare. 2. Ab eo flumine pari adclivitate collis nascebatur adversus huic et contrarius.

cōr.—**b.** 1. Atque illae tamen omnes dissensiones ejus modi fuerunt, ut non reconciliatione concordiae, sed interneccione civium dijudicatae sint. 2. Recordamini, Quirites, omnes civiles dissensiones. 3. Caesar in miseros usus misericordia videbatur.

credo.—**a.** 1. Homines id quod volunt credunt. 2. Mercatores Germanos incredibili virtute atque exercitatione in armis esse praedicabant.

crudēlis.—**a.** 1. Locutus est Divitiacus: "Ariovistum superbe et crudeliter imperare." 2. Absentis Ariovisti crudelitatem horrebant. **b.** 1. Erunt qui me non diligentissimum consulem, sed crudelissimum tyrannum existimari velint.

cūbo.—**b.** 1. Homines accubantes in conviviis, vino languidi, eructant sermonibus suis caedem bonorum atque urbis incendia. 2. Nulli sunt inventi tam aut fortuna miseri aut voluntate perdit, qui non cubile atque lectulum suum, qui denique non cursum hunc otiosum vitae suae salvum esse velint. 3. Quare, patres conscripti, incumbite ad salutem rei publicae. 4. Horum adventu tanta rerum commutatio est facta, ut nostri, etiam qui vulneribus confecti procubissent, scutis innixi proelium redintegrarent.

cunctor.—**a.** 1. Crassus non cunctandum existimavit quin pugna decertaret. 2. Multae res ad hoc consilium Gallos hortabantur; Sabini cunctatio, inopia cibariorum et quod fere libenter homines id quod volunt credunt.

cūpio.—**a.** 1. Cum quisque operam navare cuperet, paulum hostium impetus tardatus est. 2. Liscus dixit: "Ipsum esse Dumnorigem cupidum rerum novarum." 3. Orgetorix, regni cupiditate inductus, conjurationem nobilitatis fecit. 4. Qui cupidius novissimum agmen insecuti sunt. **b.** 1. Nunquam tu non modo otium, sed ne bellum quidem nisi nefarium concupisti.

cūra.—**a.** 1. Caesar dicit: “Haec sibi esse curae.” 2. Q. Titurium Sabinum cum legionibus tribus in Unellos mittit, qui eam manum distindendam curet. **b.** 1. L. Cassius sibi procurationem incendendae urbis depoposcerat.

curro.—**a.** 1. Aurigae currus collocant. 2. Equites cursum tenere atque insulam capere non potuerant. 3. Ad Galbam adcurrunt. 4. Ad arma concurrere oportet. 5. Germanorum timor cum fremitu et concursu significaretur, milites nostri in castra inruperunt. 6. Incredibili celeritate ad flumen decurrerunt. 7. Crebras ex oppido excursiones faciebant. 8. Equites nostri cum se in castra recipent adversis hostibus occurrebant. 9. Aurigae per temonem percurrere, et in iugo insistere, et se inde in currus citissime recipere consueverunt. 10. Hostes celeriter procurrerunt. **b.** 1. Auditum est, lenonem quendam Lentuli concursare circum tabernas, pretio sperare posse sollicitari animos egentium. 2. Atque haec, non ut vos, qui mihi studio paene praecurritis, excitarem, locutus sum.

custos.—**a.** 1. Dumnorigi custodes ponit. 2. Custodiam ex suis ac praesidium sex milia hominum una reliquerunt. **b.** 1. Multorum te oculi et aures non sentientem, sicut adhuc fecerunt, speculabuntur atque custodient.

damnum.—**a.** 1. Damnatum poenam sequi oportebat, ut igni cremaretur. **b.** 1. Me ipse inertiae nequitiaeque condemno. 2. Ille indemnatus innocens in exilium ejectus a consule vi et minis dicitur.

de.—**a.** 1. Legatos ad Caesarem de pace miserunt. 2. Ariovistus respondit: “Magnam Caesarem injuriam facere, qui suo adventu vectigalia sibi deteriora faceret.” 3. Labienus dixit: “Conjurandi has esse causas: primum, quod vererentur ne ad eos exercitus noster adduceretur; deinde, quod ab nonnullis Gallis sollicitarentur.” 4. Reliquis deinceps diebus Caesar silvas caedere instituit. 5. Caesar dixit: “Denique Germanos esse eosdem quibuscum saepenumero Helvetii congressi plerumque superarint.”

dēcem.—**a.** 1. Caesar milia passuum decem novem fossam perducit. 2. Caesar ad legionem decumam devenit. 3. Ea res per fugitivos L. Aemilii, decurionis equitum Gallorum, hostibus nuntiatur.

dicto.—**a.** 1. Liscus dicit liberius atque audacius. 2. Die constituta causae dictionis Orgetorix ad iudicium omnem suam familiam undique coëgit. 3. Nonnulli etiam Caesari nuntiabant non fore dicto audientes milites. 4. Petierunt, uti sibi concilium totius Galliae in *diem certam* indicare liceret. 5. In vulgus militum elatum est, qua

arrogantia in conloquio Ariovistus usus omni Gallia Romanis interdixisset. **b.** 1. Num illi se consules aut dictatores sperant futuros ? 2. Quamquam isti, qui Catilinam Massiliam ire dicitant, non tam hoc queruntur quam verentur. 3. Desinant furere et proscriptiones et dictaturas cogitare. 4. His ego non modo si aciem exercitus nostri, verum etiam si edictum praetoris ostendero, concident. 5. Etenim, credo, Manlius iste centurio, bellum populo Romano suo nomine indixit.

dico.—**a.** 1. Ea res est Helvetiis per indicium enuntiata. 2. Ariovistus de Haeduorum virtutibus multa praedicavit. 3. In Venetos eo gravius Caesar vindicandum statuit, quo diligentius in reliquum tempus a barbaris ius legatorum conservaretur. **b.** 1. Atque ita censuerunt, ut P. Lentulus, quum se praetura abdicasset, in custodiam traderetur. 2. Sic furtim nonnunquam inter se aspiciebant; ut non jam ab aliis indicari, sed indicare se ipsi viderentur. 3. Haec omnia indices detulerunt. 4. Sentiet in hac urbe esse carcerem, quem vindicem nefariorum ac manifestorum scelerum majores nostri esse voluerunt.

dies.—**a.** 1. Secutae sunt continuos complures dies tempestates. 2. Ita ancipiti proelio diu atque acriter pugnatum est. 3. Huc Caesar magnis nocturnis diurnisque itineribus contendit. 4. Diurnitate pugnae hostes defessi proelio excedebant. 5. Caesar respondit: "Consuesse deos immortales, quos pro scelere eorum ulcisci velint, his secundiore res et diurniorem impunitatem concedere." 6. Caesar frumentum ex agris cotidie in castra conferebat. 7. Postridie ejus diei Bibracte ire contendit. 8. Ad eum in castra venerunt sui purgandi causa, quod proelium pridie commisissent. 9. Helvetii, nonnunquam interdium, saepius noctu, si perrumpere possent conati sunt. 10. Liscus dixit: "Sese quamdiu potuerit, tacuisse." 11. In fines Lingonum pervenerunt, cum nostri triduum morati eos sequi non potuissent. 12. Biduo post Ariovistus ad Caesarem legatos mittit. 13. Quae res et cibi genere et cotidiana exercitatione vires alit. 14. Caesar circiter meridiem exercitum in castra reduxit. **b.** 1. Rem publicam, Quirites, hodierno die vobis conservatam ac restitutam videtis. 2. Is nudius tertius in custodiam cives Romanos dedit.

dignus.—**a.** 1. Caesar dixit: "Populi Romani hanc esse consuetudinem, ut socios atque amicos dignitate, honore auctiores velit esse." 2. Divitiacus facit verba: "Aeduos omnes indignitates perferre." **b.** 1. Sed quam longe videtur a carcere atque a vinculis abesse debere, qui se ipse jam dignum custodia judicavit ?

disco.—**a.** 1. Divico dixit: "Helvetios a patribus didicisse, ut

magis virtute quam dolo contenderent." 2. A pueris nullo officio aut disciplina adsuefacti nihil omnino contra voluntatem faciunt.

do (3d).—**a.** 1. Helvetii in proximas silvas abdiderunt. 2. Prima impedimenta nostri exercitus ab iis qui in silvis abditi latebant visa sunt. 3. Hostes equitatu atque essedis circumdederant. 4. Dixerunt: "Ariovistum in eos omnia exempla cruciatusque edere." 5. Locus erat castrorum editus. 6. Multitudo undique ex Gallia perditorum hominum latronumque convenerat. 7. "Desilite," inquit, "milites, nisi vultis aquilam hostibus prodere." 8. Caesar huic mandat, ut exploratis omnibus rebus ad se quam primum revertatur. 9. Principes se civitatesque suas Caesari commendare coeperunt. 10. Caesar legatos cum his mandatis mittit. 11. Itaque, omni senatu necato, reliquos sub corona vendidit. 12. Certior factus est omnes eas civitates in dicionem potestatemque populi Romani esse redactas. 13. Boios postea in parem juris libertatisque condicionem atque ipsi erant receperunt. **b.** 1. Sine dubio perdidimus hominem magnificeque vicimus. 2. Praeclaram vero populo Romano refers gratiam, qui te nulla commendatione ad summum imperium extulit. 3. Esse apud vos posterosque vestros in honore debet is, qui eandem hanc urbem conditam amplificatamque servavit. 4. Semper vigilavi et providi, Quirites, quem ad modum in tantis et tam absconditis insidiis salvi esse possemus. 5. Habemus hujus modi senatus consultum, verum inclusum in tabulis, tamquam in vagina reconditum, quo ex senatus consulto confestim interfectum te esse, Catilina, convenit.

do (are).—**a.** 1. Boiis illi agros dederunt. 2. Majores natu se Caesari dederunt. 3. In tanta multitudine dediticiorum suam fugam ignorari posse existimabant. 4. Legatos ad Caesarem de deditione mittunt. 5. Quae res castra tuta ab hostibus reddebat. 6. Timore perterriti, ne armis traditis supplicio adficerentur, ad fines Germanorum contenderunt. 7. Caesar praeterita se Divitiaco fratri condonare dicit.

dōcĕo.—**a.** 1. P. Sextius Baculus et item Gaius Volusenus ad Galbam adcurrunt, atque unam esse spem salutis docent. 2. Sabinus quid fieri velit edocet.

dōlĕo.—**a.** 1. Suos ab se liberos abstractos obsidum nomine dolabant. 2. Homines bellandi cupidi magno dolore adfiebantur.

dōmus.—**a.** 1. Erant omnino itinera duo, quibus itineribus domo exire possent. 2. Domesticis copiis rei frumentariae utebantur. 3. Hunc sibi domicilio locum delegerunt. 4. Aduatici dixerunt: "Sibi praestare quamvis fortunam a populo Romano pati, quam ab his per

cruciatum interfici, inter quos dominari consuessent. **b.** 1. Alterum genus est eorum, qui, quamquam premuntur aere alieno, dominationem exspectant.

dūco.—**a.** 1. Caesar in fines Suessionum, qui proximi Remis erant, exercitum duxit. 2. Duces ii deliguntur. 3. Haedui dixerunt: “Ita se omni tempore de populo Romano meritos esse ut liberi eorum in servitute abduci non debuerint.” 4. Caesar obsides ad se adduci jubet. 5. Flumen Dubis ut circino circumductum paene totum oppidum cingit. 6. Caesar in hiberna in Sequanos exercitum deduxit. 7. Crassus animadvertit, suas copias propter exiguitatem non facile diduci, in dies hostium numerum augeri. 8. Caesar omnes copias castris eduxit. 9. Scuta subito, ut temporis exiguitas postulabat, pellibus induxerant. 10. In Sontiatum fines exercitum introduxit. 11. Caesar ab utroque latere ejus collis transversam fossam obduxit. 12. Galba incolumem legionem in Nantuatis, inde in Allobroges perduxit. 13. Prima luce, productis omnibus copiis, quid hostes consilii caperent exspectabat. 14. Caesar suos in castra reduxit. 15. Copias suas Caesar in proximum collem subducit. 16. Orgetorix oboeratos suos eodem conduxit. 17. Helvetii jam per angustias et fines Sequanorum suas copias traduxerant.

dūō.—**a.** 1. Caesar una aestate duobus maximis bellis confectis, in Sequanos exercitum deduxit. 2. Tum vero dubitandum non existimavit quin ad eos proficisceretur. 3. Dixit: “Non esse dubium, quin totius Galliae plurimum Helvetii possent.” 4. His Caesar respondit: “Eo sibi minus dubitationis dari, quod eas res, quas legati Helvetii commemorassent, memoria teneret. 5. Bello premebantur et agricultura prohibebantur. 6. Homines spes praedandi studiumque bellandi ab agricultura et cotidiano labore revocabat. 7. Suevorum gens est longe maxima et bellicosissima Germanorum omnium. 8. Caesar T. Labienum legatum, cum legionibus in Morinos, qui rebellionem fecerant, misit. **b.** 1. Sine dubio perdidimus hominem magnificeque vicimus.

ēgēo.—**b.** 1. Nonnullos agrestes homines tenues atque egentes in eandem illam spem rapinarum veterum impulerunt. 2. Neque ego ceteras copias, ornamenta, praesidia vestra cum illius latronis inopia atque egestate conferre debeo.

ēmo.—**a.** 1. Ab iis qui emerant, capitum numerus ad eum relatus est milium quinquaginta trium. 2. Constituerunt carrorum quam maximum numerum cōmēre. 3. Caesar legatis respondit diem *es ad*

deliberandum sumpturum. 4. Liscus dixit: "Dumnorigem magnum numerum equitatus suo sumpto semper alere." 5. Diebus decem et octo consumptis, se in Galliam recepit. 6. Caesar, propter multitudinem hostium et propter eximiam opinionem virtutis, proelio superedere statuit. 7. Gallo magnis praemiis pollicitationibusque persuadet. 8. Ad bella suscipienda Gallorum alacer ac promptus est animus. 9. Legati dixerunt: "Sese pacem Ariovisti redimere non potuisse." 10. Locutus est Divitiacus: "Ariovistum in Sequanos omnia exempla cruciatusque edere." 11. Ea res conloquium diremit. **b.** 1. Vitam solam relinquit nefariis hominibus, quam si eripisset, multas uno dolore animi atque corporis aerumnas et omnes scelerum poenas ademisset. 2. Multos fortes viros partim ejecit ex civitate, partim interemit. 3. Ii coloni se in insperatis ac repentinis pecuniis sumptuosius insolentiusque jactarunt. 4. Eorum omnis industria vitae et vigilandi labor in antelucanis cenis expromitur.

Ēo.—a. 1. Iter per Alpes, quo mercatores ire consuerant, patefieri volebat. 2. Vicis quos adire poterant incensis, ad castra Caesaris contenderunt. 3. Tanta multitudo aditu perterriti, ex iis aedificiis demigraverunt. 4. Equites circumitis hostium castris Crasso renuntiaverunt, castra facilem aditum habere. 5. Qualis in circuitu esset ascensus, qui cognoscerent misit. 6. Utraeque in ea fuga perierunt. 7. Caesar milites ex oppido exire jussit. 8. Inter se conjurant, eundem omnis fortunae exitum esse laturos. 9. De summis saepe rebus consilia ineunt. 10. Una pars initium capit a flumine Rhodano. 11. Causa mittendi fuit, quod iter per Alpes patefieri volebat. 12. Hi post eorum obitum multos annos a finitimis exagitati, hunc sibi domicilio locum delegerunt. 13. Praeterita se Divitiaco fratri condonare dicit. 14. Caesar legatum pro praetore summum jugum montis ascendere jubet. 15. Ubi ne tum quidem eos prodire intellexit, circiter meridiem exercitum in castra reduxit. 16. Eorum qui domum redierunt, repertus est numerus milium C et X. 17. Nostris reditu interclusis, hostes neminem postea in Britanniam transiturum confidebant. 18. Caesar dicit: "Sibi eam legionem praetoriam cohortem futuram." 19. Frumentum omne comburunt, ut, domum reditionis spe sublata, paratiores ad omnia pericula subeunda essent. 20. Liscus dicit: "Hos seditiosa atque improba oratione multitudinem deterrere, ne frumentum conferat." 21. Subito bellum in Gallia coërtum est. 22. Subito omnibus copiis provolaverunt. 23. Teneteri flumen Rhenum transierunt. **b.** 1. Abiit, excessit, evasit, erupit. 2. Hic, hic sunt in nostro

numero, patres conscripti, qui de nostro omnium interitu, qui de hujus urbis atque adeo de orbis terrarum exitio cogitent. 3. Haec ego omnia, vidum etiam coetu vestro dimisso, comperi. 4. Sin tu exieris, exhaustur ex urbe tuorum comitum magna et perniciose sentina rei publicae. 5. Quum proximis comitiis consularibus me consulem interficere voluisti, compressi conatus tuos nefarios amicorum praesidio et copiis, nullo tumultu publice concitato. 6. Quum jam pontem magno comitatu legati Allobrogum ingredi inciperent, fit in eos impetus. 7. Italiam totam ad exitium ac vastitatem vocas. 8. Tam exitiosam haberi conjunctionem a civibus nunquam putavi. 9. Sica quidem quibus abs te initiata sacris ac devota sit, nescio, quod eam necesse putas esse in consulis corpore defigere. 10. Illud perficiam, ut neque bonus quisquam intereat paucorumque poena vos jam omnes salvi esse possitis. 11. Nihil erat quod non ipse obiret, occurreret, vigilaret, laboraret. 12. Illud non intelligo, quam ob rem, si vivere honeste non possunt, perire turpiter velint, aut cur minore dolore perituros se cum multis, quam si soli pereant, arbitrentur. 13. Illa nimis antiqua praetereo. 14. Atque ita censuerunt, ut P. Lentulus, quum se praetura abdicasset, in custodiam traderetur. 15. Molesto fero, quod Catilina ex urbe parum comitatus exierit. 16. Quum a me id responsum tulisses, me nullo modo posse iisdem parietibus tuto esse tecum, ad Q. Metellum praetorem venisti.

Equus.—*a.* 1. Incitato equo se hostibus obtulit atque interfectus est. 2. In eo proelio ex equitibus nostris interficiuntur quattuor et septuaginta. 3. Ariovistus equestri proelio cotidie contendit. 4. Servium Galbam, cum legione duodecima et parte equitatus, in Nantuatibus, Veragros Sedunosque misit. 5. Caesari nuntiatum est equites Ariovisti ad nostros adequitare. 6. Per omnes partes perequitant. 7. Neque eorum moribus turpius quicquam habetur quam ephippiis uti. 8. Ad quemvis numerum ephippiatorum equitum quamvis pauci adire audent.

essedae.—*a.* 1. Genus hoc est ex essedis pugnae. 2. At barbari, praemisso equitatu et essedariis, nostros navibus egredi prohibebant.

ex.—*a.* 1. Ex eo proelio circiter hominum milia CXXX superfuere. 2. Extremum oppidum Allobrogum est Genua. 3. Hi sunt extra provinciam trans Rhodanum primi. *b.* 1. Omnia sunt externa unius virtute terra marique pacata.

facio.—*a.* 1. Milites quod jussi sunt faciunt. 2. Erant omnino itinera duo; unum per Sequanos, angustum et difficile; alterum per

provinciam nostram, multo facilius atque expeditius. 3. Nostri milites facile superabant. 4. Perfacile factu esse illis probat conata perficere. 5. Veneti, quod quantum in se facinus admisissent intellegebant, pro magnitudine periculi bellum parare instituunt. 6. Locutus est Divitiacus: "Galliae totius factiones esse duas." 7. Praesidium quam amicissimum, si quid opus facto esset, habebat. 8. Caesar homines inimico animo, data facultate per provinciam itineris faciundi, non temperaturos ab injuria existimabat. 9. Erant difficultates belli gerendi. 10. Homines bellandi cupidi magno dolore adfliciebantur. 11. P. Sextius Baculus, quem confectum vulneribus diximus, et item Gaius Volusenus ad Galbam adcurrunt. 12. Cum non solum vires sed etiam tela nostros deficerent, Sextius Baculus et Gaius Volusenus ad Galbam adcurrunt. 13. Multa Caesarem ad bellum incitabant: defectio datis obsidibus, tot civitatum conjuratio. 14. Montem murus circumdatus arcem efficit. 15. Milites nostri eos qui in spem potiundorum castrorum venerant interficiunt. 16. Caesar munitioni quam fecerat T. Labienum legatum praefecit. 17. Crassus praefectos tribunosque militum complures in finitimas civitates frumenti causa dimisit. 18. Caesar iter per Alpes patefieri volebat. 19. Dumnorix perfacile factu esse illis probat conata perficere. 20. Cum in Italiam proficisceretur Caesar, Servium Galbam in Sedunos misit. 21. Hostes, ubi diligentia nostrorum nihil his rebus profici posse intellexerunt, legatos ad Crassum mittunt. 22. Helvetii in tertium annum professionem lege confirmant. 23. Convocatis centurionibus, milites certiores facit se ex labore refecerunt. 24. Caesar respondit: "Si Allobrogibus Helvetii satisfaciunt, sese cum iis pacem esse facturum." 25. Militum satisfactione accepta, Caesar profectus est. 26. Menapii ad utram ripam Rheni agros, aedificia vicosque habebant. 27. Caesar naves aedificari in flumine Ligere jubet. 28. Caesar Divitiacum commonefacit quae ipso praesente in concilio Gallorum de Dumnorige sint dicta. 29. Quae res libertate vitae, quom a pueris nullo officio aut disciplina adusuefacti nihil omnino contra voluntatem faciant, vires alit. 30. Orgetorix ad iudicium omnem suam familiam, ad hominum milia decem, undique coëgit. 31. Caesar per C. Valerium Procillum, familiarem suum, cui summam omnium rerum fidem habebat, cum Divitiaco colloquitur. b. 1. Ego ex praefectura Reatina complures delectos adolescentes cum gladiis miseram. 2. Quintum genus est parricidarum, sicariorum, denique omnium facinorosorum. 3. Statuae veterum hominum dejectae et legum aera liquefacta sunt. 4. An vero vir amplissimus, P. Scipio, pontifex

maximus, Ti. Gracchum, mediocriter labefactantem statum rei publicae, privatus interfecit? 5. Retorquet oculos profecto saepe ad hanc urbem. 6. Catilina non obstupefactus ac perterritus mea diligentia, sed indemnatus innocens in exsilium ejectus a consule vi et minis dicitur. 7. Esse apud vos posterosque vestros in honore debebit is, qui hanc urbem conditam amplificatamque servavit. 8. Quid, quod adventu tuo ista subsellia vacuefacta sunt? 9. Quis tota Italia veneficus, quis perditus inveniri potest, qui se cum Catilina non familiarissime vixisse fateatur?

fallo.—**a.** 1. Hostes et de expugnando oppido et de flumine transendo spem se fefellisse intellexerunt. **b.** 1. Est mihi tanti, Quirites, hujus invidiae falsae atque iniquae tempestatem subire.

farcio.—**a.** 1. Helvetii confertissima acie, rejecto nostro equitatu, phalange facta, sub primam nostram aciem successerunt.

fastigo.—**a.** 1. Collis in frontem leniter fastigatus paulatim ad planiciem redibat. 2. Caesar tigna sesquipedalia fistucis adegerat prone ac fastigate, ut secundum naturam fluminis procumberent.

fâtiscor.—**a.** 1. Vulneribus defessi hostes se recipere coeperunt. 2. Diuturnitate pugnae hostes defessi proelio excedebant. 3. Caesar dicit: “Diuturnitate belli defetigatis Gallis, Ariovistum magis ratione et consilio quam virtute vicisse.” 4. Factum est hostium inscientia ac defetigatione, ut ne unum quidem nostrorum impetum ferrent.

fendo.—**a.** 1. Principes civitatum dixerunt: “Caesarem Galliam omnem ab Ariovisti injuria posse defendere.” 2. Hostibus cum spe defensionis studium propugnandi accessit. 3. Alii multis telis coniectis defensores vallo munitioibusque depellebant. 4. Caesar ne Dumnorigis supplicio Divitiaci animum offenderet verebatur. 5. Caesar Divitiacum petit, ut sine ejus offensione animi ipse de eo causa cognita statuat. **b.** 1. Magna deis immortalibus habenda est gratia, quod tam infestam rei publicae pestem toties jam effugimus. 2. Si me meis civibus injuria susceptum tam graviter atque offensum viderem, carere me aspectu civium quam infestis oculis omnium conspici mallet.

feo.—**a.** 1. Caesar dicit: “Suam innocentiam perpetua vita, felicitatem Helvetiorum bello esse perspectam.” 2. Contestatus deos ut ea res legioni feliciter eveniret; “Desillite,” inquit, “milites.” 3. Minime mercatores ea quae ad effeminandos animos pertinent saepe important. **b.** 1. L. Caesar sororis suae, feminae lectissimae, virum vita privandum esse dixit.

fero.—**a.** 1. Per suos principes inter se conjurant, eundem omnis fortunæ exitum esse laturos. 2. Caesar sic reperiebat; “Suessiones latissimos feracissimosque agros possidere.” 3. Sic reperiebat: “Plerosque Belgas Rhenum antiquitus traductos propter loci fertilitatem ibi consedisse.” 4. Crebri ad Caesarem rumores afferebantur, omnes Belgas contra populum Romanum conjurare. 5. Caesar sarcinas in unum locum conferri jussit. 6. Caesar reliquas cohortes armari et confestim sese subsequi jussit. 7. Hac re ad consilium delata, ubi omnes idem sentire intellexit, posterum diem pugnae constituit. 8. Hi omnes lingua, institutis, legibus inter se differunt. 9. Helvetii trium mensium molita cibaria sibi quemque domo efferre jubent. 10. Caesar condiciones non accipiendas arbitratur ab iis, qui bellum intulissent. 11. Piso Aquitanus incitato equo se hostibus obtulit atque interfectus est. 12. Mollis ac minime resistens ad calamitates perferendas mens Gallorum est. 13. Liscus dixit: “Helvetios Gallorum quam Romanorum imperia præferre.” 14. Hostes vulneribus defessi, pedem referre coeperunt. 15. Falces insertæ adfixæque longuriis sunt, non absimili forma muralium falcium. 16. Jumenta, quæ sunt apud eos nata, parva atque deformia sunt. 17. Caesar quam in partem fors obtulit decurrit. 18. Quod sæpius fortunam temptare Galba nolebat, in provinciam reverti contendit. 19. Dato signo et sublatis ancoris, circiter milia passuum septem progressus, aperto ac plano litore naves constituit. 20. Legationes Caesar, quod in Italiam Illyricumque properabat, inita proxima aestate ad se reverti jussit. **b.** 1. C. Caesar intelligit: ipsum latorem Semproniae legis injussu populi poenas rei publicæ dependisse. 2. Meo beneficio tabulae novæ proferentur, verum auctionariae. 3. Ab altaribus sæpe istam impiam dexteram ad necem civium transtulisti? 4. Quod si ex tanto latrocinio iste unus tolletur, videbimur fortasse ad breve quoddam tempus cura et metu esse relevati, periculum autem residebit. 5. Rem publicam, Quirites, vitamque omnium vestrum, bona, fortunas, fortunatissimam pulcherrimamque urbem, hodierno die e flamma atque ferro ereptam et vobis conservatam videtis.

fido.—**a.** 1. Inter se fidem et jusjurandum dant. 2. Caesar Commium, quem sibi fidelem esse arbitratur, mittit. 3. Huic legioni Caesar et indulserat præcipue, et propter virtutem confidebat maxime. 4. Milites nostri, pristini diei perfidia incitati, in castra inruperunt. **b.** 1. Tu, Jupiter, hostes patriæ, scelorum foedere inter se ac nefaria societate junctos, aeternis suppliciis vivos mortuosque mactabis.

figo.—**a.** 1. Transtra trabibus confixa clavis ferreis erant. 2. Haec tigna cum machinationibus immissa in flumen defixerat. 3. Falces praeacutae insertae adfixaeque longuriis sunt. 4. Pluribus eorum scutis uno ictu pilorum transfixis et conligatis, cum ferrum se inflexisset, Galli evellere non poterant. 5. Haec tigna utraque, binis utrimque fibulis ab extrema parte distinebantur. **b.** 1. Mei consulatus memoria erit in vestris fixa mentibus. 2. Eam sicam necesse putas esse in consulis corpore defigere.

findo.—**a.** 1. Caesar diebus circiter quindecim ad fines Belgarum pervenit. 2. Germani dixerunt: “Populi Romani imperium Rhenum finire.” 3. Crassus tribunos militum complures in finitimas civitates frumenti causa dimisit. 4. Liscus dicit: “Dumnorigem ex Helvetiis uxorem habere. Favere et cupere Helvetiis propter eam adfinitatem.” **b.** 1. Facinori si paucos putatis affines esse, vehementer erratis. 2. Caedem infinitam civium fecerant.

tingo.—**a.** 1. Neque vultum fingere neque interdum lacrimas tenere poterant. 2. Navium nostrarum figura et remorum motu permoti, barbari paulum modo pedem retulerunt.

firmus.—**a.** 1. Caesar, ad utramque partem pontis firmo praesidio relicto, in fines Sugamborum contendit. 2. Neque his nostrae naves rostro nocere poterant, tanta in iis erat firmitudo, neque propter altitudinem facile telum adiciebatur. 3. Nostri neque firmiter insistere neque signa subsequi poterant. 4. Helvetii constituerunt cum proximis civitatibus pacem et amicitiam confirmare. 5. Multae res ad hoc consilium Gallos hortabantur; perfugae subiciendam Caesar non existimabat. 6. Infirmis navibus hiemi navigationem subiciendam Caesar non existimabat. 7. Caesar, infirmitatem Gallorum veritus, nihil his committendum existimavit. 8. Pluribus eorum scutis uno ictu pilorum transfixis et conligatis, cum ferrum se inflexisset, Galli evellere non poterant. 9. Ancorae pro funibus ferreis catenis revinctae sunt. 10. Horum omnium fortissimi sunt Belgae. 11. Pro multitudine hominum, et pro gloria belli atque fortitudinis, Helvetii angustos se fines habere arbitrabantur. 12. Nostri milites amplius horis quattuor fortissime pugnaverunt. **b.** 1. Domum meam majoribus praesidiisque munivi atque firmavi. 2. Cethegus dixit, se semper bonorum ferramentorum studiosum fuisse.

flāgīto et flāgro.—**b.** 1. Neque hanc urbem conflagrare, sed se in hac urbe florere voluerunt. 2. Gentem Allobrogum in vestigiis hujus urbis atque in cinere deflagrati imperii collocare conati sunt.

8. Tandem aliquando, Quirites, L. Catilinam, furem audacia, pestem patriae nefarie molientem, vobis atque huic urbi ferro flammaque minitantem, ex urbe ejecimus. 4. Eos maximo furore et scelere esse inflammatos sciebam. 5. Quod facinus a manibus unquam tuis, quod flagitium a toto corpore abfuit? 6. Si ex urbe exierint desperatorum hominum flagitiosi greges, o nos beatos, o rem publicam fortunatam! 7. Is alios amabat ipse turpissime, aliorum amori, flagitiosissime serviebat.

flecto.—a. 1. Britanni tantum exercitatione efficiunt, uti equos brevi moderari ac flectere consuerint. 2. Teneris arboribus incisus atque inflexis, Nervii effecerant ut instar muri hae sepes munimenta praeberent.

fleo.—a. 1. Sese omnes flentes Caesari ad pedes projecerunt. 2. Omnes qui aderant magno fletu auxilium a Caesare petere coeperunt.

figo.—a. 1. Caesar, quae gravissime afflictæ erant naves, earum aere ad reliquas reficiendas utebatur. 2. Onerarias, quae ad ancoras erant deligatae, tempestas afflictabat. 3. Manus hostium distinentur, ne cum tanta multitudine uno tempore configendum sit. 4. Duæ legiones, profigatis Veromanduis, in ipsis fluminis ripis proeliabantur.

flos.—b. 1. Contra illam naufragorum ejectam ac debilitatam manum florem totius Italiae ac robur educite. 2. Neque hanc urbem conflagrare, sed se in hac urbe florere voluerunt. 3. Ubiorum fuit civitas ampla atque florens.

fluo.—a. 1. Inter fines Helvetiorum et Allobrogum, qui nuper pacati erant, Rhodanus fluit. 2. Naves ad hunc modum factæ erant: puppes ad magnitudinem fluctuum tempestatumque adcommodatae. 3. Flumen est Arar, quod per fines Haeduum et Sequanorum in Rhodanum influit. 4. Germani, cum ad confluentem Mosae et Rheni pervenissent, se in flumen praecipitaverunt. 5. Rhenus, ubi Oceano adpropinquavit, in plures defluit partes. 6. Liger influit in Oceanum. 7. Mosa profluit ex monte Vosego.

fodio.—a. 1. Eum locum vallo fossaque munivit. 2. Subfossis equis compluribusque nostris dejectis, hostes reliquos in fugam conjecerunt.

for.—b. 1. His hominibus ego confido impendere fatum aliquod et poenam appropinquare. 2. Lentulus dixit fatalem hunc esse annum ad interitum hujus urbis. 3. Tum denique interficere, quum jam *nemo tam perditus invenire potuerit*, qui id non jure factum est fatea-

tur. 4. Statilius confessus est. 5. Illa certissima visa sunt argumenta atque indicia sceleris, tabellae, signa, manus, denique unius cujusque confessio. 6. Quum id posset infitri, repente praeter opinionem omnium confessus est. 7. Hosce ego non tam milites acres quam infitiatos lentos esse arbitror. 8. Huic ego me bello ducem profiteor. 9. Matres familiae Germanorum ita dixerunt: "Non esse fas Germanos superare, si ante novam lunam proelio contendissent." 10. Nunquam tu non modo otium, sed ne bellum quidem nisi nefarium concupisti. 11. Tandem aliquando, Quirites, L. Catilinam, pestem patriae nefarie molientem ex urbe ejecimus. 12. Quod privatarum rerum dedecus non haeret in fama? 13. Quis tota Italia veneficus, quis parricida, quae mulier infamis, quis perditus inveniri potest, qui se cum Catilina non familiarissime vixisse fateatur? 14. Matresfamiliae eorum sortibus et vaticinationibus declarabant, utrum proelium committi ex usu esset necne. 15. P. Lentulus suum nomen inductus a vatibus fatale ad publicae rei perniciem fore putavit.

frango.—**a.** 1. Compluribus navibus fractis, totius exercitus perturbatio facta est. 2. Milites e loco superiore, pilis missis, facile hostium phalangem perfregerunt. 3. Refractis portis, sectionem ejus oppidi universam Caesar vendidit. **b.** 1. Neque ulla profecto tanta vis reperietur, quae tantam conspirationem bonorum omnium confringere et labefactare possit. 2. Quod si se ejecerit et eodem ceteros naufragos aggregaverit, delebitur haec tam adulta rei publicae pestis.

frāter.—**a.** 1. Caesar hac oratione Lisci Dumnorigem, Divitiaci fratrem, designari sentiebat. 2. Divitiacus dixit: "Sese et amore fraterno et existimatione vulgi commoveri."

fraus.—**b.** 1. Ex hac parte pudor pugnat, illinc petulantia; hinc fides, illinc fraudatio. 2. Tela ex loco superiore missa non frustra accidebant.

frēquens.—**b.** 1. Senatum frequentem celeriter coëgi. 2. Scribas, quos casu hic dies ad aerarium frequentasset, video ad salutem communem esse conversos. 3. Quis te ex hac tanta frequentia salutavit?

frigus.—**a.** 1. Propter frigora, quod Gallia sub septentrionibus posita est, frumenta in agris matura non erant. 2. Germani in eam se consuetudinem adduxerunt, ut locis frigidissimis neque vestitus praeter pellis haberent quicquam.

frūor.—**a.** 1. Solduriorum haec est condicio, uti omnibus in vita commodis una cum iis fruuntur quorum se amicitiae dederint. 2. Helvetii frumentum omne comburunt. 3. Equites hostium qui fru-

mentandi causa ierant trans Mosam nondum redierant. 4. Re frumentaria comparata, Caesar castra movet. 5. Omnibus fructibus amissis, Caesar Allobrogibus imperavit, ut Helvetiis frumenti copiam facerent. 6. Locum domicilio deligebant quem ex omni Gallia fructuosissimum judicaverant. **b.** 1. Hic tu qua laetitia perfruere!

fūgio.—**a.** 1. Hostes prius fugere non destiterunt, quam ad flumen Rhenum pervenerunt. 2. Nostri reliquos hostium perterritos in fugam coniciunt. 3. Ea res per fugitivos L. Aemilii, decurionis equitum Gallorum, hostibus nuntiatur. 4. Caesar idem quod superioribus diebus acciderat fore videbat; ut, si essent hostes pulsī, celeritate periculum effugerent. 5. Caesar reliquos omnes, obsidibus, armis, perfugis traditis, in deditionem accepit. 6. Eo postquam Caesar pervenit, obsides, arma, servos, qui ad eos perfugissent, poposcit. 7. Paludibus superiore anno perfugio fuerant usi. 8. Divitiacus dixit: “Haeduos ob eam rem se ex civitate profugisse.”

fulgēo.—**b.** 1. Hi fulgent purpura. 2. Ut illa omittam, ut fulminum jactus, hoc, quod sum dicturus, neque praetermittendum est.

fundā.—**a.** 1. Caesar fundis, sagittis, tormentis hostes propelli ac summoveri jussit. 2. Caesar funditores sagittariosque pontem trahit.

fundo.—**a.** 1. Omnibus hostium copiis fuis, armisque exustis, se in castra recipiunt. **b.** 2. Patrimonia sua profuderunt.

fundus.—**b.** 1. Cogitate quantis laboribus fundatum imperium una nox paene delerit. 2. Hic ad evertenda fundamenta rei publicae Gallos arcessit.

fūro.—**b.** 1. L. Catilinam, furem audacia, ex urbe vel eiecimus vel emisimus. 2. Est horum nemo qui nesciat sceleri ac furori tuo non mentem aliquam aut timorem tuum, sed fortunam populi Romani obtitisse. 3. Hoc providebam animo non mihi esse C. Cethegi furiosam temeritatem pertimescendam.

gēro.—**a.** 1. In conspectu Caesaris atque omnis exercitus res gerebatur. 2. Aggere jacto turribusque constitutis, magnitudine operum et celeritate Romanorum permoti, legatos ad Caesarem de deditione mittunt.

gigno.—**a.** 1. Genus hoc erat pugnae, quo se Germani exercebant. 2. Germani generatim constituerunt paribus intervallis, Harudes, Marcomannos, Triboces. 3. Suevorum gens est longē maxima et bellicosissima Germanorum omnium. 4. Mercatores ingenti magnitudine corporum Germanos esse praedicabant.

glādius.—**b.** 1. Gladios in rem publicam destrectos retudimus. 2. Quis gladiator inveniri potest, qui se cum Catilina non familiarissime vixisse fateatur? 3. Nemo est in ludo gladiatorio paulo ad facinus audacior, qui se non intimum Catilinae fuisse commemoret.

glōria.—**a.** 1. Hostes propter veterem belli gloriam paucitatemque nostrorum se tuto dimicaturos existimabant. 2. Helvetii sua victoria insolenter gloriantur.

grādior.—**a.** 1. Eos impeditos adgressus, magnam partem eorum concidit. 2. Ariovistus dixit: “Haeduos, quoniam armis congressi ac superati essent, stipendiarios esse factos.” 3. Cum his navibus nostrae classi ejusmodi congressus erat, ut celeritate et pulsu remorum praestaret. 4. Ariovistus dixit: “Nunquam ante hoc tempus exercitum populi Romani Galliae provinciae finibus egressum.” 5. Dixit: “Gallos solos esse qui Teutonos intra fines suos ingredi prohibuerint.” 6. Legati in itinere congressi magnopere ne longius progrediretur orabant. 7. Equites nostri, cum funditoribus sagittariisque flumen transgressi, proelium commiserunt. **b.** 1. Populus Romanus te ad summum imperium per omnes honorum gradus extulit.

grātus.—**a.** 1. Dumnorix gratia et largitione apud Sequanos plurimum poterat. 2. De tanta voluptate et gratulatione quicquam fortuna non deminuerat. 3. Principes civitatum ad Caesarem gratulatum convenerunt.

grāvis.—**a.** 1. Caesar, ne graviori bello occurreret, maturius quam consuerat ad exercitum proficiscitur. 2. Caesar principes graviter accusat, quod ab iis non sublevetur. 3. Suevi Ubios propter amplitudinem gravitatemque civitatis finibus expellere non poterant. 4. In conloquium venire invitatus gravabatur. **b.** 1. Hic morbus, qui est in re publica, relevatus istius poena, vehementius vivis reliquis ingravescet.

grex.—**a.** 1. Caesar Divitiaci egregiam fidem cognoverat. 2. Sua omnia in unum oppidum egregie natura munitum contulerunt. 3. Alius alia ex navi, quibuscumque signis occurreret, se adgregabat. **b.** 1. Si ex urbe exierint desperatorum hominum flagitiosi greges, O nos beatos! 2. Improbi unum in locum congregentur.

hābēo.—**a.** 1. Naves habent Veneti plurimas. 2. Caesar Dumnorigem ad se vocat, fratrem adhibet. 3. Liscus dicit: “Nonnullos multitudinem deterrere, ne frumentum conferant, quod praestare debeant.” 4. Sabinus tantam opinionem timoris praebuit, ut jam ad vallum castrorum hostes accedere auderent. 5. Caesar castella communit, quo facilius, si se invito transire conarentur, prohibere possit.

b. 1. Tu conscientia scelerum tuorum agnoscis odium omnium jam diu tibi debitum. 2. Eos infirmos sine Catilina ac debiles fore putabam. 3. Recitatis litteris debilitatus repente conticuit. 4. Quid, quod vitandae suspicionis causa ad M'. Lepidum te habitare velle dixisti?

haerĕo.—**b.** 1. Quod privitarum rerum tuarum dedecus non haeret in fama? 2. Quum Catilina haesitaret, quaesivi, quid dubitaret proficisci eo.

hiems.—**a.** 1. Paucae ultimae nationes, anni tempore confisae, quod hiems suberat, obsides mittere neglexerunt. 2. Caesar Galbae permisit, uti in his locis legionem hiemandi causa conlocaret. 3. Cum dies hibernorum complures transissent, Caesar certior factus est omnes noctu discessisse. 4. Caesar in hiberna in Sequanos exercitum deduxit. 5. Legionibus in hibernacula deductis, Caesar in Italiam profectus est.

hōnor.—**a.** 1. Caesar dixit: "Populi Romani hanc esse consuetudinem, ut amicos honore auctiores velit esse." 2. Caesar hominem honestissimum provinciae Galliae sibi restitutum videbat. 3. Docebat quae senatus consulta, quotiens quamque honorifica, in Haeduos facta essent. **b.** 1. Ex hac parte honestas pugnat, illinc turpitudine. 2. Vitae tantam laudem, quanta vos me vestris decretis honestatis, nemo est assecutus. 3. Vivere honeste non possunt.

horrĕo.—**b.** 1. Hanc tam horribilem rei publicae pestem jam effugimus. 2. Nullum videri contra me consilium iniri potest, quod a tuo scelere abhorreat. 3. Lamentationem matrum familias perhorresco.

hortor.—**a.** 1. Multae res ad hoc consilium Gallos hortabantur. 2. Caesar Remos cohortatus, omnem senatum ad se convenire jussit. 3. Caesar ab decimae legionis cohortatione ad dextrum cornu profectus est.

hospes.—**a.** 1. Caesar hominem honestissimum provinciae Galliae, suum familiarem et hospitem, sibi restitutum videbat. 2. Haedui et sua virtute et populi Romani hospitio atque amicitia plurimum ante in Gallia poterant.

hūmus.—**a.** 1. Suevi Ubios multo humiliores infirmioresque redegerunt. 2. Neque homines inimico animo temperaturos ab injuria et maleficio Caesar existimabat. 3. Ubii paulo sunt ejusdem generis ceteris humaniores. 4. Belgae a cultu atque humanitate provinciae longissime absunt. 5. Hoc toto proelio aversum hostem videre nemo potuit. **b.** 1. Jacet humi ad facinus obeundum. 2. Quaero, si quis

pater familias, liberis suis a servo interfectis, supplicium de servo non quam acerbissimum sumpserit, utrum is clemens an inhumanissimus esse videatur.

Incendium.—**b.** 1. Obliviscere caedis atque incendiorum. 2. Urbem ex omnibus partibus incenderant. 3. Lentulus dixit fatalem hunc esse annum ad interitum hujus urbis atque imperii qui esset annus vicesimus post Capitolii incensionem.

Jācio.—**a.** 1. In murum lapides jaci coepti sunt. 2. Caesar pluribus praesentibus eas res jactari nolebat. 3. Hostes abjectis armis terga verterunt. 4. Vicus, positus in valle, non magna adjecta planicie, altissimis montibus undique continetur. 5. Circumjecta multitudine hominum totis moenibus undique in murum lapides jaci coepti sunt. 6. Auxiliis in mediam aciem coniectis, quid hostes consilii caperent expectabat. 7. Hostes, desperatis omnibus rebus, se per munitiones deicere intenderunt. 8. Sontiates nostros disjectos adorti, proelium renovarunt. 9. Germani, armis abjectis, se ex castris ejicerunt. 10. Major alacritas studiumque pugnandi majus exercitui injectum est. 11. Brevi spatio interjecto, hostes ex omnibus partibus decurrere coeperunt. 12. Ad impedimenta pugnatum est, propterea quod hostes pro vallo carros objecerant. 13. Omnes flentes Caesari ad pedes projecerunt. 14. Occisis ad hominum milibus quattuor, reliqui in oppidum rejecti sunt. 15. Propinqua die aequinoctii infirmis navibus hiemi navigationem subiciendam non existimabat. 16. Caesar in Morinos proficiscitur, quod inde erat brevissimus in Britanniam trajectus. **b.** 1. Illa omittam, visas nocturno tempore faces, fulminum jactus. 2. Illos videtis velis amictos. 3. Id conjectura consequi possumus. 4. Quis testamentorum subjector inveniri potest, qui se cum Catilina non familiarissime vixisse fateatur?

Jūbēo.—**a.** 1. Pontem, qui erat ad Genuam, jubet rescindi. 2. Ea omnia injussu civitatis fecerat. **b.** 1. Ad mortem te, Catilina, duci consulis jam pridem oportebat.

Jungo.—**a.** 1. Tigna bina intervallo pedum duorum inter se jungebat. 2. Haec utraque, quantum tignorum junctura distabat, distinebantur. 3. Helvetii constituerunt jumentorum et carrorum quam maximum numerum coemere. 4. Caesar memoria tenebat exercitum ejus ab Helvetiis pulsum et sub jugum missum. 5. Aulerci se cum Viridovice conjunxerunt. 6. Seduni Romanos ea loca finitimae provinciae adjungere sibi persuasum habebant. 7. Cunctis oppidis castellisque desertis, sua omnia in unum oppidum contulerunt.

b. 1. Mucrones eorum a jugulis vestris dejecimus. **2.** Neque ulla tanta vis reperietur, quae conjunctionem vestram equitumque Romanorum labefactare possit. **3.** Conjuges liberosque vestros vobis conservatos videtis. **4.** Modo ista est privata calamitas et a rei publicae periculis sejungitur.

jūs.—a. 1. Boios in parem juris libertatisque condicionem atque ipsi erant receperunt. **2.** Helvetii obsides dant ut sine maleficio et injuria transeant. **3.** Caesar docebat quam justae causae necessitudinis ipsis cum Haeduis intercederent. **4.** Caesar Divitiaci justitiam cognoverat. **5.** Helvetii inter se fidem et jusjurandum dant. **6.** Oculis, in utram partem Arar fluat, judicari non potest. **7.** Princeps decima legio Caesari gratias egit, quod de se optimum judicium fecisset. **8.** Dixit: "Unum se esse ex omni civitate Haeduorum, qui adduci non potuerit ut juraret." **9.** Crebri ad Caesarem rumores afferebantur, omnes Belgas contra populum Romanum conjurare. **10.** Orgetorix conjunctionem nobilitatis fecit. **b. 1.** Residebit in republica reliqua conjuratorum manus. **2.** Illae omnes dissensiones ejus modi fuerunt, ut interneccione civium dijudicatae sint.

jūvo.—a. 1. Caesar ad Lingonas nuntios misit, ne Helvetios frumento neve alia re jvarent. **2.** Adjuvabat eorum consilium qui rem deferebant quod Nervii effecerant ut instar muri hae sepes munimenta praerberent. **b. 1.** Est mihi jucunda in malis vestra voluntas.

lābor.—a. 1. Caesar intellexit frustra tantum laborem sumi. **2.** Caesar quos laborantes conspexerat, his subsidia submittebat.

lācio.—a. 1. Jumentis, quibus maxime Galli delectantur, Germani importatis non utuntur. **2.** Hi neque lacrimas tenere poterant. **b. 1.** Hi pueri tam lepidi ac delicati sicas vibrare dedicerunt. **2.** Adolescentulum corruptelarum illecebris irretivisti.

laetus.—b. 1. Hac re concessa, laeti ut explorata victoria, ad castra pergunt. **2.** Salutis certa laetitia est. **3.** Haec urbs laetari mihi videtur.

lāmentum.—b. 1. Id est ininitum consilium, ut interfectis omnibus nemo ad lamentandam tanti imperii calamitatem relinquatur. **2.** Lamentationem matrum familias perhorresco.

languīdus.—a. 1. Cum hostes languidioribus nostris vallum scindere coepissent, P. Sextius Baculus et Gaius Volusenus ad Galbam adcurrunt. **2.** Caesar dixit: "Nervios nihil pati vini inferri, quod ea re relanguescere animos et remitti virtutem existimarent.

largus.—a. 1. Liscus dixit: "Dumnorigem facultates ad largien-

dum magnas comparasse; apud finitimas civitates largiter posse. 2. Dumnorix gratia et largitione apud Sequanos plurimum poterat. **b.** 1. Lentulum, largitorem et prodigum, non putat appellari posse popularem.

lätöo.—**a.** 1. Impedimenta nostri exercitus ab iis qui in silvis abditi latebant visa sunt. 2. Hostes noctu in silvas delituerant.

lätro.—**b.** 1. Magna multitudo latronum convenerat. 2. Id, quod est abs te scelerate susceptum, latrocinium potius quam bellum nominetur. 3. Latrocinantem se interfici mallet quam exsulem vivere.

lätus.—**a.** 1. Legati dixerunt: "Suessiones latissimos feracissimosque agros possidere." 2. Omnibus longe lateque aedificiis incensis, se in castra receperunt. 3. Fines in latitudinem milia passuum CLXXX patebant.

laus.—**a.** 1. Caesar satis et ad laudem et ad utilitatem profectum arbitratus, se in Galliam recepit. **b.** 1. L. Flaccus et C. Pomptinus merito laudantur.

lëgo.—**a.** 1. Caesar statuit eo legionarios milites legionis decimæ imponere. 2. Virgultis collectis, quibus fossas Romanorum compleant, hostes ad castra pergunt. 3. Ad eas res conficiendas Orgetorix deligitur. 4. Caesar sine ullo periculo legionis delectæ proelium fore videbat. 5. Eo gravius Caesar vindicandum statuit, quo diligentius a barbaris jus legatorum conservaretur. 6. Aquitani diligentia nostrorum nihil his rebus profici posse intellexerunt. 7. Hostes nostros praesidia deducturos aut denique indigentius servaturos crediderant. 8. Dixerunt: "Bellovacos posse conficere armata milia centum, pollicitos ex eo numero electa sexaginta. 9. Paucae ultimæ nationes obsides mittere neglexerunt. 10. Veneti quantum in se facinus admisissent intelligebant. 11. Hi omnes legibus inter se differunt. 12. Helvetii legatos ad Caesarem mittunt, cujus legationis Nammeius et Verudoctius principem locum obtinebant. **b.** 1. Tabellas proferri jussimus; legimus. 2. Ego sum ille consul cui non domus, non lectus ad quietem datus unquam vacuus mortis periculo fuit. 3. Nulli sunt inventi tam fortuna miseri qui non lectulum suum salvum esse velint. 4. Lecticis, familiis magnis delectantur. 5. L. Caesar sororis suae, feminae lectissimae, virum vita privandum esse dixit. 6. Delegisti quos Romae relinqueres, Catilina. 7. Tu M. Metellum ad custodiendum diligentissimum fore putasti.

lënis.—**a.** 1. Naves XVIII ex superiore portu leni vento solverunt. 2. Una ex parte leniter adclivis aditus relinquebatur. 3. ~~...~~

in Rhodanum influit incredibili lenitate. **b.** 1. Mihi ferreus, qui non cruciatu nocentis suum cruciatum lenierit, videtur.

lēvis.—**a.** 1. Caesar omnem equitatum et levis armaturae Numidas pontem traducit. 2. Mobilitate et levitate animi, novis imperiis studebant. 3. Caesar graviter eos accusat, quod ab iis non sublevetur. **b.** 1. Ut levissime dicam, dimicandum nobis cum illo fuisset. 2. Sancit ne quis eorum poenam, quos condemnat, aut per senatum aut per populum possit levare. 3. Uno Catilina exhausto, relevata mihi res publica videtur.

libeo.—**a.** 1. Ariovistus dixit: "Si Caesar liberam possessionem Galliae sibi tradidisset, magno se illum praemio remuneraturum." 2. Liscus dicit liberius atque audacius. 3. Caesar traducere exercitum constituerat, ut Ubios obsidione liberaret. 4. Caesar intelligebat omnes homines natura libertati studere et condicionem servitutis odisse. 5. Liscus dixit: "Ipsum esse Dumnorigem, magna apud plebem propter liberalitatem gratia." 6. Caesar amicitiam eis petentibus liberaliter respondit. 7. Principum liberos obsides ad se adduci jussit. 8. Libenter homines id quod volunt credunt. **b.** 1. Censuerunt, ut P. Lentulus in custodiam traderetur; idem hoc decretum est in P. Umbrenum, libertinum hominem. 2. Neque in honore vestro neque in gloria virtutis quidquam video altius, quo mihi libeat ascendere. 3. Aliis fructum libidinum, aliis mortem parentum pollicebatur.

licēor.—**a.** 1. Caesar Haeduos frumentum, quod essent publice polliciti, flagitat. 2. Gallo pollicitationibus persuadet, uti ad hostes transeat, et quid fieri velit edocet.

ligo.—**a.** 1. Pluribus eorum scutis uno ictu pilorum transfixis et conligatis, cum ferrum se inflexisset, neque Galli evellere poterant. 2. Onerarias, quae ad ancoras erant deligatae, tempestas adflictabat. 3. Quo major vis aquae se incitavisset, tigna artius inligata tenebantur. 4. Tigna fistucis adegerat, non sublicae modo directe ad perpendicularium.

lingo.—**a.** 1. Hi omnes lingua inter se differunt. 2. Oppida, posita in extremis lingulis promunturiisque, neque pedibus neque navibus aditum habebant.

linquo.—**a.** 1. Relinquebatur una per Sequanos via. 2. Galba constituit cum reliquis cohortibus in vico Veragrorum hiemare. **b.** 1. Nactus es ex perditis atque ab omni non modo fortuna, verum *etiam spe* derelictis conflata improborum manum.

lōcus.—**a.** 1. Caesar Galbae permisit uti in his locis legionem hie-
mandi causa conlocaret.

longus.—**a.** 1. Milites non longiore oratione cohortatus est, quam
uti suae pristinae virtutis memoriam retinerent. 2. Cum Caesar paulo
longius a castris processisset, suos ab hostibus premi animadvertit.
3. Partem obsidum ex longinquiore locis arcessitam paucis die-
bus sese daturos dixerunt. 4. Angustae fines in longitudinem milia
passuum CCXL patebant. 5. Falces insertae adfixaeque longuriis
sunt.

loquor.—**a.** 1. Locutus est pro his Divitiacus. 2. Caesar cum
Divitiaco colloquitur. 3. Legati ab Ariovisto postulabant, uti aliquem
locum conloquio deligeret.

lūcēo.—**a.** 1. Prima luce, productis omnibus copiis, Crassus quid
hostes consilii caperent expectabat. 2. Eadem nocte accidit ut esset
luna plena. **b.** 1. Clarissimis viris interfectis, lumina civitatis ex-
stincta sunt. 2. Omnis industria vitae eorum et vigilandi labor in
antelucanis cenis expromitur. 3. Ipsi comprehensi ad me, quum jam
dilucesceret, deducuntur.

lūdo.—**b.** 1. Ludi per dies decem facti sunt. 2. Quam diu etiam
furor iste tuus, Catilina, eludet.

lūgēo.—**b.** 1. Catilina hanc urbem e suis faucibus ereptam esse
luget. 2. Attulit non tam Catilinae interitus rei publicae luctum
quam ceterorum.

lūo.—**b.** 1. Quid est, Catilina, quod jam amplius expectes, si
illustrantur omnia. 2. Non minus nobis jucundi atque illustres sunt
ii dies, quibus conservamur, quam illi, quibus nascimur. 3. Templis,
delubris subjectos prope jam ignes circumdatosque restinximus.

māchīna.—**b.** 1. In te, Catilina, conferri pestem istam, quam tu
in nos machinaris, oportebat. 2. Horum omnium scelerum improbis-
simum machinatorem ad me vocavi.

magnus.—**a.** 1. Galba certior factus est montes a maxima multi-
tudine Sedunorum et Veragrorum teneri. 2. Mercatores ingenti mag-
nitudine corporum Germanos esse praedicabant. 3. Magnopere sibi
praecavendum Caesar existimabat. 4. Cum multitudinem hominum
ex agris magistratus cogere, Orgetorix mortuus est. 5. Caesar dixit:
“Ariovistum magis ratione et consilio quam virtute vicisse.” 6. Dum-
norix maxime plebi acceptus erat. 7. Reliquas civitates sollicitant,
ut in ea libertate quam a majoribus acceperant permanere mallent.
b. 1. Sine dubio perdidimus hominem magnificeque vicimus. 2. Sen-

tiet in hac urbe esse magistratus egregios. 3. Manum conjuratorum videtis esse permagnam.

mālus.—**a.** 1. Caesar dixit: “Se scire male re gesta fortunam defuisse.” 2. Dumnorix a Sequanis impetrat ut Helvetii sine maleficio et injuria transeant. **b.** 1. Exstinguetur atque delebitur stirps ac semen malorum omnium.

mānēo.—**a.** 1. Reliqui, qui domi manserunt, se atque illos alunt. 2. Sequani in eadem tristitia taciti permanebant. 3. Nonnulli pudore adducti remanebant.

mānus.—**a.** 1. Multi praeoptabant scutum manu emittere. 2. Rejectis pilis, cominus gladiis pugnatum est. 3. Caesar milites signa inferre et manipulos laxare jussit. 4. Divitiacus dixit: “Petere Bellovacos, ut sua clementia ac mansuetudine in eos utatur.” **b.** 1. Hos videtis, manicatis et talaribus tunicis, velis amictos, non togis. 2. Carcerem vindicem manifestorum scelerum majores nostri esse voluerunt.

māre.—**a.** 1. P. Crassus adolescens cum legione septima proximus mare Oceanum in Andibus hiemaratus. 2. Aulerci, Redones sunt maritumae civitates.

māter.—**a.** 1. Liscus dixit: “Dumnorigem matrem in Biturigibus homini collocasse.” 2. Matresfamiliae eorum sortibus et vaticinationibus declarant, utrum proelium committi ex usu esset necne. 3. Dumnorix Orgetorigis filiam in matrimonium duxerat.

mātūrus.—**a.** 1. Frumenta in agris matura non erant. 2. Caesar maturius quam consuerat ad exercitum proficiscitur. 3. Flumen Axonam exercitum traducere maturavit. **b.** 1. Veteris furoris et audaciae maturitas in nostri consulatus tempore erupit. 2. Neque turpis mors forti viro potest accidere, neque immatura consulari neque misera sapienti.

mēdius.—**a.** 1. Caesar in colle medio triplicem aciem instruxit. 2. Non mediocrem sibi diligentiam adhibendam intellegebat. 3. Tantus timor exercitum occupavit, ut non mediocriter omnium mentes animosque perturbaret. 4. Circiter meridiem exercitum in castra reduxit.

mēmīni.—**a.** 1. Galba alio se in hiberna consilio venisse meminerat. 2. Hic pagus patrum nostrorum memoria L. Cassium consulem interfecerat. 3. Caesar in Ariovistum sua beneficia commemoravit. 4. Divico dixit: “Si populus Romanus bello persequi perseveraret, reminisceretur pristinae virtutis Helvetiorum.” **b.** 1. Habetis dūcem memorem vestri, oblitum sui.

mens.—**a.** 1. Minime resistens ad calamitates perferendas mens Gallorum est. 2. Quod si furore atque amentia impulsus Ariovistus bellum intulisset, quid tandem vererentur? 3. Divitiacus dixit: “Petere Hæduos, ut sua clementia ac mansuetudine in eos Caesar utatur.” 4. Caesar exspectare, dum hostium copiae auferentur, summæ dementiæ esse judicabat. **b.** 1. Cupio, patres conscripti, me esse clementem. 2. Tam dementer tantæ res creditæ barbaris nunquam essent, nisi ab diis immortalibus huic tantæ audaciæ consilium esset ereptum. 3. Ille subito scelere demens, quanta conscientiæ vis esset ostendit. 4. Habemus senatus consultum in te, Catilina, vehemens et grave. 5. Num est vehementius severitatis ac fortitudinis invidia quam inertiae ac nequitiae pertimescenda?

mĕo.—**a.** 1. Minime ad Belgas mercatores sæpe comitant. 2. Ultra eum castra fecit, uti frumento comitantque Caesarem intercluderet.

mĕrĕo.—**a.** 1. Non minorem laudem exercitus quam ipse imperator meritis videbatur. 2. Eae res minus merito populi Romani accidebant. 3. Caesar respondit: “Se magis consuetudine sua quam merito eorum civitatem conservaturum.”

mĕtĭor.—**a.** 1. Cum exercitui frumentum metiri oporteret, Caesar rei frumentariæ prospiciendum existimavit. 2. Legiones sex, opere dimenso, castra munire coeperunt. 3. Quæ res cotidiana exercitatione immani corporum magnitudine homines effecit. **b.** 1. Quæ potest esse in tanti sceleris immanitate puniendâ crudelitas?

mĕto.—**a.** 1. Hostes in metendo occupatos nostros adorti sunt. 2. Omni ex reliquis partibus demesso frumento, hostes noctu in silvas delituerant.

mĕtus.—**a.** 1. Menapii sine metu in suos vicos remigraverant. **b.** 1. Servi mei si me isto pacto metuerent, ut te metuunt omnes cives tui, domum meam relinquendam putarem.

mĭco.—**a.** 1. Illi se tuto dimicaturos existimabant. **b.** 1. Sine caede, sine exercitu, sine dimicatione vicistis.

mĭgro.—**a.** 1. Caesar cognovit: “Suevos nuntios in omnes partes dimisisse, uti de oppidis demigrarent.” 2. Dixerunt: “Omnibus Gallis idem esse faciendum quod Helvetii fecerint, ut domo emigrant.” 3. Britanni suos remigrare in agros jusserunt.

mĭles.—**a.** 1. Caesar milites signa inferre jussit. 2. P. Considius, qui rei militaris peritissimus habebatur, præmittitur.

mĭnĕo.—**a.** 1. Quod mons suberat circiter mille passuum, eo se

recipere coeperunt. 2. Erant ejusmodi fere situs oppidorum, ut, posita in extremis lingulis promunturiisque, non aditum haberent. **b.** 1. Nonnulli sunt, qui ea quae imminent non videant. 2. Mors, quam illi mihi fortasse minitantur, omnibus est parata.

minister.—**a.** 1. His rebus celeriter administratis, ad exercitum contendit. 2. Gallicis bellis hostibus nostris inde sumministrata auxilia intelligebat. **b.** 1. Dixi in senatu, fore in armis certo die C. Manlium, audaciae satellitem atque administrum tuae.

minor.—**a.** 1. Non minorem laudem exercitus quam ipse imperator meritus videbatur. 2. Vadis Rhodani minima altitudo fluminis erat. 3. Minuente aestu naves in vadis adflictabantur. 4. Neque de tanta voluptate et gratulatione quicquam fortuna diminuerat. 5. Frumento minus uti poterat. **b.** 1. Ultus est hujus victoriae crudelitatem postea Sulla, ne dici quidem opus est, quanta diminutione civium.

miror.—**a.** 1. Caesar ejus rei quae causa esset miratus, ex Sequanis quaesivit. 2. Hac oratione habita, mirum in modum conversae sunt omnium mentes. 3. Tam diu Helvetii se impune injurias tulisse admirabantur.

miser.—**a.** 1. Hos Caesar, ut in miseros ac supplices usus misericordia videretur, diligentissime conservavit. 2. Hi cum familiaribus suis commune periculum miserabantur. **b.** 1. Alter intelligit mortem ab diis immortalibus constitutam laborum ac miseriarum quietem. 2. Nemo est istorum tam misericors, qui Catilinam non ad Manlium quam ad Massilienses ire malit.

mitto.—**a.** 1. Caesar Servium Galbam in Veragros Sedunosque misit. 2. Veneti quantum in se facinus admisissent intellegebant. 3. Omnibus fructibus amissis, domi nihil erat quo famem Helvetii tolerarent. 4. Equitatu Helvetiorum proelium committunt. 5. Animadvertit Caesar unos Sequanos tristes, capite demisso, terram intueri. 6. Barbari nuntios in omnes partes dimiserunt. 7. Multi praeoptabant scutum manu emittere. 8. Tigna cum machinationibus immissa in flumen deflexerat. 9. Britannii obsides dare intermiserant. 10. Intromissis militibus nostris, sectionem ejus oppidi universam Caesar vendidit. 11. Non omittendum sibi consilium Nervii existimaverunt. 12. Remi dixerunt: "Se in potestatem populi Romani permittere." 13. P. Considius, qui rei militaris peritissimus habebatur, cum exploratoribus praemittitur. 14. Ne quem diem pugnae praetermitte. 15. Proelio facto, captivos remiserunt. 16. Quos laborantes

conspererat, Caesar his subsidia submittebat. **b.** 1. In his hominibus, qui universum rei publicae domicilium delere conati sunt, si remissores esse voluerimus, summae nobis crudelitatis in patriae pernicie fama subeunda est. 2. Est verendum, ne remissione poenae crudeliores in patriam videamini.

mōdus.—**a.** 1. Ipsorum naves ad hunc modum factae armataeque sunt. 2. Caesar sibi usui fore arbitrabatur, si modo insulam adisset et genus hominum perspexisset. 3. Caesar commodissimum esse statuit eo legionarios milites imponere. 4. Solduriorum haec est condicio, uti omnibus in vita commodis una cum iis fruantur quorum se amicitiae dederint. 5. Galli sinistra impedita non satis commode pugnare poterant. 6. Puppae navium ad magnitudinem fluctuum tempestatumque adcommodatae sunt. 7. Naves pro loci natura, pro vi tempestatum, illis sunt aptiores et accomodatiores. 8. Prorae navium admodum erectae sunt. 9. Ejusmodi sunt tempestates consecutae, uti opus necessario intermitteretur. 10. Divico dixit: “Si populus Romanus bello persequi perseveraret, reminisceretur veteris incommodi populi Romani.” 11. Nonnullae hujusmodi sententiae dicebantur, ut, eruptione facta, ad salutem contenderent. 12. Britanni tantum exercitatione efficiunt, uti brevi equos moderari ac flectere consuerint. 13. Ariovistus dixit: “Jus esse belli, ut qui vicissent, iis quos vicissent, quem ad modum vellent, imperarent.” **b.** 1. Homo videlicet timidus aut etiam permodestus vocem consulis ferre non potuit.

moenia.—**a.** 1. Multitudo hominum totis moenibus est circumjecta. 2. Eum locum vallo fossaque munivit. 3. Singulos legatos Caesar discedere nisi munitis castris vetuerat. 4. Munitiones plene sunt perfectae. 5. Nervii effecerant ut instar muri hae sepes munimenta praerberent. 6. Crebris castellis circummuniti, hostes oppido sese continebant. 7. Caesar castella communit.

mōles.—**a.** 1. Mare aggere ac molibus est extrusum. 2. Galli populi Romani exercitum hiemare in Gallia moleste ferebant. 3. Ariovistus respondit: “Neque se exercitum sine magno comaeatu atque molimento in locum unum contrahere posse.” **b.** 1. Ducem hostium adeo in senatu videmus, quotidie pernicem rei publicae molientem.

mōnēo.—**a.** 1. Caesar Dumnorigem monet ut in reliquum tempus omnes suspiciones vitet. 2. Caesar Divitiacum commonefacit quae ipso praesente in concilio Gallorum de Dumnorige sint dicta. 3. Flumen Axona esse post nostra castra demonstratum est. **b.** 1. Ego nullum

monumentum laudis postulo praeterquam hujus diei memoriam sempiternam. 2. Admonitu Allobrogum C. Sulpicium praetorem misi. 3. Nulla jam perniciēs a monstro illo intra moenia comparabitur.

mōra.—**a.** 1. Dum Caesar navium parandarum causa moratur, ad eum legati venerunt. 2. Ambiani se suaeque omnia sine mora dederunt. 3. Galba nullo hoste prohibente aut iter demorante legionem in Nantuatis perduxit. **b.** 1. Num unum diem postea C. Servilium praetorem mors ac rei publicae poena remorata est?

mōrior.—**a.** 1. Cum multitudinem hominum ex agris magistratus cogere, Orgetorix mortuus est; neque abest suspitio quin ipse sibi mortem consciverit. 2. Legati dixerunt: “Germanos unis Suevis concedere, quibus ne dii quidem immortales pares esse possint.” **b.** 1. Tu, Juppiter, latrones Italiae aeternis suppliciis vivos mortuosque mactabis. 2. Dubitas, Catilina, si emori aequo animo non potes, abire in aliquas terras?

mōvēo.—**a.** 1. Postero die castra ex eo loco movent. 2. Navium figura et remorum motu permoti, barbari constiterunt. 3. Helvetii, repentino Caesaris adventu commoti, legatos ad eum mittunt. 4. Celeritate Romanorum permoti, Galli legatos ad Caesarem de deditioe mittunt. 5. Eodem die castra promovit. 6. Caesar, quotidianis inter-pretibus remotis, per C. Valerium Procillum, cum Divitiaco colloquitur. 7. Gallis idem est faciendum quod Helvetii fecerunt, ut alias sedes, remotas a Germanis, petant. 8. Caesar tormentis hostes sum-moveri jussit. 9. Galli sunt in consiliis capiendis mobiles. 10. Britanni mobilitatem equitum in proeliis praestant. 11. Cum intellegeret omnes fere Gallos ad bellum mobiliter celeriterque excitari, partiendum sibi exercitum putavit. 12. Gallorum mollis ac minime resistens ad calamitates perferendas mens est. 13. Germani vino ad laborem ferendum remollescere homines arbitrantur. 14. Commutata fortuna, eos qui in spem potiundorum castrorum venerant interficiunt. 15. Horum adventu tanta rerum commutatio est facta, ut nostri proelium redintegrarent. **b.** 1. Hi spem Catilinae mollibus sententiis aluerunt. 2. Muta jam istam mentem, mihi crede.

multus.—**a.** 1. Castici pater regnum in Sequanis multos annos obtinuerat. 2. Multo major alacritas pugnandi exercitui injecta est. 3. Germani multum sunt in venationibus. 4. Magna multitudo perditorum hominum convenerat. **b.** 1. Permulti et ex urbe et ex agris se in illa castra conferre dicuntur.

mōnus.—**a.** 1. Caesar in Ariovistum sua beneficia commemora-

vit, quod munera amplissime missa. 2. Remi quantam multitudinem in communi Belgarum concilio pollicitus sit cognoverunt. 3. Consilio cum legatis communicato, principes ad Caesarem in castra venerunt. 4. Ariovistus dixit: "Si Caesar discessisset, magno se illum praemio remuneraturum."

mūrus.—**a.** 1. Murum in altitudinem pedum sedecim perducit. 2. Falces praeacutae insertae adfixaeque longuriis sunt, non absimili forma muralium falcium.

nascor.—**a.** 1. Jumenta, quae sunt apud Germanos nata, sunt deformia. 2. Omnes majores natu manus ad Caesarem tendere coeperunt. 3. Caesar P. Crassum in Aquitaniam proficisci jubet, ne auxilia ex his nationibus in Galliam mittantur. 4. Veneti multum natura loci confidebant. 5. Arboribus incisis atque inflexis, crebrisque in latitudinem ramis enatis, Nervii effecerant ut instar muri hae sepes munita praerent. 6. Summa alacritas et cupiditas belli gerendi innata est. 7. Aduatuci erant ex Cimbris Teutonisque prognati. **b.** 1. Ex hac parte prudentia pugnat, illine ignavia.

nāvis.—**a.** 1. Naves habent Veneti plurimas. 2. Caesar nautas gubernatoresque comparari jubet. 3. Veneti usu nauticarum rerum reliquos antecedunt. 4. De navali pugna Sabinus certior factus est. 5. Ariovistus naviculam deligatam ad ripam nactus ea profugit. 6. Navigationem impeditam propter inscientiam locorum sciebat. 7. Caesar speculatoria navigia militibus compleri jussit. 8. Veneti naves habent, quibus in Britanniam navigare consuerunt. **b.** 1. Contra illam naufragorum manum florem totius Italiae educite.

nēco.—**a.** 1. Omni senatu necato, reliquos sub corona vendidit. 2. Vitae necisque in Haeduos habet potestatem. 3. Prope ad inter necionem gente Nerviorum redacta, majores natu legatos ad Caesarem miserunt. 4. Dumnorix opibus ad perniciem meam utebatur. **b.** 1. Persaepae etiam privati perniciosos cives morte multarunt. 2. Hi pueri non solum amare et amari, sed etiam spargere venena didicerunt.

nēgo.—**a.** 1. Caesar negat se posse iter ulli per provinciam dare. 2. Ariovistum ad sanitatem reverti arbitrabatur, cum id, quod antea petenti denegasset, ultro polliceretur.

nihil.—**a.** 1. Nihil domi erat. 2. Nihilo secius Caesar duas acies hostem propulsare jussit. 3. Sabinus nostrorum militum vocibus non-nihil carpebatur.

nitēo.—**b.** 1. Hi nitent unguentis. 2. Hos pexo capillo, nitidos, videtis.

nitor.—**a.** 1. Nostri perterriti non eadem alacritate quo in pedestribus uti proeliis consuerant nitebantur. 2. Tanta commutatio est facta, ut nostri scutis innixi proelium redintegrarent.

nōcēo.—**a.** 1. Caesar intellexit non nostris noceri posse. 2. Caesar dixit: “Suam innocentiam esse perspectam.” **b.** 1. Ne mihi noceant, vestrum est providere. 2. Catilina indemnatus innocens in exilium ejectus a consule vi dicitur.

nosco.—**a.** 1. Sciebant Romanos non portus, insulas novisse. 2. Caesar dat negotium Senonibus uti ea quae apud eos gerantur cognoscant. 3. Hostes, notis omnibus vadis, incitatis equis nostros impeditos adoriebantur. 4. Apud Helvetios longe nobilissimus fuit et ditissimus Orgetorix. 5. Orgetorix conjurationem nobilitatis fecit. 6. Galli suos ab se liberos abstractos obsidum nomine dolebant. 7. Suam fugam ignorari posse existimabant. 8. Caesar ignoscere imprudentiae dixit. 9. Ignotis locis erat pugnandum. 10. Quae omnia fere Gallis erant incognita. 11. Collis aequaliter declivis ad flumen Sabim, quod supra nominavimus, vergebat. 12. Centurionibus nominatim appellatis, milites signa inferre iussit. **b.** 1. Tu conscientia scelerum tuorum agnoscis odium omnium justum. 2. Quae nota domesticae turpitudinis non inusta vitae tuae est. 3. Haec non ad privatam ignominiam vitiorum tuorum pertinent. 4. Hic notat et designat oculis ad caedem unum quemque nostrum. 5. Minus erunt, Caesare auctore et cognitore hujusce sententiae, mihi populares impetus pertimescendi. 6. Tua consilia omnia jam mecum licet recognoscas.

nōvus.—**a.** 1. Galli novis plerumque rebus student. 2. Perturbatis nostris novitate pugnae, tempore opportunissimo Caesar auxilium tulit. 3. Helvetii et Allobroges nuper pacati erant. 4. Hi nostros disjectos adorti, proelium renovarunt. 5. Caesar ad Lingonas litteras nuntiosque misit. 6. Milites legionum duarum, proelio nuntiato, ab hostibus conspiciabantur. 7. Ariovistus dixit: “Quod sibi Caesar denuntiaret se Haeduorum injurias non neglecturum, neminem secum sine sua pernicie contendisse. 8. Ea res est Helvetiis per indicium enuntiata. 9. Est enim hoc Gallicae consuetudinis, uti mercatores quibus ex regionibus veniant pronuntiare cogant. 10. Equites circumitis hostium castris Crasso renuntiaverunt, facilem aditum habere.

nox.—**a.** 1. Ad multam noctem pugnatum est. 2. Caesar milites ex oppido exire iussit, ne quam noctu oppidani ab militibus injuriam acciperent. 3. Huc Caesar magnis nocturnis diurnisque itineribus

contendit. 4. Propinqua die aequinoctii navigationem subiciendam non existimabat.

nūdus.—**a.** 1. Scutis transfixis, non sinistra impedita satis comode pugnare poterant, multi ut praeoptarent nudo corpore pugnare. 2. Ubi murus defensoribus nudatus est, portas Galli succedunt.

nūo.—**b.** 1. Haec omnia deorum immortalium nutu gesta esse videntur. 2. Dii immortales suo numine atque auxilio sua templa atque urbis tecta defendent. 3. Ostendi tabellas Lentulo et quaesivi, cognosceretne signum. Annuit.

obliviscor.—**b.** 1. Mihi crede, Catilina; obliviscere caedis atque incendiolorum. 2. Habetis ducem memorem vestri, oblitum sui.

obscurus.—**b.** 1. Illa neque sunt aut obscura aut non multa commissa. 2. Nox tenebris obscurare coeptus nefarios tuos non potest. 3. Dico te venisse inter falcarios—non agam obscure—in M. Laecae domum.

occūlo.—**a.** 1. Fugam occultari posse existimabant. 2. Divitiacus dixit: “Graviorem esse fortunam Sequanorum quam reliquorum, quod soli ne in occulto quidem queri audent.

ōdi.—**b.** 1. In hac urbe nemo est qui te non oderit. 2. Hostes ex eo loco ad flumen Axonam contenderunt. 3. Sic jam tecum loquar, non ut odio permotus esse videar, sed ut misericordia.

omnis.—**a.** 1. Caesar omnem ex castris equitatum misit. 2. Duae omnino civitates ex Britannia obsides miserunt.

ōnus.—**a.** 1. Impeditis hostibus propter ea quae ferebant onera, Sabinus eruptionem fieri jubet. 2. Huc accedebant XVIII onerariae naves.

ōpinor.—**a.** 1. Sabinus tantam opinionem timoris praebuit, ut jam ad vallum castrorum hostes accedere audent. 2. Usipetes inopinantes Menapios oppresserunt. **b.** 1. Si parentes tuos ulla ratione placare non posses, ut opinor, ab eorum oculis aliquo concederes. 2. Repente praeter opinionem omnium Lentulus confessus est.

oppidum.—**a.** 1. Vesontio est oppidum maximum Sequanorum. 2. Caesar funditores Baleares subsidio oppidanis mittit.

ops.—**a.** 1. Legati locuti sunt: “Non existimare Romanos sine ope divina bellum gerere.” 2. Pabuli satis magna copia non suppetebat. 3. Caesar a Bibracte oppido Haeduum longe copiosissimo, non amplius milibus passuum XVIII aberat. 4. In his locis inopia frumenti erat.

optimus.—**a.** 1. Princeps decima legio Caesari gratias egit, quod

de se optimum iudicium fecisset. 2. Caesar dixit: "Neque suam neque populi Romani consuetudinem pati, uti optime merentes socios desereret." **b.** 1. Dixi ego in senatu, caedem te optimatium contulisse in ante diem V. Kalendas Novembres.

opus.—**a.** 1. Eo opere perfecto, Caesar praesidia disponit. 2. Cum quisque etiam in extremis suis rebus operam navare cuperet, hostium impetus tardatus est. 3. Nostri magnopere perturbantur. 4. Divitiacus dixit: "Cum Arverni ac Haedui tantopere inter se contenderent, factum esse, uti ab Arvernīs Germani arcesserentur.

orior.—**a.** 1. Rhenus oritur ex Lepontiis. 2. Hi, novissimos adorti, magnam multitudinem eorum fugientium conciderunt. 3. Subitum bellum in Gallia coörtum est. **b.** 1. Iidem jusserunt simulacrum ad orientem convertere. 2. Se sperare dixerunt, si illud signum solis ortum conspiceret, fore ut ea consilia illustrarentur.

orno.—**a.** 1. Circiter CXX naves, omni genere armorum ornatisimae, nostris adversae constiterunt. 2. Ariovistus dixit: "Amicitiam populi Romani sibi ornamento esse oportere." **b.** 1. Ornetur eximia laude Africanus, qui duas urbes huic imperio infestissimas delevit.

os.—**a.** 1. Caesar Divitiacum rogat, finem orandi faciat. 2. Caesar hac oratione Lisci Dumorigem designari sentiebat. 3. Cum Commius Atrebas ad Britannos oratoris modo Caesaris mandata deferret, eum comprehenderunt. 4. Sequani absentis Ariovisti crudelitatem, veluti coram adesset, horrebant. **b.** 1. Video, patres conscripti, in me omnium vestrum ora atque oculos esse conversos.

otium.—**b.** 1. Nunquam tu otium concupisti. 2. Quartum genus est varium, qui partim inertia, partim male gerendo negotio in aere alieno vacillant. 3. Nulli sunt inventi tam fortuna miseri, qui non cursum hunc otiosum vitae suae salvum esse velint.

paciscor.—**a.** 1. Constituerunt cum proximis civitatibus pacem confirmare. 2. Allobroges nuper pacati erant. 3. Morinos Caesar in Britanniam proficiscens pacatos reliquerat. **b.** 1. Quid ego te invitam, cui sciam pactam et constitutam cum Manlio diem? 2. Nescio quo pacto omnium scelerum maturitas in nostri consulatus tempus erupit.

pando.—**a.** 1. Pueri mulieresque passis manibus pacem ab Romanis petierunt. 2. Multitudo puerorum mulierumque passim fugere coepit.

pario.—**a.** 1. Perpauci aut tranare contenderunt, aut, lintribus

inventis sibi salutem pepererunt. 2. Cum nullum reperiretur auxilium, barbari fuga salutem petere contenderunt. b. 1. Aliis mortem parentum pollicebatur.

pāro.—a. 1. Barbari copias parare coeperunt. 2. Naves hostium, paratissimae atque omni genere armorum ornatissimae, nostris adversae constiterunt. 3. Re frumentaria comparata, castra movet. 4. Se in castra, ut erat imperatum, receperunt. 5. Divitiacus dixit: “Gallos non posse Ariovisti imperia diutius sustinere.” 6. Legati dixerunt: “Se paratos esse et obsides dare et imperata Caesaris facere.” 7. Ego certe meum rei publicae atque imperatori officium praestitero. 8. Una erat magno usui res praeparata a nostris. 9. Privati ac separati agri apud Suevos nihil est. 10. Caesar ostendit quae separatim quisque de Dumnorige apud se dixerit. b. 1. Hi familiis magnis, conviviis apparatus delectantur.

pars.—a. 1. Caesar alteram partem ejus vici Gallis concessit. 2. Belgae ab Gallis sollicitantur,—partim qui populi Romani exercitum hiemare in Gallia moleste ferebant; partim qui novis imperiis studebant. 3. Caesar partiendum sibi exercitum putavit. 4. Romani conversa signa bipartito intulerunt. b. 1. Viro forti, collegae meo, laus impertitur. 2. Eos municipiis dispertiri jubet.

parvus.—a. 1. Jumenta, quae sunt apud Germanos nata, parva atque deformia sunt. 2. Parvulis proeliis cum nostris contendebant. 3. Cibariis parum diligenter ab Gallis erat provisum.

pasco.—a. 1. Caesar, cum primum pabuli copia esse inciperet, ad exercitum venit. 2. Caesar satis habebat hostem pabulationibusque prohibere.

pātēo.—a. 1. Fines in latitudinem milia passuum CLXXX patebant. 2. Caesar intellegebat cum periculo provinciae futurum, ut populi Romani inimicos locis patentibus finitimos haberet. 3. Caesar iter per Alpes patefieri volebat. 4. Caesar dixit: “Si Ariovistus id ita fecisset, sibi populoque Romano perpetuam gratiam cum eo futuram.” b. 1. Palam jam cum hoste nullo impediēte bellum geremus.

pāter.—a. 1. Hic pagus patrum nostrorum memoria L. Cassium consulem interfecerat. 2. Caesar dixit: “Nervios incusare reliquos Belgas, qui patriam virtutem projecissent. 3. Qua re impetrata, arma tradere jussi, faciunt. b. 1. Patrimonia sua profuderunt. 2. Gladiatorum animo meliore sunt quam patriciorum.

pātior.—b. 1. Nobiscum versari jam diutius non potes: non

feram, non patiar, non sinam. 2. Quousque tandem abutere, Catilina, patientia nostra?

paucus.—*a.* 1. Pauci de nostris cadunt. 2. Principes Britanniae paucitatem nostrorum militum cognoscebant. 3. Nostri, perpaucis vulneratis, se in castra receperunt. 4. Horum vocibus ac timore paulatim milites perturbabantur. 5. Hostes paulisper nostris restiterunt. 6. Paulo post mediam noctem naves solvit. 7. Is collis paululum ex planicie editus erat. 8. Paulum hostium impetus tardatus est.

pēcus.—*a.* 1. Germani maximam partem lacte atque pecore vivunt. *b.* 1. Hi se in repentinis pecuniis insolentius jactarunt.

pello.—*a.* 1. Caesar memoria tenebat exercitum L. Cassi ab Helvetiis pulsum. 2. Galba constituit in vico Veragrorum, qui appellatur Octodurus, hiemare. 3. Nostri milites Atrebates ex loco superiore in flumen compulerunt. 4. Defensores vallo depellebant. 5. Usipetes agris expulsi, ad Rhenum pervenerunt. 6. Divitiacus dixit: “Bello vacos impulsos a suis principibus, populo Romano bellum intulisse.” 7. Ariovistus dixit: “Nos esse iniquos, quod in suo jure se interpellaremus.” 8. Helvetii quingentis equitibus multitudinem equitum propulerant. 9. Caesar duas acies hostem propulsare jussit. 10. Cum hostium navibus nostrae classi ejusmodi congressus erat, ut una celeritate et pulsu remorum praestaret. 11. Helvetii, si perrumpere possent conati, telis repulsi, hoc conatu destiterunt. 12. Propter sepulturam occisorum, nostri triduum morati sunt. *b.* 1. Cerno animo sepulta in patria miseros atque insepultos acervos civium.

pendō.—*a.* 1. Ariovistus dixit: “Iniquum esse Gallos de stipendio recusare, quod ad id tempus pependerit. 2. Magni ponderis saxa in muro conlocabant. 3. Tigna in flumen defixerat non sublicae modo directe ad perpendicularum. 4. Mons altissimus iter impendebat. 5. Ariovistus dixit: “Se stipendium capere jure belli.” 6. Respondit: “Haeduos, quoniam superati essent, sibi stipendiarios esse factos.” *b.* 1. C. Caesar intelligit, ipsum latorem Semproniae legis injussu populi poenas rei publicae dependisse.

perdo.—*b.* 1. Nactus es ex perditis atque spe derelictis conflata manum. 2. Nostri paucos ex suis perdididerunt. 3. Hanc tam infestam rei publicae pestem effugimus.

pērior.—*a.* 1. Magno cum periculo mercatores ire consuerant. 2. Caesar cotidie equestribus proeliis quid nostri auderent periclitabatur. 3. Germanos consuescere Rhenum transire, populo Romano periculosum videbat. 4. P. Considius rei militaris peritissimus habebatur.

5. Quod ubi Caesar comperit, se in Galliam recepit. 6. Germani omnia experti, reverti se in suas sedes simulaverunt. 7. Nostri hujus generis pugnae imeriti, non alacritate ac studio nitebantur.

pēs.—**a.** 1. Germani saepe ex equis desiliunt ac pedibus proeliantur. 2. Transtra pedibus in altitudinem trabibus confixa sunt. 3. Mobilitatem equitum, stabilitatem peditum in proeliis praestant. 4. Caesar eo pedestribus copiis contendit. 5. Magna multitudine peditatus equitatusque coacta, ad castra venerunt. 6. Tigna insuper bipedalibus trabibus immissis distinebantur. 7. Erant itinera duo; unum per Sequanos; alterum per provinciam nostram, multo expeditius. 8. Oppidorum oppugnatio impediēbatur. 9. Helvetii impedimenta in unum locum contulerunt. 10. Gladiis magnam partem eorum impeditam interfecerunt. 11. Tigna bina sesquipedalia intervallo pedum duorum inter se jungebat.

pēto.—**a.** 1. Caesar Divitiacum petit, ut sine ejus offensione animi ipse de Dumnorige statuatur. 2. Caesar dixit: “Ariovistum populi Romani amicitiam appetisse.” 3. Diutius cum sustinere nostrorum impetus non possent, in montem receperunt. 4. Caesar pro veteribus Helvetiorum injuriis populi Romani ab his poenas bello repetebat. 5. Pabuli satis magna copia non suppetebat. **b.** 1. Quot ego tuas petitiones effugi! 2. Me consulem in campo et competitores tuos interficere voluisti. 3. Fortes mortem saepe libenter oppetiverunt. 4. Si, omissis his rebus, quibus nos suppeditamur, causas ipsas contendere velimus, quam valde illi jaceant, intellegere possumus. 5. Ex hac parte pudor pugnat, illinc petulantia.

pīlo.—**a.** 1. Ita nostri acriter in hostes impetum fecerunt, itaque hostes celeriter procurrerunt, ut spatium pila in hostes coniciendi non daretur. 2. P. Sextius Baculus, primi pili centurio, et item Gaius Volusenus ad Galbam adcurrunt. 3. Primipilo P. Sextio Baculo gravibus vulneribus confecto, se sustinere non potest.

pīus.—**b.** 1. Catilina, proficiscere ad impium bellum ac nefarium. 2. Ex hac parte pietas pugnat, illinc scelus.

plācō.—**b.** 1. Statuisti quo quemque proficisci placeret, Catilina. 2. Neque res ulla, quae ad placandos deos pertineret, praetermissa est.

plānus.—**a.** 1. Aperto ac plano litore naves constituit. 2. Prius in hostium castris constitierunt quam plane ab his videri posset. 3. Collis paululum ex planicie editus est.

plēo.—**a.** 1. Eadem nocte accidit ut esset luna plena. 2. Neque opus hibernorum munitionesque plene erant perfectae. 3. Caesar repe-

riebat plerosque Belgas esse ortos ab Germanis. 4. Nostri redintegratis viribus, quod plerumque in spe victoriae accidere consuevit, acrius impugnare coeperunt. 5. Caesar totum montem hominibus compleri iussit. 6. Superiora loca multitudine armorum completa conspicebantur. 7. Caesar pluribus praesentibus eas res jactari nolebat. 8. Naves habent Veneti plurimas. 9. Dumnorix apud Sequanos plurimum poterat. 10. Milites complures in finitimas civitates frumenti causa dimisit. 11. Ubiorum fuit civitas ampla atque florens. 12. Castra amplius milibus passuum octo in latitudinem patebant. 13. Cum Suevi Ubios propter amplitudinem civitatis finibus expellere non potuissent; tamen vectigales sibi fecerunt. 14. Divitiacus dixit: "Si Caesar id fecerit, Haeduorum auctoritatem apud omnes Belgas amplificaturum." b. 1. Horum hominum species est honestissima, sunt enim locupletes.

plīco.—a. 1. Locum duplici altissimo muro munierant. 2. Caesar numerum obsidum, quem antea imperaverat, duplicavit. 3. Caesar in colle medio triplicem aciem instruxit. 4. Caesar, ut in miseris ac supplices usus misericordia videretur, legatos diligentissime conservavit. 5. Supplicatio a senatu decreta est. 6. Caesar ne Dumnorigis supplicio Divitiaci animum offenderet verebatur. 7. Helvetiorum legati suppliciter locuti flentes pacem petierant. 8. Divitiacus, multis cum lacrimis Caesarem complexus, obsecrare coepit, ne quid gravius in fratrem statueret. b. 1. Parvulum filium mihi videtur amplecti res publica, tamquam obsidem consulatus mei. 2. Postremum genus proprium Catilinae est, de complexu ejus ac sinu.

plōro.—a. 1. Galli, laeti ut explorata victoria, ad castra pergunt. 2. Per exploratores Caesar certior factus est, tres partes copiarum Helvetios flumen traduxisse. 3. Mulieres passis manibus flentes implorabant, ne se in servitutem Romanis traderent. b. 1. Id est initum consilium; ut interfectis omnibus nemo ad deplorandum quidem populi Romani nomen relinquatur.

poena.—a. 1. Ea pars princeps poenas persolvit. 2. Consilia ineunt, quorum eos in vestigio poenitere necesse est. 3. Tam diu se impune injurias tulisse Helvetii admirabantur. 4. Dii immortales consueverunt, quos pro scelere eorum ulcisci velint, his diuturniorem impunitatem concedere. b. 1. Quae potest esse in tanti sceleris immanitate punienda crudelitas? 2. Tibi uni multorum civium neces, tibi vexatio direptioque sociorum impunita fuit ac libera.

pōno.—a. 1. Gallia sub septentrionibus posita est. 2. Caesar has *tantularum rerum* occupationes Britanniae neque anteponendas judica-

bat. 3. Ubi dixerunt: "Suevos nuntios in omnes partes dimisisse, uti sua omnia in silvis deponerent. 4. Menapii cis Rhenum dispositis praesidiis Germanos transire prohibebant. 5. Caesar in omnibus collibus expositas hostium copias armatas conspexit. 6. Caesar commodissimum esse statuit eo legionarios milites legionis decimae imponere. 7. Neque Caesar conloquium interposita causa tolli volebat. 8. Caesar hibernis Labienum praeposuit. 9. Liscus quod antea tacuerat proponit. b. 1. Gladiatori illi confecto et saucio consules imperatoresque vestros opponite, Quirites.

pöpulus.—a. 1. Ad Caesarem rumores afferebantur omnes Belgas contra populum Romanum conjurare. 2. Helvetii Haeduorum agros populabantur. 3. Caesar satis habebat hostem populationibus prohibere. 4. Agros Remorum depopulati, ad castra Caesaris contenderunt. 5. Caesar non solum publicas, sed etiam privatas injurias ultus est. 6. Caesar Haeduos frumentum, quod essent publice polliciti, flagitat. 7. Reipublicae injuriam condonat. b. 1. Caesar adjungit etiam publicationem bonorum, ut omnes animi cruciatus etiam egestas consequatur. 2. Bona publicari jubet. 3. Minus erunt mihi populares impetus pertimescendi.

porta.—a. 1. Caesar portas claudi jussit. 2. Caesar P. Sulpicium Rufum legatum portum tenere jussit. 3. Haec res ad negotium conficiendum maxime fuit opportuna. 4. Hoc sibi Caesar satis opportune accidisse arbitratus est. 5. Nisi aequo loco aut opportunitate aliqua data, Sabinus legato dimicandum non existimabat.

porto.—a. 1. Frumentum omne, praeterquam quod secum portaturi erant, comburunt. 2. Magno cum periculo magnisque cum portoriis mercatores ire consuerant. 3. Frumenta ex agris in oppida comportant. 4. Sua deportabant omnia. 5. Sugambri sua omnia exportaverant. 6. Germani vinum ad se omnino importari non sinunt. 7. Neque naves erant aliae, quibus reportari possent. 8. Rem frumentariam ut satis commode supportari posset, se timere dicebant. 9. Navium magnam copiam ad transportandum exercitum pollicebantur.

post.—a. 1. Post discessum Belgarum, Divitiacus ad Caesarem reverterat. 2. Postero die castra ex eo loco movent. 3. Divitiacus dixit: "Posteaquam Germani cultum Gallorum adamassent, traductos Rhenum plures." 4. P. Considius in exercitu L. Sullae et postea in M. Crassi fuerat. b. 1. Invidiam posteritatis times?

postülo.—a. 1. Caesar ad Ariovistum legatos mittebat, qui ab eo

postularent, uti locum conloquio deligeret. 2. Postero die quam frequentissimi conveniebant, ut de eorum Caesar postulatis cognosceret.

pōtis.—**a.** 1. De potentatu inter se multos annos contendebant. 2. Castris impedimentisque Romanorum hostes potitos, civitati renuntiaverunt. 3. Caesar dixit: “Neque se judicare Galliam potius esse Ariovisti quam populi Romani.” 4. Hostes ne primum quidem posse impetum suum sustineri existimabant. 5. Liscus dixit: “Dumnorigem potentiae causa matrem in Biturigibus homini nobilissimo ac potentissimo collocasse.” 6. Vergobretus vitae necisque in suos habet potestatem.

prae.—**a.** 1. Hominibus Gallis prae magnitudine corporum suorum brevitatis nostra contemptui est. 2. Legati dixerunt: “Germanos neque priores populo Romano bellum inferre, neque tamen recusare quin armis contendant. 3. Non prius fuga desistebant quam in conspectum agminis nostri venissent. 4. Caesar, priusquam quicquam conaretur, Divitiacum ad se vocari jubet. 5. Hoc unum ad pristinam fortunam Caesaris defuit. 6. Allobroges demonstrant sibi praeter agri solum nihil esse reliqui. 7. Ariovistus respondit: “Si quid Caesar se velit, illum ad se venire oportere. Praeterea se non in eas partes Galliae venire audere.” 8. Prima luce, Considius ad Caesarem accurrit. 9. Locutus est Divitiacus: “Germanorum primo circiter milia quindecim Rhenum transisse.” 10. Cum primum potuit, Caesar ad exercitum contendit. 11. Multa Caesarem ad bellum incitabant; imprimis ne reliquae nationes sibi rebellionem facere licere arbitrarentur. 12. Legationis principem locum obtinebant. 13. Per suos principes inter se conjurant. 14. Dumnorix eo tempore principatum in civitate obtinebat.

prēcor.—**a.** 1. Legati dixerunt: “Germanos, quicumque bellum inferant, resistere neque deprecari.” 2. Helvetii legatos ad Dumnorigem mittunt, ut eo deprecatore a Sequanis impetrarent. 3. Caesar suum dolorem Divitiaci precibus condonat. **b.** 1. Immortales deos vos, Quirites, precari debetis, ut hanc urbem a nefario scelere defendant.

prēhendo.—**a.** 1. Caesar Divitiaci dextram prendit. 2. Morini, spe praedae adducti, milites circumsteterunt. 3. Spes praedandi multitudinem perditorum hominum ab cotidiano labore revocabat. 4. Hostes Commium Atrebatem comprehenderant. 5. Caesar quae in Dumnorige reprehendat ostendit. **b.** 1. Putavi ut tota res a vobis manifesto deprehederetur.

prēmo.—**a.** 1. Usipetes bello premebantur. 2. Caesar ab Sequanis ullam omnino vocem exprimere non potest. 3. Germani inscios

Menapios oppresserunt. 4. Caesar, ubi intellexit hostium fugam reprimi non posse, statuit expectandam classem. **b.** 1. Compressi conatus tuos nefarios praesidio.

privus.—**a.** 1. Liscus dixit: “Esse nonnullos, qui privatim plus possint quam ipsi magistratus.” 2. Helvetii privata aedificia incendunt. **b.** 1. Ii nos omnes vita privare conati sunt.

proellum.—**a.** 1. Hostes proelio excedebant. 2. Germani saepe pedibus proeliantur.

probus.—**a.** 1. Caesar Commi virtutem et consilium probat. 2. Nonnulli improba oratione multitudo deterrent, ne frumentum conferant. **b.** 1. His ego confido impendere fatum aliquod, et poenam jam diu improbitati certe appropinquare.

prope.—**a.** 1. Prope exacta aestas erat. 2. Propinqua die aequinoctii, navigationem subiciendam non existimavit. 3. Ubi propter propinquitatem Gallicis sunt moribus adsuefacti. 4. Rhenus ubi Oceano adpropinquavit, in plures defluit partes. 5. Perfacile factu esse illis Orgetorix probat conata perficere, propterea quod ipse suae civitatis imperium obtenturus esset. 6. Belgae proximi sunt Germanis. **b.** 1. Postremum genus proprium Catilinae est.

pudet.—**a.** 1. Nonnulli pudore adducti remanebant. 2. Caesar dicit: “Ariovistum neque suam neque populi Romani gratiam repudiatum.” **b.** 1. Ex hac parte pudicitia pugnat, illinc stuprum. 2. Horum hominum species est honestissima, voluntas vero et causa impudentissima. 3. Eum propter vim manifesti sceleris impudentia deficit. 4. In his gregibus omnes impuri impudicique versantur.

pugnus.—**a.** 1. Auxiliares speciem pugnantium praebebant. 2. Hac audita pugna, maxima pars Aquitaniae sese Crasso dedit. 3. Compluribus expugnatis oppidis, Caesar statuit expectandam classem. 4. Nostri acrius impugnare coeperunt. 5. Boii Noreiam oppugnant. 6. Gallorum eadem atque Belgarum oppugnatio est haec. 7. Funditorum adventu Remis studium propugnandi accessit. 8. Nostri primo fortiter repugnant.

purpura.—**b.** 1. Hi fulgent purpura. 2. Mihi proposui regnantem Lentulum, purpuratum esse huic Gabinium.

quaero.—**a.** 1. Caesar quaerit ex Lisco ea quae in conventu dixerat. 2. Navibus onerariis coactis, Caesar quaestori praefectisque distribuit. 3. Dum ea conquiruntur, ad Rhenum contenderunt. 4. Galba sententias exquirere coepit. **b.** 1. Tu ad negligendas leges et quaestiones valuisti. 2. Percipite, quaeso, patres conscripti, dil-

genter quae dicam. 3. Nulli sunt inventi tam miseri fortuna qui non illum ipsum operis et quaestus locum salvum esse velint. 4. Jam hoc nemini dubium est, qui reo custodiam, quaesitori gratulationem, indicio praemium decerit, quid de tota re et causa judicarit. 5. Dubites de possessione detrudere, acquirere ad fidem?

quies.—**b.** 1. Non lectus ad quietem datus, non haec sedes honoris unquam vacua mortis periculo fuit. 2. De te, Catilina, quum hi quiescunt, probant, quum tacent clamant. 3. Hi honores, quos quieta re publica desperant, perturbata consequi se posse arbitrantur.

rāpio.—**a.** 1. Caesar satis habebat hostem rapinis prohibere. 2. Summa difficultas faciendi pontis proponebatur propter rapiditatem fluminis. 3. Impedimentis direptis, reliquae cohortes contra consistere non audebant. 4. Velis armamentisque ereptis, omnis usus navium uno tempore eripebatur. 5. Nostrorum militum vocibus Sabinus non-nihil carpebatur. **b.** 1. Tibi vexatio direptioque sociorum impunita fuit. 2. Hos ego in genere praedatorum direptorumque pono. 3. Hoc genus poenae saepe in improbos cives in hac republica esse usurpatum recordatur.

rēgo.—**a.** 1. Tanta onera navium regi velis non satis commode posse arbitrabantur. 2. Atrebatibus superatis, Commium regem ibi constituerat. 3. Menapii reverti se in suas regiones simulaverunt. 4. Castici pater regnum in Sequanis multos annos obtinuerat. 5. Haec directa materia injecta contexebantur. 6. Tigna fistucis adegerat, non sublicae modo directe ad perpendiculum, sed prone ac fastigate. 7. Prorae admodum erectae sunt. 8. Galli ad castra pergunt. 9. Nostri longius quam quem ad finem porrecta loca aperta pertinebant hostes cedentes insequi non audebant. **b.** 1. Recta perge in exsilium. 2. Ceteris facta sua recte prosunt. 3. Multi credeliter et regie factum esse dicerent. 4. Mihi proposui regnantem Lentulum. 5. Perge aliquando ex urbe. 6. Tu unquam te corrigas? 7. Surrexit.

rēmus.—**a.** 1. Funes navigio remis incitato praerumpentur. 2. Remiges ex provincia institui jubet.

rēpens.—**a.** 1. Ita nostri acriter in hostes impetum fecerunt, ita-que hostes repente procurrerunt, ut spatium pila in hostes coniciendi non daretur. 2. Helvetii, repentino Caesaris adventu commoti, legatos ad eum mittunt.

ridēo.—**a.** 1. Ubi hostes turrin procul constitui viderunt, inridere ex muro coeperunt. 2. Non inridicule quidam ex militibus decimae legionis dixit.

röbur.—**a.** 1. Naves totae factae ex robore sunt. **b.** 1. Tertium genus est exercitatione robustum. 2. Res nostrae litterarum monumentis corroborabuntur.

rögo.—**a.** 1. Caesar dicit: “Eos facere arroganter, cum de officio imperatoris desperare viderentur. 2. Ariovistus tantam arrogantiam sumpserat, ut ferendus non videretur. **b.** 1. De re publica sententiam rogo. 2. Interrogas me: num in exsilium?

rumpo.—**a.** 1. Milites certiores facit, ex castris erumperent. 2. Ex oppido eruptionem fecerunt. 3. Milites nostri in castra irruerunt. 4. Helvetii, si perrumpere possent conati, telis repulsi, hoc conatu destiterunt. 5. Funes, qui antemnas ad malos destinabant, praerumpabantur. 6. Hoc oppidum ex omnibus in circuitu partibus altissimas rupes habebat. **b.** 1. Adjungit gravem poenam municipiis, si quis eorum vincula ruperit. 2. Quis corruptor juventutis, quis corruptus inveniri potest, qui se cum Catilina non familiarissime vixisse fateatur. 3. Cui tu adolescentulo, quem corruptelarum illecebris irretisses, non ad audaciam ferrum praetulisti?

rño.—**a.** 1. Nostri, munitionibus prorutis, in hostium castris constiterunt. 2. Murum subruunt. **b.** 1. Praetermitto ruinas fortunarum tuarum. 2. Hi homines quam primum, si stare non possunt, corruant.

säcer.—**a.** 1. Divitiacus Caesarem obsecrare coepit, ne quid gravius in fratrem statueret. 2. Jurejurando inter se sanxerunt. 3. Nomen ad omnes nationes sanctum semper fuerat. **b.** 1. Haec sica quibus abs te initiata sacris ac devota sit, nescio. 2. Aquilae argenteae ille sacrarium domi suae fecerat. 3. In vastatione omnium tuas possessiones sacrosanctas futuras putas? 4. Ego sum ille consul, cui non campus, consularibus auspiciis consecratus, unquam vacuus mortis periculo fuit.

saepe.—**a.** 1. Nonnunquam interdiu, saepius noctu, si perrumpere possent conati sunt. 2. Haedui fratres saepenumero a senatu appellati sunt. **b.** 1. Omnes consulares tibi persaepe ad caedem constituti fuerunt.

sägitta.—**a.** 1. Sagittis hostes propelli jussit. 2. Caesar funditores sagittariosque pontem traducit.

sällo.—**a.** 1. Reperti sunt complures nostri milites, qui in phalangas Germanorum insilirent. 2. Equestribus proeliis saepe ex equis desiliunt. **b.** 1. Hi pueri non solum cantare et saltare, sed etiam sicas vibrare didicerunt. 2. Quibus gaudiis exsultabis!

salvus.—**b.** 1. Neque isti alia ratione ulla salvi esse possunt.

2. Salutis certa laetitia est. 3. Quis te ex hac tanta frequentia salutavit.

sānus.—**b.** 1. Ex hac enim parte virtutes omnes pugnant, illinc omnia vitia; mens sana cum amentia confligit. 2. Hos non tam ulcisci studeo quam sanare sibi ipsos. 3. Caesar Ariovistum ad sanitatem reverti arbitrabatur. 4. Quartum genus est sane varium et mixtum.

scando.—**a.** 1. T. Labienum summum jugum montis ascendere jubet. 2. Hic minime arduus ad nostras munitiones ascensus videbatur. 3. Equites naves conscendere jussit. 4. Milites transcendere in hostium naves contendebant.

scēlus.—**b.** 1. Nuper, quum morte superioris uxoris novis nuptiis domum vacuefecisses, nonne etiam alio incredibili scelere hoc scelus cumulasti? 2. Egrederere cum importuna sceleratorum manu. 3. Id est abs te scelerate susceptum. 4. Consceleratissimi periculosissimique belli nefarios duces, Quirites, captos tenetis.

scindo.—**a.** 1. Hostes pontem interscindebant. 2. Pontem jubet rescindi.

scīo.—**a.** 1. Divitiacus dicit: "Scire se illa esse vera." 2. Scientia atque usu nauticarum rerum reliquos antecedunt. 3. Dumnorix ea omnia inscientibus ipsis fecerat. 4. Factum est hostium inscientia ac defatigatione, ut ne unum quidem nostrorum impetum ferrent. 5. Usipetes inscios inopinantesque Menapios oppresserunt. 6. Veneti socios sibi ad id bellum Osismos adsciscunt. 7. Populus Romanus injuriae sibi conscius non fuerat. 8. Caesar rescit, quorum per fines Helvetii ierant. 9. Non abest suspitio, quin Orgetorix sibi mortem consciverit. **b.** 1. Cethegus abjectus conscientia repente conticuit. 2. Haec sica quibus abs te initiata sacris ac devota sit, nescio. 3. Illis hoc praecipendum videtur, unum scilicet et idem quod reliquis omnibus.

scribo.—**a.** 1. De Aduaticis supra scripsimus. 2. Caesar duas ibi legiones conscribit. 3. Non minus commode ipsi sibi praescribere quam ab aliis doceri poterant. 4. Populus Romanus victis non ad alterius praescriptum imperare consuevit. 5. Caesar pollicitus est se in cohortis praetoriae loco decimam legionem habiturum; ad equum rescribere. **b.** 1. Scribas item universos video ab exspectatione sortis ad salutem communem esse conversos. 2. Quis circumscriptor, quis ganeo inveniri potest, qui se cum Catilina non familiarissime vixisse fateatur? 3. Cupio, patres conscripti, me esse clementem. 4. Urbem *ex omnibus partibus*, quem ad modum descriptum distributumque erat

incenderant. 5. Discripsisti urbis partes ad incendia. 6. Sit inscriptum in fronte unius eujusque, quid de re publica sentiat. 7. Nondum est perscriptum senatus consultum. 8. Eos desinant furere et proscriptiones et dictaturas cogitare.

sēco.—**a.** 1. Sectionem ejus oppidi universam Caesar vendidit. 2. Multis locis apud Aquitanos aerariae secturaeque sunt. **b.** 1. Secures, fasces, aquilam illam argenteam sciebam esse praemissam. 2. Quoties tibi jam extorta est sica ista de manibus. 3. Quis sicarius inveniri potest, qui secum Catilina non familiarissime vixisse fateatur. 4. Quae rescanda erunt, non patiar ad perniciem civitatis manere.

sēdeo.—**a.** 1. Tencteri reverti se in suas sedes simulaverunt. 2. Ad Caesarem rumores afferebantur omnes Belgas obsides inter se dare. 3. Hostes tutius esse arbitrabantur, obsessis viis, sine ullo vulnere victoria potiri. 4. Caesar traducere exercitum constituerat, ut Ubios obsidione liberaret. 5. Caesar reperiebat: “Suessiones feracissimos agros possidere.” 6. Allobroges trans Rhodanum possessiones habebant. 7. P. Crassus tertiam aciem laborantibus nostris subsidio misit. 8. Caesar proelio supersedere statuit. 9. Occupato oppido, Caesar ibi praesidium conlocat. 10. Caesar, insidias veritus, exercitum castris continuit. 11. Caesar certior factus est hostes sub monte condesisse. **b.** 1. Omnes consulares, simul atque assedisti, partem istam subselliorum nudam reliquerunt. 2. Eorum opera utor assidue in rei publicae praesidio. 3. Ab iis me circumsessum videtis. 4. Quam diu mihi, Catilina, insidiatus es, me privata diligentia defendi. 5. Nullus est portis custos, nullus insidiator viae. 6. Hoc in tanto et tam insidioso bello vix optandum videtur. 7. Omnes dei huic urbi praesident. 8. Resedebit in re publica conjuratorum manus. 9. Nulli sunt inventi tam fortuna miseri, qui non illum ipsum sellae atque operis et quaestus quotidiani locum salvum esse velint. 10. Principes partem illam subselliorum nudam atque inanem reliquerunt.

sēnēo.—**a.** 1. In tabulis ratio confecta erat eorum qui arma ferre possent, et item pueri, senes mulieresque. 2. Legati in commemoranda civitatis calamitate, ex sexcentis ad tres senatores, sese redactos esse dixerunt. 3. Supplicatio a senatu decreta est. 4. Caesar docebat quae senatus consulta in Haeduos facta essent.

sentio.—**a.** 1. Crassus omnes idem sentire intellexit. 2. Multa ab Caesare in eam sententiam dicta sunt. 3. Remi dixerunt: “Se cum Belgis reliquis non consensisse.” 4. Galli habent quasdam res, quas ex communi consensu ab Caesare petere vellent. **b.** 1. Dubitas,

quorum mentes sensusque vulneras, eorum aspectum vitare? 2. Pollicor vobis hoc, tantam in omnibus bonis fore consensionem, ut Catilinae protectione omnia patefacta esse videatis. 3. Recordamini, Quirites, omnes civiles dissensiones.

sēquor.—**a.** 1. Eo die, quo consuerat intervallo, Caesar hostes sequitur. 2. Ejusmodi sunt tempestates consecutae, uti opus necessario intermitteretur. 3. Cum civitas jus suum exsequi conaretur, Orgetorix mortuus est. 4. Helvetii nostros insequi coeperunt. 5. Gaius Valerius Procellus in ipsum Caesarem, hostes equitatu persequentem, incidit. 6. Neque nostri longius prosequi potuerunt. 7. Galba, secundis aliquot proeliis factis, constituit cohortes duas in Nantuatibus conlocare. 8. Secundum flumen paucae stationes equitum videbantur. 9. Caesar reliquas cohortes confestim sese subsequi jussit. 10. Equitatus noster hostes consecutus est. 11. Reliquas copias Helvetiorum ut consequi posset, pontem in Arare faciendum curat. 12. Ac nihilo secius publicae ad inferiorem partem fluminis oblique agebantur. **b.** 1. Si eos meus consulatus sustulerit, multa saecula propagarit rei publicae. 2. Nihil assequeris, neque tamen conari ac velle desistis.

sēro.—**a.** 1. Falces praecutae insertae adfixaeque longuriis sunt. 2. Quibusnam manibus aut quibus viribus praesertim homines tantulae staturae tanti oneris turrin in muro sese conlocare confidebant? **b.** 1. Hi vadimonia deserere quam illum exercitum maluerunt. 2. Hi vino languidi, sertis redimiti, eructant sermonibus caedem bonorum.

sero.—**b.** 1. Stirps ac semen malorum omnium delebitur. 2. Scitote hoc in re publica seminarium Catilinarum futurum. 3. Latius disseminatum est hoc malum.

servo.—**a.** 1. Nostri neque ordines servare poterant. 2. Legatos Caesar diligentissime conservavit. 3. Judicium senatus observari oportebat. 4. Caesar servos poposcit. 5. Caesar Haeduos in servitute videbat Germanorum teneri. 6. Consiliorum Gallos in vestigio paenitere necesse est, cum incertis rumoribus serviant. 7. Caesar dixit: "Si Ariovistus amentia impulsus bellum intulisset, quid tandem vererentur? factum etiam nuper in Italia servili tumultu. 8. Majori parti placuit, hoc reservato ad extremum consilio, interim rei eventum experiri. **b.** 1. Ut domi meae te asservarem rogasti. 2. Lentulus servitia concitat, Catilinam vocat.

sévērus.—**b.** 1. In eos me severum vehementemque praebeo. 2. Vereamini ne nimis aliquid severe statuisse videamini. 3. Faciam *id, quod est* ad severitatem lenius et ad communem salutem utilius.

4. Divico dixit: "Si Caesar bello persequi perseveraret, reminisceretur veteris incommodi populi Romani.

signum.—**a.** 1. Germani, signis militaribus relictis, se ex castris ejecerunt. 2. Haec castra, ut fumo atque ignibus significabatur, amplius milibus passuum octo patebant. 3. Ignibus significacione facta, ex proximis castellis eo concursum est. 4. Signifer interfectus est et signum amissum est. 5. Caesar hac oratione Lisci Dumnorigem designari sentiebat. 6. Pars civitatis Helvetiae insignem calamitatem populo Romano intulerat. 7. Considius dixit: "Id se a Gallicis armis atque insignibus cognovisse. 8. Volgo totis castris testamenta obsignabantur.

silva.—**a.** 1. Ab eo flumine collis nascebatur, ab superiore parte silvestris. 2. Intra eas silvas hostes sese continebant.

similis.—**a.** 1. Germani reverti se in suas sedes simulaverunt. 2. Caesar dixit: "Qui suum timorem in rei frumentariae simulationem conferrent, facere arroganter. 3. Falces insertae adfixaeque longuriis sunt, non absimili forma muralium falcium. 4. Caesar ea quae cognoverat dissimulanda sibi existimavit. 5. Fecerunt ut consimilis fugae protectio videretur. 6. Hoc est magis verisimile. **b.** 1. Memoria tenetis complures in Capitolio res de caelo esse percussas, quum simulacra deorum depulsa sunt. 2. Catilinae diversa studia in dissimili ratione perspicere potestis. 3. Gabinius nihil ex iis, quae Galli insimulabant, negavit.

singūli.—**a.** 1. Erant itinera duo, unum per Sequanos, vix qua singuli carri ducerentur; alteram per provinciam nostram. 2. Aliquos singulares ex navi egredientes conspexerant. 3. Hostes legionem, detractis compluribus singulatim, propter paucitatem despiciebant.

sīno.—**b.** 1. Non feram, non patiar, non sinam. 2. Desinant insidiari domi suae consuli.

sisto.—**a.** 1. Hostes plures paucos nostrorum circumsistebant. 2. Barbaros ne in locis quidem superioribus consistere patiuntur. 3. Helvetii hoc conatu destiterunt. 4. Nostri neque firmiter insistere neque signa subsequi poterant. 5. Romani conversa signa bipartito intulerunt; prima et secunda acies, ut victis resisteret; tertia ut venientes sustineret. 6. Mollis ac minime resistens ad calamitates perferendas Gallorum mens est. 7. Helvetii audacius subsistere nostros coeperunt. **b.** 1. Uno tempore in hac re publica duo cives exstiterunt, quorum alter fines vestri imperii non terrae, sed caeli regionibus tex-

minaret, alter ejusdem imperii domicilium sedesque servaret. 2. Quotiescumque me petisti, per me tibi obstiti.

sōcius.—**a.** 1. Helvetii Boios receptos ad se socios sibi adsciscunt. **b.** 1. Hos ad societatem concordiamque hodiernus dies atque haec causa conjungit.

sōlēo.—**b.** 1. Spes homines in miseris consolari solet. 2. Caesar dixit: "Quod sua victoria tam insolenter gloriarentur, eodem pertinere."

sōlum.—**a.** 1. Allobroges demonstrant sibi praeter agri solum nihil esse reliqui. **b.** 1. Exsul potius tentare quam consul vexare rem publicam potes. 2. Recta perge in exsilium.

sōlus.—**a.** 1. Sequani soli neque auxilium implorare audebant. 2. Liscus dixit: "Dumnorigem neque solum domi, sed etiam apud finitimas civitates largiter posse."

solvo.—**a.** 1. Naves XVIII ex portu leni vento solverunt. 2. Ea pars princeps poenas persolvit. **b.** 1. Mea lenitas ei solutior visa est. 2. Hoc erat annus decimus post virginum absolutionem. 3. Magno in aere alieno majores etiam possessiones habent, quarum amore adducti dissolvi nullo modo possunt. 4. Cupio in tantis rei publicae periculis me non dissolutum videri. 5. Facile me atque vos crudelitatis vituperatione populus Romanus exsolvet.

spargo.—**b.** 1. Hi pueri sicas vibrare et spargere venena didicerunt. 2. Dispersis in opere nostris, hostes in nostros impetum fecerunt.

spēcīo.—**a.** 1. Navium longarum species erat barbaris inusitata. 2. Antiquissimum tempus spectari oportebat. 3. Ariovistus conclamavit: "Quid ad se venirent? an speculandi causa?" 4. Hac re Caesar per speculatores cognita, exercitum castris continuit. 5. Caesar speculatoria navigia militibus compleri jussit. 6. In conspectu Caesaris res gerebatur. 7. In collibus expositas hostium copias armatas conspexit. 8. Id conspicati Helvetii, proelium redintegrare coeperunt. 9. Hostes legionem, detractis cohortibus duabus, propter paucitatem despiciebant. 10. Omnia loca superiora, unde erat propinquus despectus in mare, ab exercitu tenebantur. 11. Labienus nostros exspectabat. 12. Caesar magno sibi usui fore arbitrabatur, si genus hominum perspexisset. 13. Sepibus densissimis interjectis prospectus impediabatur. 14. Caesar rei frumentariae prospiciendum existimavit. 15. Calones, praedandi causa egressi, cum respexissent, praecipites fugae sese mandabant. 16. Neque abest suspitio, quin

Orgetorix sibi mortem consciverit. 17. Caesar fore id quod accidit suspicabatur. **b.** 1. Sic furtim nonnunquam inter se aspicebant, ut indicare se ipsi viderentur. 2. Versatur mihi ante oculos aspectus Cethegi et furor in vestra caede bacchantis. 3. Non campus, consularibus auspiciis consecratus, non haec sedes honoris unquam vacua mortis periculo fuit. 4. Circumspicite, patres conscripti, omnes procellas, quae impendent nisi providetis. 5. Scribas video ab exspectatione sortis ad salutem communem esse conversos. 6. Lentulus confirmavit ex haruspicum responsis, se esse illum tertium Cornelium.

sp̄ero.—**a.** 1. In spem potiundorum castrorum venerant. 2. Helvetii totius Galliae sese potiri posse sperant. 3. Suis fortunis desperare coeperant. **b.** 1. Bona spes cum omnium rerum desperatione confligit. 2. Si ex urbe exierint desperatorum hominum flagitiosi greges, o nos beatos. 3. Ii sunt coloni, qui se in insperatis ac repentinis pecuniis sumptuosius jactarunt.

sp̄iro.—**a.** 1. Ariovistus tantos sibi spiritus sumpserat, ut ferendus non videretur. 2. Caesar, priusquam plures civitates conspirarent, partiendum sibi exercitum putavit. **b.** 1. Neque ulla tanta vis reperietur, quae tantam conspirationem bonorum omnium confringere possit.

sp̄olio.—**b.** 1. Non ille a me spoliatus armis audaciae, sed innocens in exsilium ejectus a consule vi dicetur. 2. Dixerunt: "Unum petere; ne se armis despoliaret."

sp̄ond̄eo.—**a.** 1. Ariovistus dixit: "Germanos transisse Rhenum non sua sponte." 2. Ad haec Caesar respondit. 3. Hoc responso dato, discessit.

sterno.—**a.** 1. Tigna directa materia injecta contexebantur, ac longuriis cratibusque consternebantur. **b.** 1. Catilina nunc prostratus est.

stigma.—**b.** 1. Clarissimis viris interfectis, lumina civitatis extincta sunt. 2. Tectis ac moenibus subjectos prope ignes restinximus.

sto.—**a.** 1. Civitates omnes se statim Titurio dederunt. 2. In aperto loco paucae stationes equitum videbantur. 3. Mobilitatem equitum, stabilitatem peditum in proeliis praestant. 4. Caesar non exspectandum sibi statuit, dum in Santonos Helvetii pervenirent. 5. Quibusnam manibus aut quibus viribus praesertim homines tantulae staturae turrim in muro sese conlocare confiderent? 6. Hi constanter omnes nuntiaverunt manus cogi. 7. Judicari potest, quantum haberet in se boni constantia. 8. Singulas binae ac ternae naves circumsteterant. 9. Nostri in arido constiterunt. 10. Galba constituit cohortes

duas in Nantuatibus conlocare. 11. Hostes neque prius fugere destiterunt, quam ad flumen Rhenum pervenerunt. 12. Funes antemnas ad malos destinabant. 13. Tigna utraque insuper bipedalibus trabibus immissis, quantum eorum tignorū junctura distabat, binis utrimque fibulis ab extrema parte distinebantur. 14. Tanta subito malacia ac tranquillitas exstitit, ut se ex loco commovere non possent. 15. Naves celerem atque instabilem motum habent. 16. Effecerant ut instar muri hae sepes munimenta praeberent. 17. Cum hostes acrius instarent, P. Sextius Baculus, et Gaius Volusenus ad Galbam adcurrunt. 18. Hostes commeatibus nostros intercludere instituunt. 19. Hi omnes lingua, institutis inter se differunt. 20. Liscus dixit: "Nonnullos multitudinem deterrere, ne frumentum conferant, quod praestare debeant." 21. Caesar Allobroges oppida restituere jussit. **b.** 1. Statuae veterum hominum dejectae sunt. 2. P. Scipio Ti. Gracchum, mediocriter abefactam statum rei publicae, interfecit. 3. Volturcius dixit, a P. Lentulo se habere ad Catilinam litteras, ut praesto esset ille, qui fugientes exciperet. 4. A te scio esse praemissos, qui tibi ad Forum Aurelium praestolarentur armati. 5. Tenentur ii, qui ad urbis incendium restiterunt.

stringo.—**a.** 1. Gladiis dstrictis in eos impetum fecerunt. 2. Dumnorix quam plurimas civitates suo beneficio habere obstrictas volebat.

strūo.—**a.** 1. Caesar materiam pro vallo ad utrumque latus extruebat. 2. Caesar aciem instruxit. **b.** 1. Omne instrumentum, omnis opera alitur otio.

stūdēo.—**a.** 1. Galli novis imperiis studebant. 2. Caesar Divitiaci summum in populum Romanum studium cognoverat. **b.** 1. Cethegus dixerat se bonorum ferramentorum studiosum fuisse.

suādēo.—**b.** 1. Non jubeo, sed, si me consulis, suadeo. 2. Orgetorix civitati persuasit ut de finibus suis exirent.

sūō.—**a.** 1. Veneti navibus in Britanniam navigare consuerunt. 2. Hostes consuetudine populi Romani loca capere instituunt. 3. Barbari equos insuefactos incitabant. 4. Germani a pueris nullo officio aut disciplina adsuefacti nihil contra voluntatem faciunt.

sum.—**a.** 1. Gallia est omnis divisa in partes tres. 2. Caesar cum ab hoste non amplius passuum XII milibus abesset, ad eum legati revertuntur. 3. Absentis Ariovisti crudelitatem, velut si coram adesset, horrebant. 4. Omnia dēerant quae ad reficiendas naves erant *usui*. 5. Ita fecerunt, uti inter novissimum hostium agmen et nostrum

primum non amplius quinis aut senis milibus passuum interesset. 6. Caesar pluribus praesentibus eas res jactari volebat. 7. Equitatu Dumnorix praerat. 8. Caesar dicit: "Se quod in longiorem diem conlaturus fuisset repraesentaturum." 9. Paucae ultimae nationes, quod hiems suberat, obsides mittere neglexerunt. 10. Ex eo proelio circiter hominum milia CXXX superfuerunt. 11. Hostes ne primum quidem posse impetum suum sustineri existimabant. **b.** 1. Vestrum est, Quirites, si ceteris facta sua recte prosunt, mihi mea ne quando obsint providere.

sūper.—**a.** 1. Helvetii, superioribus locis occupatis, nostros insequi ac lacessere coeperunt. 2. Nostri, magnitudine operis forte superati, suis fortunis desperare coeperant. 3. Locutus est Divitiacus: "Ariovistum superbe et crudeliter imperare." 4. Haec tigna utraque insuper bipedalibus trabibus immissis distinebantur. 5. Cum esset Caesar in citeriore Gallia, ita uti supra demonstravimus, crebri ad eum rumores afferebantur. 6. Reperti sunt complures nostri milites, qui in phalangas insilirent, et desuper vulnerarent. **b.** 1. Nonne hunc summo supplicio mactari imperabis? 2. Vobis summam ordinis consilii que concedunt.

tābŭla.—**a.** 1. In castris Helvetiorum tabulae repertae sunt. **b.** 1. Tabellas proferri jussimus.

tācĕo.—**a.** 1. Liscus quod antea tacuerat proponit. 2. Sequani in eadem tristitia taciti permanent. **b.** 1. Cethegus abjectus conscientia repente conticuit. 2. Quum illa certissima visa sunt argumenta eorum sceleris, tum multo certiora illa, vultus, taciturnitas. 3. Quum ille reticuisset, patefecit cetera.

tango.—**a.** 1. Ambianorum fines Nervii attingebant. 2. Radices montis ripae fluminis contingunt. 3. Nostri integris viribus fortiter repugnant. 4. Nostri redintegratis viribus, acrius impugnare coeperunt. **b.** 1. Tactus est etiam ille, qui hanc urbem condidit, Romulus. 2. Summi viri superiorum complurium sanguine se non contaminarunt. 3. Si quid obtigerit, aequo animo paratoque moriar.

tantus.—**a.** 1. Caesar tanti ejus apud se gratiam esse ostendit, uti reipublicae injuriam condonet. 2. Nostri, cohortati inter se, ne tantum dedecus admitteretur, universi ex navi desilierunt. 3. Caesar neque has tantularum rerum occupationes Britanniae antependendas judicabat.

tĕgo.—**a.** 1. Germani inter annos XIV tectum non subierant. 2. Ad scutis tegimenta detrudenda tempus defuerat. 3. Hostes, vixi-

nibus intextis, quæ subito pellibus induxerant, ex oppido eruptionem fecerunt. **b.** 1. Hos videtis manicatis et talaribus tunicis, velis amictos, non togis. 2. Bellum intestinum me uno togato duce et imperatore sedetur. 3. Catilina Tongilium amare in praetexta coeperat.

temno.—**a.** 1. Hostibus in contemptionem Sabinus veniebat. 2. Hominibus Gallis prae magnitudine corporum suorum brevitatis nostra contemptui est. 3. Divitiacus dixit: "Ariovistum esse temerarium." 4. Cur Ariovistum tam temere quisquam ab officio discessurum judicaret? **b.** 1. Illum exercitum magno opere contemno, collectum ex senibus desperatis, ex agresti luxuria. 2. Temperantia, fortitudo, prudentia certant cum luxuria, ignavia, temeritate.

tempus.—**a.** 1. Caesari omnia uno tempore erant agenda. 2. Nactus idoneam ad navigandum tempestatem, Caesar solvit. 3. Neque homines inimico animo temperaturos ab injuria existimabat. 4. Caesar Divitiaci justitiam, temperantiam cognoverat. 5. Ad Caesarem legati veniunt, qui polliceantur imperio populi Romani obtemperare.

tēno.—**a.** 1. Certior factus est montes a maxima multitudine Sedunorum teneri. 2. Saepius fortunam temptare Galba nolebat. 3. Hic vicus altissimis montibus undique continetur. 4. Caesar obsides in continentem adduci jussit. 5. Cum jam amplius horis sex continenter pugnaretur, P. Sextius Baculus et Gaius Volusenus ad Galbam accurrunt. 6. Secutæ sunt continuos complures dies tempestates. 7. Continuatione imbrium diutius sub pellibus milites contineri non possunt. 8. Nostræ naves tempestatibus detinebantur. 9. Caesar Q. Titurium Sabinum legatum cum legionibus tribus in Unellos mittit, qui eam manum distinendam curet. 10. Castici pater regnum in Sequanis multos annos obtinuerat. 11. Ex eo oppido pons ad Helvetios pertinet. 12. Caesar in spem veniebat fore uti Ariovistus pertinacia desisteret. 13. Veneti Trebium Terrasidiumque retinent. 14. Tantos impetus ventorum sustineri non commode posse arbitrabantur. 15. Belgæ Haeduorum auxiliis atque opibus, si qua bella inciderent, sustentare consuerunt. 16. Labienus proelio abstinebat. 17. Omnes majores natu manus ad Caesarem tendere coeperunt. 18. Caesar reperiebat: "Non esse fas Germanos superare, si ante novam lunam proelio contendissent." 19. In his contentionibus Haedui auxilio populi Romani usi sunt. 20. Hostes fuga salutem petere intenderunt. 21. Omnium oculis mentibusque ad pugnam intentis, munitioibus prorutis, nostri in hostium castris constiterunt. 22. Pedestres copias ostenderunt. 23. Teneris arboribus incisus atque inflexis, rubis senti-

busque interjectis, effecerant ut instar muri hae sepes munimenta praeberent. 24. Pelles pro velis alutaeque tenuiter confectae sunt. 25. Helvetii, si perrumpere possent conati, telis repulsi, hoc conatu destiterunt. **b.** 1. Ex hac parte continentia pugnata, illinc libido. 2. Te discessu ceterorum nostra tamen, qui remansissimus, caede contentum esse dicebas. 3. Egredere ex urbe, Catilina. Eequid attendis? 4. Habes, ubi ostentes illam tuam praeclaram patientiam famis. 5. Omnis ingenuorum adest multitudo, etiam tenuissimorum.

terminus.—**b.** 1. Pompei res gestae iisdem, quibus solis cursus, regionibus ac terminis continentur. 2. Horum alter fines vestri imperii caeli regionibus terminabat. 3. Catilinam exterminari volebam.

téro.—**a.** 1. Ariovistus dixit: “Amicitiam populi Romani sibi non detrimento esse oportere.” 2. Cohortes praesidio castris relictæ intritæ ab labore erant.

terra.—**a.** 1. Perpaucae naves hostium ad terram pervenerunt. 2. Planities erat magna, et in ea tumulus terrenus.

terréo.—**a.** 1. Terrore equorum et strepitu rotarum ordines pleurumque perturbant. 2. Legati dixerunt: “Caesarem deterrere posse, ne major multitudo Germanorum Rhenum traducatur. 3. Nostri reliquos perterritos in fugam coniciunt.

testis.—**a.** 1. Eos testes suae quisque virtutis habebat. 2. Ariovistus dixit: “Ejus rei testimonium esse, quod nisi rogatus non venerit.” 3. Volgo totis castris testamenta obsignabantur. 4. Contestatus deos ut ea res legioni feliciter eveniret: “Desilite,” inquit, “milites.” **b.** 1. Ut a me, patres conscripti, quandam prope justam patriae querimoniam detester, percipite diligenter quae dicam.

timéo.—**a.** 1. Accedebat, ut nihil saxa et cautes timerent. 2. Qui se minus timidos existimari volebant, se angustias itineris timere dicebant. 3. Ab hostibus constanter ac non timide pugnabatur. 4. Caesar cognovit Considium, timore perterritum, quod non vidisset pro viso sibi renuntiasset. 5. Earum rerum omnium nostris navibus casus erat extimescendus. **b.** 1. Tu ut legum poenas pertimescas, non est postulandum.

tollo.—**b.** 1. Non jam sunt mediocres hominum libidines, non humanae ac tolerandae audaciae. 2. Servus est nemo, qui modo tolerabili conditione sit servitutis, qui non audaciam civium perhorrescat. 3. Si ex tanto latrocinio iste unus tolletur, videbimur metu esse relevati.

torquĕo.—**b.** 1. Quoties tibi jam extorta est sica ista de manibus!
2. Catilina retorquet oculos profecto saepe ad hanc urbem.

trāho.—**a.** 1. Gaius Valerius Procillus, cum a custodibus in fuga traheretur, in Caesarem incidit. 2. Nonnulli inter carros rotasque mataras ac tragulas subiciebant. 3. Galli suos ab se liberos abstractos obsidum nomine dolebant. 4. Navibus LXXX onerariis contractis, Caesar legatis praefectisque distribuit. 5. Caesar statuit, omnibus equis Gallis equitibus detractis, eo milites legionis decimae imponere. 6. Ariovistus dixit: "Si per populum Romanum dediticii subtrahantur, sese recusaturum populi Romani amicitiam." 7. Caesar reliquos esse tardiores et nonnullos deserto proelio excedere vidit. 8. A navibus cum paulo tardius esset administratum, Caesar Britanniam attigit. 9. Hostium impetus tardatus est. **b.** 1. Tanta fuit operis tarditas, ut neque superioribus consulibus neque nobis ante hodiernum diem signum collocaretur. 2. Me in re publica tractabo, ut meminerim semper quae gesserim.

trēs.—**a.** 1. Caesar tres legiones ex hibernis educit. 2. P. Crassus tribunos militum complures in finitimas civitates frumenti causa dimisit. 3. Amicus appellatus erat a senatu; quam rem pro magnis hominum officiis consuesse tribui docebat. 4. Galba alteram partem cohortibus adtribuit. 5. Caesar sibi latius distribuendum exercitum putavit. **b.** 1. Desinant improbi circumstare tribunal praetoris urbani.

tristis.—**a.** 1. Animadvertit Caesar Sequanos tristes, capite demisso, terram intueri. 2. Sequani in eadem tristitia taciti permanent.

triumphus.—**b.** 1. In animis ego vestris omnes triumphos meos collocari volo. 2. In hoc ipso exultat et triumphat oratio mea.

trūdo.—**a.** 1. Extruso mari aggere ac molibus, suis fortunis desperare coeperant. 2. Temporis tanta fuit exiguitas, ut scutis tegimenta detrudenda tempus defuerit.

tūĕor.—**a.** 1. Caesar respondit: "Neque verum esse, qui suos fines tueri non potuerint, alienos occupare." 2. Animadvertit Caesar Sequanos, tristes, terram intueri. 3. Illi tutius esse arbitrabantur, obsessis viis, commeatu intercluso, sine ullo vulnere victoria potiri. 4. Illi propter paucitatem nostrorum se tuto dimicaturos existimabant.

tūmĕo.—**a.** 1. Legionem Caesar passibus ducentis ab eo tumulto constituit. 2. Divitiacus dixit: "Haeduos omnes indignitates contumeliasque perferre." 3. Cum strepitu ac tumultu castris egressi, fecerunt ut consimilis fugae profectio videretur.

turba.—**a.** 1. Hostes, impetu facto, celeriter nostros perturbaverunt. 2. Funibus, ancoris reliquisque armamentis amissis, magna totius exercitus perturbatio facta est. 3. Nostris facile pulsus ac perturbatis, hostes ad flumen decurrerunt. **b.** 1. Quartum genus est mixtum et turbulentum.

turpis.—**a.** 1. Neque Germanorum moribus turpius quicquam aut inertius habetur quam ephippiis uti. 2. Equites, ut turpitudinem fugae virtute delerent, omnibus in locis pugnabant. **b.** 1. Illud non intelligo, quam ob rem, si vivere honeste non possunt, perire turpiter velint.

ulter.—**a.** 1. Caesar equites in ulteriorem portum progredi et naves conscendere et se sequi jussit. 2. Paucae ultimae nationes obsides mittere neglexerunt. 3. Pars Aquitaniae sese Crasso deditit, obsidesque ultro misit. 4. Caesar milibus passuum duobus ultra eum castra fecit.

unda.—**b.** 1. Fortunas suas obligaverunt; eadem tamen illa, quae erat in abundantia, libido manet. 2. Omnis locus acervis corporum et civium sanguine redundavit.

unus.—**a.** 1. Universi ex navi desiluerunt. 2. Nostri fortiter repugnant, neque ullum frustra telum ex loco superiore mittunt. 3. Germani a pueris nullo officio aut disciplina adsuofacti sunt. 4. Rhodanus nonnullis locis vado transitur.

uro.—**a.** 1. Helvetii frumentum omne comburunt. 2. Helvetii persuadent Rauracis, uti, oppidis suis exustis, una cum iis proficiscantur.

urvo.—**b.** 1. O dii immortales! in qua urbe vivimus? 2. Video quis sibi has urbanas insidias caedis atque incendiorum depoposcerit.

utor.—**a.** 1. Eo frumento minus uti poterat. 2. Una erat magno usui res praeparata a nostris. 3. Legati Germanorum dixerunt: "Si suam gratiam Romani velint, posse iis utiles esse amicos." 4. Caesar satis et ad laudem et ad utilitatem profectum arbitratus est. 5. Reliquae naves erant, armamentis amissis, ad navigandum inutiles. 6. Species navium longarum erat barbaris inusitatior. **b.** 1. Quousque tandem abutere, Catilina, patientia nostra? 2. Ego, si hoc optimum factu judicarem, unius usuram horae gladiatori isti ad vivendum non dedissem.

vaco.—**a.** 1. Caesar noluit eum locum vacare. 2. Caesar vacuum ab defensoribus Noviodunum esse audiebat. 3. Summa erat vasto atque aperto mari, magnis aestibus, difficultas navigandi. 4. Vestigia

omnibus agris, Caesar exercitum reduxit. **b.** 1. Italiam totam ad exitium ac vastitatem vocas. 2. In vastatione omnium tuas possessiones sacrosanctas futuras putas?

vādo.—**a.** 1. Nostri reliquos equites consecrati paucos, qui ex fuga evaserant, reliquerunt. 2. Vadis repertis, partem suarum copiarum traducere conati sunt.

vālĕo.—**a.** 1. Sontiates, magnis copiis coactis equitatuque, quo plurimum valebant, agmen nostrum adorti sunt. 2. Transtra confixa sunt clavis ferreis digiti pollicis crassitudine. **b.** 1. Quam valde illi jaceant, intellegere possumus.

valles.—**a.** 1. Hostes ex montibus in vallem decurrerunt. 2. Hostes copias, quas in convalle in insidiis conlocaverant, ostenderunt.

vallum.—**a.** 1. Eum locum vallo fossaque munivit. 2. Tigna intervallo pedum duorum inter se jungebat.

vārius.—**a.** 1. In tanta rerum iniquitate, fortunae eventus varii sequebantur. **b.** 1. Has sententias senatus sine ulla varietate est secutus.

vĕho.—**a.** 1. Caesar suo adventu vectigalia Ariovisto deteriora fecit. 2. Veneti omnes fere, qui eo mari uti consuerunt, habent vectigales. 3. Legionem Caesar, quam equis devexerat, passibus ducentis ab eo tumulo constituit. 4. Pelles pro velis alutaeque tenuiter confectae sunt. 5. Naves necessario adversa nocte in altum provectae continentem petierunt. 6. Caesar frumentum flumine Arare navibus subvexerat. 7. Caesari omnia uno tempore erant agenda; vexillum proponendum, signum tuba dandum, ab opere revocandi milites. 8. Germani Gallorum agros vexaverant. **b.** 1. Tibi vexatio direptione sociorum impunita fuit. 2. Non facile hanc tantam molem mali a vestris cervicibus depuli.

vĕnio.—**a.** 1. Neque subsidio venire neque commeatus supportari poterant. 2. Multum ad Ubios mercatores ventitant. 3. De Caesaris adventu Helvetii certiores facti sunt. 4. Nostri eos undique circumventos interficiunt. 5. Omnis multitudo in oppidum proxima nocte convenit. 6. Caesar quaerit ex Lisco ea quae in conventu dixerat. 7. Caesar ad legionem decumam devenit. 8. Contestatus est deos ut ea res legioni feliciter eveniret. 9. In tanta rerum iniquitate, fortunae eventus varii sequebantur. 10. Perpaucae navium noctis interventu ad terram pervenerunt. 11. Perpauca aut tranare contenderunt, aut lintribus inventis sibi salutem pepererunt. 12. Atrebatibus ea pars obvenerat. 13. Omnes naves incolumes ad continentem pervenerunt.

verto.—**a.** 1. Hostes abjectis armis terga verterunt. 2. Calones

hostes in nostris castris versari viderant. 3. Barbari legatos versum dimittere coeperunt. 4. Postquam id animum advertit, copias suas Caesar in proximum collem subducit. 5. Copias adversus hostem ducit. 6. Naves hostium nostris adversae constiterunt. 7. Hoc barbari fieri animadverterunt. 8. Iter ab Arare Helvetii averterant. 9. Hoc toto proelio aversum hostem videre nemo potuit. 10. Romani conversa signa bipartito intulerunt. 11. Omnem materiam conversam ad hostem conlocabat. 12. Diversis legionibus aliae alia in parte hostibus resistebant. 13. Alia in parte diversae duae legiones proeliabantur. 14. Silva non facile introrsus perspicitur potest. 15. Principes civitatum ad Caesarem reverterunt. 16. Galba in provinciam reverti contendit. 17. Helvetii rursus instare et proelium redintegrare coeperunt. 18. Ab utroque latere collis Caesar transversam fossam obduxit. 19. Sectionem oppidi universam Caesar vendidit. **b.** 1. Hic ad evertenda fundamenta rei publicae Gallos arcessit.

vĕrus.—**a.** 1. Postea vero quam equitatus noster in conspectum venit, hostes abjectis armis terga verterunt. 2. Divitiacus dixit: “Scire se illa esse vera.” **b.** 1. Hic quis potest esse, tam aversus a vero, qui neget haec omnia. 2. Habemus hujus modi senatus consultum, verum inclusum in tabulis. 3. Jovem Statorem hujus urbis vere nominamus.

vĕtus.—**a.** 1. Illi propter veterem belli gloriam paucitatemque nostrorum se tuto dimicaturos existimabant. 2. Caesar triplicem aciem instruxit legionum quattuor veteranarum. 3. Nonnulli Galli populi Romani exercitum inveterascere in Gallia moleste ferebant. 4. Singulos legatos Caesar discedere vetuerat.

vĭa.—**a.** 1. Germani tridui viam progressi rursus reverterunt. 2. Galli viatores consistere cogunt.

vĭcus.—**a.** 1. Vicus Octodurus altissimis montibus undique continetur. **b.** 1. Qui homines corrunt, sed ita, ut ne vicini quidem proximi sentiant. 2. In proximis villis ita bipartito fuerunt, ut Tiberis inter eos et pons interesset.

vĭdĕo.—**a.** 1. In aperto loco paucae stationes equitum videbantur. 2. Frumentum in his locis in hiemem provisum non erat. 3. Caesar improvise unum pagum adortus erat. 4. Galli dixerunt: “Sibi omnes fere finitimos esse inimicos ac suae virtuti invidere.” 5. Caesar reperiebat: “Ad Galbam propter justitiam prudentiamque suam belli summam deferri.” 6. Caesar, ne quis imprudentibus militibus impetus fieri posset, materiam conversam ad hostem conlocabat. 7. Prop-

ter imprudentiam ut ignosceretur petiverunt. **b.** 1. Si qua est invidia conservanda re publica suscepta, laedat invidos, mihi valeat ad gloriam. 2. Multo magis illud timeo, ne mihi sit invidiosum aliquando, quod illum emiserim potius quam quod ejecerim. 3. Mihi gratiae verbis amplissimis aguntur, quod providentia mea res publica periculis sit liberata. 4. Hoc quis ferre possit, stultissimos homines prudentissimis viris insidiari? 5. M. Metellum tu videlicet ad custodiendum diligentissimum fore putasti.

vigēo.—**b.** 1. Catilina sentiet in hac urbe esse consules vigilantes. 2. Vestra tecta, Quirites, vigiliis custodiisque defendite. 3. Intelliges multo me vigilare acrius ad salutem quam te ad perniciem rei publicae.

vincio.—**a.** 1. Gaius Valerius Procillus a custodibus trinis catenis vinctus trahebatur. 2. Ancorae pro funibus ferreis catenis revinctae sunt. 3. Hostes Commium Atrebatem in vincula conjecerant.

vinco.—**a.** 1. Caesar, victis in Alpihus Sedunis, in Illyricum profectus erat. 2. Caesar dixit: "Scire quibuscumque exercitus dicto audiens non fuerit, aliquo facinore comperto avaritiam esse convictam." 3. Calones nostros victores flumen transisse conspexerant. 4. Quod in spe victoriae accidere consuevit, acrius impugnare coeperunt. 5. Ariovistus dixit: "Caesarem intellecturum quid invicti Germani virtute possent." **b.** 1. Pro provincia, pro clientelis hospitiiisque provincialibus, nihil a vobis nisi mei consulatus memoriam postulo.

vir.—**a.** 1. Ex equitibus nostris interficiuntur quattuor et septuaginta; in his vir fortissimus, Piso Aquitanus. 2. Milites suae pristinae virtutis memoriam retinebant.

vis.—**a.** 1. Nostri redintegratis viribus acrius impugnare coeperunt. 2. Nomen sanctum inviolatumque semper fuerat. 3. In Venetos eo gravius Caesar vindicandum statuit, quo diligentius in reliquum tempus a barbaris jus legatorum conservaretur. **b.** 1. Magna est vis conscientiae, quam qui negligunt, quum me violare volent, se indicabunt.

vitium.—**b.** 1. Tu ut vitiiis tuis commoveare, non est postulandum. 2. Me crudelitatis vituperatione populus Romanus exsolvet.

vivo.—**a.** 1. Germani maximam partem lacte atque pecore vivunt, quae res libertate vitae vires alit. 2. Divitiacus dixit: "Neque hanc consuetudinem victus cum illa comparandam." **b.** 1. Hic morbus, qui est in re publica, relevatus istius poena, vehementius vivis reliquis ingravescet. 2. Hi conviviis apparatus delectantur.

vōco.—**a.** 1. Caesar Dumnorigem ad se vocat. 2. Caesar, convo-

catis eorum principibus, eos accusat. 3. Principibus Galliae evocatis, Caesar bellum cum Germanis gerere constituit. 4. Studium bellandi multitudinem perditorum hominum ab agricultura revocabat. 5. Hoc cum voce magna dixisset, se ex navi projecit. **b.** 1. Eum esse evocatore servorum comperisti. 2. Privata domus continere voces conjurationis tuae non potest.

vólo (āre).—**a.** 1. Hostes subito ex omnibus partibus silvae evolaverunt, et in nostros impetum fecerunt. 2. Hostes subito omnibus copiis provolaverunt. 3. Equitum milia erant sex, totidem numero pedites velocissimi ac fortissimi.

vólo (3d).—**a.** 1. Caesar iter per Alpes pateferi volebat. 2. In ea libertate permanere, quam Romanorum servitute perferre maluit. 3. A Helvetiis discedere nolebat. 4. Ad quemvis numerum ephippiatorum equitum quamvis pauci adire audent. 5. Hi neque vultum fingere neque interdum lacrimas tenere poterant. 6. Caesar rei publicae injuriam Divitiaci voluntati ac precibus condonat. 7. Helvetii Allobrogibus sese vel persuasuros existimabant, vel vi coacturos, ut per suos fines eos ire paterentur. **b.** 1. Hic tu quanta in voluptate bacchabere!

vóvéo.—**a.** 1. Neque repertus est quisquam, qui eo interfecto, cujus se amicitiae devovisset, mori recusaret. 2. Adiatunus cum sexcentis devotis eruptionem facere conatus est.

vulgus.—**a.** 1. Mercatores in oppidis vulgus circumstetit. 2. In Gallia a potentioribus vulgo regna occupabantur.

vulnus.—**a.** 1. Confecti vulneribus hostes terga verterunt. 2. Nonnulli hostium inter carros rotasque mataras ac tragulas subiciebant, nostrosque vulnerabant. 3. Piso Aquitanus equo vulnerato dejectus, quoad potuit, fortissime restitit.

APPENDIX TO PART I.

MEANINGS OF PREPOSITIONS IN COMPOSITION AND OF THE COMMON TERMINATIONS OF WORDS.

PREPOSITIONS IN COMPOSITION.

ā, ab, abs, (1) away, off: *āmittō*, to send away; *absum*, to be away; *abjiciō*, to throw away; (2) in adjectives, generally negative: *absimilis*, unlike.

ad, to, toward, to one's self; on, at, near, by: *addūcō*, to lead to; *accidō*, to fall to, happen; *accipiō*, to take to one's self; *adsum*, to be present or near.

ante, before, beforehand: *ante-currō*, to run before.

circum, around, about: *circum-mitto*, to send around.

com, con, or col, (1) together, with: *com-mitto*, to let go together; (2) completely, thoroughly; *conficio*, to complete; *cōn-sūmō*, to consume, take wholly.

ē, ex, (1) out forth, without: *ex-eō*, to go out; (2) completely, successfully: *ex-ūrō*, to burn up; *efficiō*, to effect, do successfully.

in, in, into, on, at, against: *in-eō*, to go into; *intueor*, to look at; *irrideō*, to laugh at; *impugno*, to fight against.

inter, between (sometimes involving interruption), together: *inter-veniō*, to come between, intervene.

ob, (1) before, in the way, toward, against (especially of an obstruction or opposition): ob-stō, to stand in the way; oc-currō, to run toward, run to meet, oppugnō, to attack, fight against; (2) down, completely: oc-cidō, to cut down, kill; op-primō, to press down, overwhelm.

per, through, thoroughly: per-discō, to learn thoroughly; perfidus, perfidious, breaking faith.

post, after, behind: post-habeo, to place after, esteem less.

prō, **prōd**, forth, forward, before, for: prōd-eō, to go forth or forward; prō-pugnō, to fight in front of, fight for; pro-hibeō, to hold aloof, to prohibit.

sub, under, down, from under, up, in place of, secretly, slightly: sub-eō, to go under; sub-dūcō, to draw from under; suscipiō, to undertake; subripiō, to take away secretly.

trans, across, through, completely: trā-dūcō, to lead across; trāns-igō, to transact, do completely.

ambi, **amb**, around, on both sides: amb-iō, to go around.

dis, **di**, apart, asunder, between, sometimes negative and sometimes intensive: dis-tineō, to hold apart; dif-fugiō, to flee asunder; dif-ficilis, difficult, not easy.

por, for **port**, forth, forward, near: pol-liceor, to hold forth, offer; pos-sideō, to sit near, to control, possess.

red, **re**, back, again, in return: red-eō, to go back; re-ficiō, to repair, make again.

sed, **se**, apart, aside: sē-cēdō, to go apart, secede.

THE MORE COMMON TERMINATIONS OF WORDS.

DERIVATION OF NOUNS, (1) FROM NOUNS.

Diminutives end generally in { ūlus, ūla, ūlum;
 cūlus, cūla, cūlum;
 sometimes in { ōlus, ōla, ōlum;
 ellus, ella, ellum.

oppidum,	town;	oppidulum,	little town;
lingua,	tongue;	lingula	
rex,	king;	regulus	
filius,	son;	filiolus	
fabula,	fable;	fabella	
pars,	part;	particula.	

TERMINATIONS OF PLACE.

arium, added to the root of a noun, denotes a receptacle.

columba,	a dove;	columbarium,	dovecot;
avis,	bird;	aviarium	
aestua,	tide;	aestuarium.	

etum, added to the root of names of trees and plants, denotes the place where they flourish.

oliva,	olive;	olivetum,	olive-grove;
vinum,	vine;	vinetum	
pinus,	pine;	pinetum.	

ile, added to the root of the names of animals marks the place where they are kept.

ovis,	sheep;	ovile,	sheepfold;
capr,	goat;	caprile	
bos,	ox;	bovile.	

The termination **ium** denotes office, condition or collection.

servus,	slave;	servitium,	servitude;
magister,	president;	magisterium,	presidency;
arbitrator,	arbitrator;	arbitrium,	decision.

PATRONYMICS.

Masculine, end in **des**. Feminine, in **s** (for **ds**).

Theseus,	<i>Theseus</i> ,	Thesides,	son of Theseus.
		Theseis,	daughter of Theseus.
Nereus,	<i>Nereus</i> ,	Nereides,	
		Nereis.	

NOUNS, (2) FROM ADJECTIVES.

Nouns formed from Adjectives are abstract.

itas, sometimes **etas**, equivalent to the English *ty* or *ity*.

liber,	free;	libertas,	liberty;
cupidus,	eager;	cupiditas,	cupidity;
crudelis,	cruel;	crudelitas.	

ia, equivalent to the English *ce* or *cy*.

diligens,	diligent;	diligentia,	diligence;
clemens,	lenient;	clementia.	

itia.

amicus,	friendly;	amicitia,	friendship;
justus,	just;	justitia.	

itudo.

fortis,	brave;	fortitudo,	bravery
altus,	high;	altitudo.	

NOUNS, (3) FROM VERBS.

Abstract Nouns are formed by adding **or** to the Present Stem.

amo,	to love;	amor,	love.

men and **mentum**, added to the Present Stem, denote the thing to which the action belongs or the *means*.

fluo,	to flow;	flumen,	river;
ago,	to lead;	agmen,	an army (on the march).

or (feminine **rix**), added to Supine Stem, denotes the agent.

vinco, to conquer; victor, a conqueror.

io and **us**, added to Supine Stem form *Abstract Nouns*.

lego, to read; lectio, a reading;
utor, to use; usus, use.

ADJECTIVES.

eus denotes material.

aureum, gold; aureus, golden.

ilis and **ibilis**, added to the root of a verb, denote capability or desert.

ago, to perform; agilis, active;
amo, to love; amabilis, worthy to be loved;
fero, to bear; fertilis, productive;
credo, to believe; credibilis.

ADVERBS.

Adverbs are formed from Adjectives of the Second Declension generally by adding **e**; from Adjectives of the Third Declension by adding **ter** or **iter**.

plenus, full; plene, fully;
acer, sharp; acriter, sharply.

VERBS.

Frequentatives; **to** and **ito** express *repetition*.

dico, to say; dicito, to say often.

Inceptives; **sco** denotes the beginning of action.

durus, hard; duresco, to harden.

APPENDIX TO PART II.

EXERCISES ON FORMS.

LESSON I.

(1) GRAMMAR LESSON: VOWELS, CONSONANTS, DIPHTHONGS, QUANTITY, ACCENT.

Pronounce. Classify the letters.

Haec civitas longe plurimum totius Galliae equitatu valet magnasque habet copias peditum, Rhenumque, ut supra demonstravimus, tangit. In ea civitate duo de principatu inter se contendebant, Indiomarus et Cingetorix, e quibus alter, simul atque de Caesaris legionumque adventu cognitum est, ad eum venit; se suosque omnes in officio futuros neque ab amicitia populi Romani defecturos confirmavit, quaeque in Treveris gererentur ostendit.

(2) GRAMMAR LESSON: PARTS OF SPEECH, NOUNS, GENDER, NUMBER, PERSON, CASE.

Give the case, person and number of the nouns and pronouns.

O master. The master teaches. I see the forests. The soldiers have spears in their hands. Caesar wrote these despatches. Rome was a large city. Labienus, the lieutenant, commands the soldiers. The ships sailed from the harbor. He constructs a wall.

LESSON II.

(3) GRAMMAR LESSON: FIRST DECLENSION.

VOCABULARY.

causa, ae,	cause, reason.	litterae, arum,	despatches.
copia, ae,	plenty.	porta, ae,	gate.
copiae, arum,	forces.	pugna, ae,	fight.
fossa, ae,	ditch.	silva, ae,	forest.
epistola, ae,	letter.	via, ae,	way, road.

The feminine gender of many Adjectives, Pronouns, and Participles is declined like *causa*.

<i>alta, ae,</i>	high, deep.	<i>mea, ae,</i>	my.
<i>certa, ae,</i>	sure, reliable.	<i>tua, ae,</i>	your (sing.).
<i>crebra, ae,</i>	frequent, numerous.	<i>nostra, ae,</i>	our.
<i>finitima, ae,</i>	adjoining, near.	<i>vestra, ae,</i>	your (plur.).
<i>lata, ae,</i>	wide.	<i>completa, ae,</i>	full, finished.

Decline:	<i>fossa lata,</i>	a wide moat.
	<i>silva alta,</i>	a deep forest.
	<i>copiae nostrae,</i>	our forces.

English words derived and suggested: *cause, copious, fossil, literature, portal, pugnacious, sylvan, altitude, certain.*

(4) PRONOUNCE. TRANSLATE. PARSE ACCORDING TO MODEL.

¹ *Portam.* ² *Litteris.* ³ *Fossae.* ⁴ *Pugnae causa.* ⁵ *Silvam altam.*
⁶ *Litterarum causā.* ⁷ *Copiae certae.* ⁸ *Epistolas tuas.* ⁹ *Pugnarum causae.*
¹⁰ *Viae latae.* ¹¹ *Silvis finitimis.* ¹² *Fossam completam.*
¹³ *Pugnae crebrae.* ¹⁴ *Portas vestras.* ¹⁵ *Copiarum nostrarum.* ¹⁶ *Causa mea.*
¹⁷ *Fossa alta.* ¹⁸ *Portas crebras.* ¹⁹ *Viā nostrā.* ²⁰ *Copiarum copia.*

MODEL: *Portam* is a feminine noun of the First Declension, from *porta, portae*, found in the accusative, singular.

LESSON III.

(5) GRAMMAR LESSON: SECOND DECLENSION. MASCULINE NOUNS.

VOCABULARY.

<i>animus, i,</i>	spirit, mind.	<i>populus, i,</i>	people.
<i>gladius, i,</i>	sword.	<i>vicus, i,</i>	village.
<i>legatus, i,</i>	ambassador.	<i>ager, agri,</i>	field.
<i>nuncius, i,</i>	messenger.	<i>puer, i,</i>	boy.
<i>murus, i,</i>	wall.	<i>vir, i,</i>	man.

US or **R** is the masc. ending of many Adjectives and Pronouns.

<i>altus, i.</i>	<i>meus, i.</i>
<i>certus, i.</i>	<i>tuus, i.</i>
<i>finitimus, i.</i>	<i>completus, i.</i>
<i>latus, i.</i>	<i>integer, integri,</i> whole, fresh.

magnus, i,	great, large.	miser, i,	unfortunate, wretched.
multus, i,	much, many.	noster, nostri.	
primus, i,	first.	vester, vestri.	

Decline: legatus certus, a reliable ambassador.
                  tuus vicus,   your village.
                  populus miser, a wretched people.

English words derived and suggested: animosity, legate, announce, popular, vicinity, magnanimous, multiply, prime, agriculture, puerile, virile, integer, miserable, mural, gladiator.

(6)   PRONOUNCE. TRANSLATE. PARSE.

¹ Populi causa. ² Nunciis et (and) litteris. ³ Legatus miser. ⁴ Viros certos. ⁵ Muro alto. ⁶ Populorum finitimorum. ⁷ Copiis integris. ⁸ Litteras primas. ⁹ Viri gladius. ¹⁰ Vico magno. ¹¹ Populi multi. ¹² Puerorum animos. ¹³ Murum latum. ¹⁴ Nuncius certus. ¹⁵ Copiarum integrarum. ¹⁶ Agri nostri. ¹⁷ Fossa lata. ¹⁸ Vici muri. ¹⁹ Gladio. ²⁰ Copiarum legati. ²¹ Viris miseris. ²² Legati. ²³ Populorum animus.

LESSON IV.

(7) GRAMMAR LESSON: SECOND DECLENSION. NEUTER NOUNS.

VOCABULARY.

bellum, i,	war.	scutum, i,	shield.
castellum, i,	fort.	vallum, i,	rampart.
praesidium, i,	defense.	arma, orum,	arms.
proelium, i,	battle.	castra, orum,	camp.
signum, i,	signal, ensign.		

um is the neuter ending of many Adjectives, Pronouns, and Participles.

altum, i,	paucum, i,	few.
completum, i,	reliquum, i,	remaining.

Prepositions with the Ablative.

a, ab,	from, away from, by.	in,	in, on.
cum,	with.	sine,	without.
e, ex,	out of, from.		

Decline: bellum primum, vallum altum.

English words derived and suggested: arms, belligerent, castle, sign, es-cutcheon, interval, paucity, relinquish, abduct, commerce, excel, insecure, inborn.

(8) PRONOUNCE. TRANSLATE. PARSE.

¹ Sine causa. ² Ex vicis. ³ Cum viris. ⁴ Pauci viri. ⁵ Meo castello.
⁶ In vico magno. ⁷ Proelia crebra. ⁸ Castrorum praesidio. ⁹ Viro-
rum arma. ¹⁰ Scutum latum. ¹¹ Copiae reliquae. ¹² Gladiis. ¹³ Ab
vicis nostris. ¹⁴ Copiarum proelio. ¹⁵ Sine praesidiis multis. ¹⁶ Signa
reliqua. ¹⁷ Belli magni. ¹⁸ In vallo lato. ¹⁹ Vici pauci. ²⁰ Scutis
magnis. ²¹ Litterae ex vicis. ²² Pugnas multas. ²³ Vicorum muri.

LESSON V.

(9) GRAMMAR LESSON: ADJECTIVES OF THE FIRST AND SECOND
DECLENSIONS.

altus, a, um.	meus, a, um.		
certus, a, um.	tuus, a, um.		
completus, a, um.	creber, crebra, crebrum.		
finitimus, a, um.	integer, integra, integrum.		
latus, a, um.	noster, nostra, nostrum.		
magnus, a, um.	vester, vestra, vestrum.		
multus, a, um.	miser, misera, miserum.		
paucus, a, um.	primus, a, um.		
reliquus, a, um.			

Prepositions with the accusative:

per,	through.	post,	after, behind.
ad,	to, towards.	trans,	across.
ante,	before.	in,	into.
contra,	against.		

Translate *to a place* by **ad** or **in** with the accusative.

Ad castra,	to the camp.
In Italiam,	into Italy.

Translate *from a place* by **a** (ab) or **e** (ex) with the ablative.

Ab oppido,	from the town.
Ex oppido,	out of town.

Translate *by, from, or with*, before a word meaning a living thing, by a preposition with the ablative.

Ab viris,	by the men.
Cum viris,	with the men.
Ex viris,	from the men.

English words derived and suggested: *adhere, antidote, contradict, pervious, postscript, transfer, indent.*

(10) PRONOUNCE. TRANSLATE. PARSE.

¹ Per agros multos. ² Ad oppida magna. ³ In castris. ⁴ In castra.
⁵ Contra populum Romanum. ⁶ Trans fossas altas. ⁷ Post castra.
⁸ Ante valla et fossam. ⁹ Pauci ex viris. ¹⁰ In vicum. ¹¹ Legatus ex populis.
¹² Cum pueris multis. ¹³ Ad vicorum muros. ¹⁴ Ex copiis integris.
¹⁵ In castello vestro. ¹⁶ Sine causa. ¹⁷ Trans agrum latum.
¹⁸ Proelio primo. ¹⁹ Nuncii ex vicis nostris. ²⁰ In castra tua.
²¹ Copiarum arma. ²² Ad vicos reliquos. ²³ Contra viros multos.

LESSON VI.

(11) GRAMMAR LESSON: VERBS, VOICE, MOOD, TENSE, NUMBER, PERSON, CONJUGATION, PERSONAL ENDINGS.

Translate the Endings.

Eramus. Fuerunt. Ament. Amabat. Este. Sunt. Sunto. Amatis. Esses. Pugnavi. Sum. Amo. Amas. Rexeramus. Audiveratis. Pugnatoe. Amabitis. Pugnavisti.

Give the Conjugation.

Munire. Regere. Audere. Audire. Portare. Ducere. Delere. Collocare. Mittere. Praedicare. Praedicere.

(12) GRAMMAR LESSON: SUM.

VOCABULARY.

sum,	to be.
adsum,	to be present, to aid.
absum,	to be absent, distant.

English word derived: absent.

(13) TRANSLATE. STATE WHERE MADE.

¹ Sum. ² Erat. ³ Abesse. ⁴ Es. ⁵ Esto. ⁶ Aderit. ⁷ Ades.
⁸ Erant. ⁹ Eritis. ¹⁰ Adsumus. ¹¹ Fuit. ¹² Aberitis. ¹³ Absunto.
¹⁴ Fuissent. ¹⁵ Adfuerint. ¹⁶ Abessent. ¹⁷ Adesto. ¹⁸ Essemus. ¹⁹ Abfuerant.
²⁰ Futurus esse. ²¹ Adfueramus. ²² Abfuisse. ²³ Essem.
²⁴ Abfuimus. ²⁵ Adsint. ²⁶ Fore. ²⁷ Sitis. ²⁸ Nostri legati sunt certi.
²⁹ Scutum est viro. ³⁰ Vestra castra ab vicis abfuerunt. ³¹ Ades, nuncie!
³² Simus primi. ³³ Nostra signa sunt in muro.

LESSON VII.

VERBS.

(14) GRAMMAR LESSON: PRINCIPAL PARTS.

The *Present Indicative*, the *Present Infinitive*, the *Perfect Indicative*, and the *Supine* are the *Principal Parts*.

STEMS.

Verbs have *Three Stems* which are found in the *Principal Parts*. The *Present Stem*, in the First, Second, and Fourth Conjugations, is found by dropping the ending *re* from the *Present Infinitive*; as, *amare*, *Present Stem*, *ama*; the *Present Stem* in the Third Conjugation is formed by dropping the ending *ere* from the *Present Infinitive*; as, *regere*, *Present Stem*, *reg*.

The *Perfect Stem* is found by dropping the ending *i* from the *Perfect Indicative*; as, *amavi*, *Perfect Stem*, *amav*.

The *Supine Stem* is found by dropping *um* from the *Supine*; as, *amatum*, *Supine Stem*, *amat*.

Give the Stems and Conjugation.

porto,	portāre,	portavi,	portatum.
audio,	audire,	audivi,	auditum.
moveo,	movēre	movi,	motum.
sto,	stāre,	steti,	statum.
deleo,	delēre,	delevi,	deletum.
munio,	munīre,	munivi,	munitum.
eo,	ire,	ivi,	itum.
duco,	ducēre,	duxi,	ductum.
fleo,	flēre,	flevi,	fletum.

Omit the Third Conjugation until the First, Second, and Fourth have been learned and reviewed.

(15) GRAMMAR LESSON: INDICATIVE MODE. PRESENT TENSE.

NO TENSE SIGN.

The *Ind. Pres.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

CONJUGATION.

Stems.	1st, 2d, 4th.	Stems.	3d.	Meaning.
ama	o (note)	reg	o	I (love) or
adama	s	dirig	is	I am (lov) ing or
dele	t		it	I do (love)
mone	mus		imus	etc.
audi	tis		itis	
exaudi	nt (4th, unt)		unt	

NOTE.—In the Act. Ind. Pres. First Sing. of the *First Conj.*, final *a* of the stem is dropped.

VOCABULARY.

amo,	āre,	avi,	atum,	love.
adamo,	āre,	avi,	atum,	begin to love, take a liking to.
deleo,	ēre,	evi,	etum,	destroy, finish.
moneo,	ēre,	monui,	monitum,	advise, warn.
audio,	ire,	ivi,	itum,	hear.
exaudio,	ire,	ivi,	itum,	hear distinctly.
pugno,	āre,	avi,	atum,	fight.
moveo,	ēre,	movi,	motum,	move.
venio,	ire,	veni,	ventum,	come.

English words derived and suggested : amatory, monitor, audible, pugnacious, move, advent, deleterious.

(16) PRONOUNCE. TRANSLATE. PARSE.

¹ Amas. ² Pugnamus. ³ Monent. ⁴ Deles. ⁵ Pugnatīs. ⁶ Moves. ⁷ Amant. ⁸ Audit. ⁹ Movetis. ¹⁰ Venitis. ¹¹ Exaudiunt. ¹² Pugno. ¹³ Exauditis. ¹⁴ Movent. ¹⁵ Delet. ¹⁶ Adamamus. ¹⁷ Puer ad oppidum venit. ¹⁸ Legatus viros monet. ¹⁹ In silvas altas venimus. ²⁰ In silvis altis sumus. ²¹ Nostri pugnant. ²² Viri ex castris in vicum veniunt. ²³ Vestri castra lata delent.

MODEL: *Deles* is a Regular, Transitive Verb, of the Second Conjugation; found in Active, Indicative, Present, Second, Singular.

LESSON VIII.

(17) GRAMMAR LESSON: INDICATIVE MODE. IMPERFECT TENSE. TENSE SIGN, *ba*.

The *Ind. Imp.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d.</i>	<i>Stems.</i>	<i>3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
ama	bam	audi	ēbam	I was (lov) ing or
adama	bas	exaudi	ēbas	I did (love) or
dele	bat	reg	ēbat	I (lov) ed
moneo	bāmus	dirig	ēbant	etc.
	bātis		ebāmus	
	bant		ebātis	
			ēbant	

(18) INDICATIVE MODE. FUTURE TENSE. TENSE SIGN, 1ST AND 2D CONJ., **bi**; 3D AND 4TH CONJ., **e**.

The *Ind. Fut.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d.</i>	<i>Stems.</i>	<i>3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
ama	bo	audi	am	I shall (love) or
adama	bis	exaudi	es	I shall be (lov) ing
dele	bit	reg	et	etc.
mone	bimus	dirig	emus	
	bitis		etis	
	bunt		ent	

VOCABULARY.

porto,	āre,	āvi,	ātum,	carry.
compleo,	ēre,	ēvi,	ētum,	fill, finish.
munio,	īre,	īvi,	itum,	fortify.

English words derived and suggested : portable, complete, munition.

(19) PRONOUNCE. TRANSLATE. PARSE.

¹ Munis. ² Delebitis. ³ Amabit. ⁴ Monet. ⁵ Muniet. ⁶ Delebant.
⁷ Complebimus. ⁸ Pugnatis. ⁹ Portabant. ¹⁰ Exaudiebant. ¹¹ Venient.
¹² Muniebas. ¹³ Movebit. ¹⁴ Adamabas. ¹⁵ Comple. ¹⁶ Muniam.
¹⁷ Amabamus. ¹⁸ Delemus. ¹⁹ Nostri in castra arma portabant.
²⁰ Erimus. ²¹ Tuae copiae sunt multae. ²² In silvas altas venient.
²³ Fossas latas armis complebant. ²⁴ Litterae legatorum crebrae populum movebunt.
²⁵ Injuriae legatorum magnae animum populi movebant.

LESSON IX.

(20) GRAMMAR LESSON: PERFECT TENSE. NO TENSE SIGN.

The *Ind. Perf.* is formed by annexing to the *Perf. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
amav	i	I have (lov) ed or
adamav	isti	I (lov) ed
delev	it	etc.
monu	imus	
audi	istis	
exaudi	erunt, ere	
rex		
dirix		

(21) PLUPERFECT TENSE. TENSE SIGN, era.

The *Ind. Pluperf.* is formed by annexing to the *Perf. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
amav	eram	I had (lov) ed
adamav	eras	etc.
delev	erat	
monu	eramus	
audiv	eratis	
exaudiv	eratis	
rex	eratis	
direx	erant	

(22) FUTURE PERFECT TENSE. TENSE SIGN, eri.

The *Ind. Fut. Perf.* is formed by annexing to the *Perf. Stem* the endings:

CONJUGATION

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
amav	ero	I shall have (lov) ed
adamav	eris	etc.
delev	erit	
monu	erimus	
audiv	eritis	
exaudiv	eritis	
rex	eritis	
direx	erint	

(23) TRANSLATE.

¹ Amaveras. ² Adamaverit. ³ Audient. ⁴ Deleverit. ⁵ Pugnabis.
⁶ Movimus. ⁷ Monuerunt. ⁸ Delet. ⁹ Portaveramus. ¹⁰ Muniveris.
¹¹ Muniet. ¹² Munit. ¹³ Complent. ¹⁴ Compleverit. ¹⁵ Movemus.
¹⁶ Muniemus. ¹⁷ Portaveritis. ¹⁸ Muniverunt. ¹⁹ Venerat. ²⁰ Veniet.
²¹ Venit. ²² Venisti. ²³ Venistis. ²⁴ Nostra oppida amavimus. ²⁵ In
castra venimus. ²⁶ Ex castris in vicum signa portaverant. ²⁷ In agris
fueramus. ²⁸ Bellum magnum paravistis. ²⁹ Ad vicum venerat.

LESSON X.

(24) GRAMMAR LESSON: SUBJUNCTIVE MODE. PRESENT TENSE.
TENSE SIGN, 1ST CONJ., e; 2D, 3D, 4TH, a.

The *Subj. Pres.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st.</i>	<i>Stems.</i>	<i>2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
ame (note)	m	mone	am	I may (love) or may I (love) etc.
adame	s	promove	as	
	t	reg	at	
	mus	dirig	amus	
	tis	audi	atis	
	nt	exaudi	ant	

NOTE.—The characteristic vowel **a** changes to **e** in the First Conj.; as *ama*, *ame*.

(25) IMPERFECT TENSE. TENSE SIGN, *re*.

The *Subj. Imp.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 4th.</i>	<i>Stems.</i>	<i>3d.</i>	<i>Meaning.</i>
ama	rem	reg	ĕrem	I might, could, would, or should (love) etc.
adama	res	dirig	ĕres	
mone	ret		ĕret	
promove	rĕmus		erĕmus	
audi	rĕtis		erĕtis	
exaudi	rent		erent	

VOCABULARY.

oppugno,	āre,	āvi,	ātum,	storm, attack.
promoveo,	ĕre,	promōvi,	promōtum,	move forward.
pervenio,	ire,	pervēni,	pervēntum,	come through, arrive.

English word derived: promote.

(26) TRANSLATE.

¹ Deleas. ² Adamas. ³ Audirem. ⁴ Moneremus. ⁵ Amet. ⁶ Promovet. ⁷ Monui. ⁸ Amaveris. ⁹ Moneat. ¹⁰ Audis. ¹¹ Amaretis. ¹² Exaudiunt. ¹³ Audiant. ¹⁴ Promoveas. ¹⁵ Exaudivisti. ¹⁶ Monueras. ¹⁷ Deleret. ¹⁸ Ament. ¹⁹ Audires. ²⁰ Promoveramus. ²¹ Adamaret. ²² Vicos deleamus. ²³ Castra promoverunt. ²⁴ Ad agros perveniamus. ²⁵ Viri oppidum magnum muniant. ²⁶ Romanorum copiae muros oppugnaverant.

LESSON XI.

(27) GRAMMAR LESSON: PERFECT TENSE. TENSE SIGN, **eri**.

The *Subj. Perf.* is formed by annexing to the *Perf. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
amav	ĕrim	I may have (lov)ed
adamav	ĕris	etc.
monu	ĕrit	
promov	erimus	
rex	eritis	
dirax	erint	
audiv		
exaudiv		

(28) PLUPERFECT TENSE. TENSE SIGN, **isse**.

The *Subj. Pluperf.* is formed by annexing to the *Perf. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
amav	issem	I might, could,
adamav	isses	would, or should
monu	isset	have (lov)ed
promov	issĕmus	etc.
rex	issĕtis	
dirax	issent	
audiv		
exaudiv		

(29) IMPERATIVE MODE. PRESENT TENSE.

The *Imp. Pres.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 4th.</i>	<i>Stems.</i>	<i>3d.</i>	<i>Meaning.</i>
ama	—	reg	e	(Love) thou
adama	te	dirg	ite	etc.
mone				
promove				
audi				
exaudi				

(30) FUTURE TENSE.

The *Imp. Fut.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 4th.</i>	<i>Stems.</i>	<i>3d.</i>	<i>Meaning.</i>
ama	to	reg	ito	You shall (love) etc.
adama	to	dirig	ito	
mone	to		itōte	
promove	tōte		itōte	
audi	nto (4th, ūnto)		ūnto	

(31)

TRANSLATE.

¹ Audi. ² Promovete. ³ Amaverim. ⁴ Moneto. ⁵ Exaudivissent.
⁶ Adamarem. ⁷ Promoveris. ⁸ Monuisses. ⁹ Audient. ¹⁰ Deleant.
¹¹ Amabat. ¹² Exaudiam. ¹³ Promovebimus. ¹⁴ Monuerit. ¹⁵ Audi-
tote. ¹⁶ Amanto. ¹⁷ Adamavistis. ¹⁸ Exaudirent. ¹⁹ Delebo. ²⁰ Mo-
neas. ²¹ Audi, nuncie. ²² Copias nostras monuissimus. ²³ Viri sumus.
²⁴ Promovento. ²⁵ Vicos reliquos delevisissent. ²⁶ Legatus certus ad
castra venerat.

LESSON XII.

(32) GRAMMAR LESSON: INFINITIVE MODE. PRESENT TENSE.

The *Inf. Pres.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the ending:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 4th.</i>	<i>Stems.</i>	<i>3d.</i>	<i>Meaning.</i>
ama	re	reg	ere	To (love).
adama		dirig		
mone				
promove				
audi				

(33)

PERFECT TENSE.

The *Inf. Perf.* is formed by annexing to the *Perf. Stem* the ending:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
amav	isse	To have (lov)ed.
adamav		
monu		
promov		
rex		
dirig		
audiv		

(34) FUTURE TENSE.

The *Inf. Fut.* is formed by annexing to the *Supine Stem* the ending:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
amat adamat monit promot rect direct audit exaudit	urus esse	To be about to (love)

(35) PARTICIPLES. PRESENT. SIGN, **ns** OR **nt**.

The *Pres. Part.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d.</i>	<i>Stems.</i>	<i>3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
ama adama mone promove	N. ns G. ntis (etc.)	reg dirig audi exaudi	N. ens G. entis (etc.)	(Lov) ing.

(36) FUTURE. SIGN, **-ur**.

The *Fut. Part.* is formed by annexing to the *Sup. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
amat adamat monit promot rect direct audit exaudit	N. urus, ūra, ūrum G. ūri, ūrae, ūri (etc.)	About to (love).

(37) GERUND. SIGN, **nd**.

The *Gerund* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d.</i>	<i>Stems.</i>	<i>3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
ama adama mone promove	ndi ndo ndum ndo	reg dirig audi exaudi	endi endo endum endo	Of (lov) ing etc.

(38)

SUPINE.

The *Supine* is formed by annexing to the *Sup. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
amat	um	To (love).
adamat	u	
monit		
promot		
rect		
direct		
audit		
exaudit		

(39)

TRANSLATE.

¹ Munivisse. ² Monere. ³ Movendum. ⁴ Amans. ⁵ Dele. ⁶ Audi-
retis. ⁷ Adamant. ⁸ Promoveto. ⁹ Exauditum. ¹⁰ Monerem.
¹¹ Munivissemus. ¹² Amare. ¹³ Delento. ¹⁴ Audiens. ¹⁵ Veniant.
¹⁶ Adamavisset. ¹⁷ Promovistis. ¹⁸ Monueram. ¹⁹ Exaudire. ²⁰ Op-
pugnatum. ²¹ Muniendi. ²² Amatis. ²³ Deleturus. ²⁴ Moverent.
²⁵ Auditurus esse. ²⁶ Monuisse. ²⁷ Adamando. ²⁸ Venite. ²⁹ Ama-
turus esse. ³⁰ Deletote. ³¹ Exaudivisse. ³² Oppida magna oppugna-
bunt. ³³ Viri copias nostras monuerunt. ³⁴ Venite, pueri. ³⁵ Ad vicos
vestros pervenimus.

LESSON XIII.

(40) GRAMMAR LESSON: THIRD DECLENSION. MASCULINE AND
FEMININE NOUNS AND ADJECTIVES.

VOCABULARY.

<i>Nom.</i>	<i>Gen.</i>		<i>Nom.</i>	<i>Gen.</i>
hic rex,	regis,	king.	hic frater,	fratris, brother.
hic miles,	militis,	soldier.	haec pars,	partis, part.
hic princeps,	principis,	chief.	hic et haec hostis,	hostis, enemy.
hic pater,	patris,	father.	haec turris,	turris, tower.
haec mater,	matris,	mother.		

MASCULINE AND FEMININE ADJECTIVES.

fortis, fortis, brave.   audax, audācis, bold.

Decline: miles fortis; rex bonus; hostis audax; mater bona.

English words derived and suggested: regal, militia, principal, paternal, mater-
nal, fraternity, part, hostile, turret, fortitude, audacious.

(41)

TRANSLATE. PARSE.

¹ Partis. ² Fratres. ³ Rege. ⁴ Militum. ⁵ Patri. ⁶ Matribus.
⁷ Principes. ⁸ Hostis. ⁹ Turrium. ¹⁰ Patribus. ¹¹ Partem. ¹² Militi.
¹³ Regis. ¹⁴ Partibus multis. ¹⁵ Matrem tuam. ¹⁶ Principes miseri.
¹⁷ In turri alta. ¹⁸ Ad vicos finitimos. ¹⁹ Milites fortes. ²⁰ Rex noster.
²¹ Patre. ²² Multa militum proelia. ²³ Principi audaci. ²⁴ Regum
fortium. ²⁵ Arma erunt praesidium nostrum. ²⁶ Audite, milites.
²⁷ Fratrem. ²⁸ Fortes regis milites oppida deleverunt. ²⁹ Turres.
³⁰ Parti. ³¹ Fratribus. ³² Ad reges. ³³ In vicum magnum. ³⁴ Viris
fortibus. ³⁵ Princeps audax. ³⁶ Hostes ad castra nostra venient.
³⁷ In muris turris alta fuit.

LESSON XIV.

(42) GRAMMAR LESSON: THIRD DECLENSION. NEUTER NOUNS
AND ADJECTIVES.

VOCABULARY.

<i>Nom.</i>	<i>Gen.</i>		<i>Nom.</i>	<i>Gen.</i>	
hoc opus,	opëris,	work.	hoc agmen,	agmînis,	line.
hoc corpus,	corpõris,	body.	hoc vulnus,	vulnëris,	wound.
hoc flumen,	flumînis,	river.			

ADJECTIVES.

acre, acris,	sharp, spirited.	audax, audâcis,	
forte, fortis,		grave, gravis,	heavy, severe.
omne, omnis,	all.		

English words derived and suggested: operation, corporeal, vulnerable, acrid, omnibus, gravity, fluid.

(43)

TRANSLATE. PARSE.

¹ Flumine. ² Corpora. ³ Opus. ⁴ Vulneri. ⁵ Agmen nostrum.
⁶ Partis magnae. ⁷ Ad flumen. ⁸ Vulnere gravia. ⁹ Militum
acrium corpora. ¹⁰ Rex magnus. ¹¹ Operis. ¹² Matribus. ¹³ Nuncii
ex oppidis omnibus. ¹⁴ Turres. ¹⁵ Cum viris acribus. ¹⁶ Agmina
integra. ¹⁷ Ab flumine lato. ¹⁸ Ad turrim altam. ¹⁹ Ex militibus
fortibus. ²⁰ Omnia. ²¹ Post latum hostium castellum. ²² Operi
magno. ²³ Cum militibus fortibus. ²⁴ Legatus audax. ²⁵ In flu-
men altum. ²⁶ Hostium agmina. ²⁷ Pauca corpora. ²⁸ Sine causa
bona. ²⁹ In lata oppidi praesidia. ³⁰ Vulnere. ³¹ Patris. ³² Puero-

rum matrem. ³³ Fortium virorum. ³⁴ Vicos omnes deleverunt.
³⁵ Milites acres ad castra veniunt. ³⁶ Audite, nuntii fortes. ³⁷ Pueri
 patrem tuum amant. ³⁸ Hostes ad oppida finitima pervenerunt.
³⁹ Princeps integer copias miseras monuit. ⁴⁰ Vicum muniebant.

LESSON XV.

(44) GRAMMAR LESSON: THIRD DECLENSION. ADJECTIVES.

VOCABULARY.

acer, acris, acre.	gravis, grave.	
fortis, forte.	pugnans,	fighting.
omnis, omne.	audax.	
brevis, breve,	short, brief.	

(45) TRANSLATE.

¹ Vir acer. ² Epistola brevi. ³ Vulnere gravia. ⁴ Vicus omnis.
⁵ Fortium litterae militum. ⁶ Ad flumina alta. ⁷ In pugnam brevem.
⁸ Trans latos virorum agros. ⁹ Milites pugnantes. ¹⁰ Nuntius certus
 ex oppido. ¹¹ In turribus altis. ¹² Proelia omnia gravia fuerant.
¹³ In vicos. ¹⁴ Ab magnis hostis castris. ¹⁵ Viri cum pueris multis.
¹⁶ Ad fratrem tuum. ¹⁷ Fossa completa. ¹⁸ In via lata. ¹⁹ Cor-
 poribus paucis. ²⁰ Grave principis vulnus. ²¹ Pugna cum hostibus
 integris. ²² Ab flumine lato. ²³ Militum agmen. ²⁴ Rex magnus.
²⁵ Copiae hostium. ²⁶ Ante muros altos. ²⁷ Per agros nostros. ²⁸ Operis
 magni. ²⁹ Magna militum parte. ³⁰ Acrium legatus militum. ³¹ Vir
 audax ad lata hostium castra venit. ³² Multae portae oppido erant.
³³ Princeps milites pugnantes monuisset. ³⁴ Pueri cum patribus
 fortibus ex oppido veniunt. ³⁵ In castra venimus. ³⁶ Sine causa
 pugnaverant. ³⁷ Pugnate, milites acres. ³⁸ Ab castello finitimo.
³⁹ Viri fossas altas complebunt. ⁴⁰ Viri gladius. ⁴¹ Vicos omnes muni-
 veramus.

LESSON XVI.

(46) GRAMMAR LESSON: REVIEW INDICATIVE MODE. FIRST, SECOND, FOURTH, AND THIRD CONJUGATION.

VOCABULARY.

duco,	ēre,	duxi,	ductum,	lead.
mitto,	ēre,	misi,	missum,	send.
dico,	ēre,	dixi,	dictum,	say.
rego,	ēre,	rexī,	rectum,	rule.

(47)

TRANSLATE.

¹ Ducunt. ² Reget. ³ Miserunt. ⁴ Delebant. ⁵ Audiverimus. ⁶ Dixit. ⁷ Adamas. ⁸ Muniunt. ⁹ Monebo. ¹⁰ Duxeratis. ¹¹ Venisti. ¹² Mittebam. ¹³ Amabamus. ¹⁴ Regam. ¹⁵ Exaudiverat. ¹⁶ Moverunt. ¹⁷ Legatum misit. ¹⁸ Oppida munivisti. ¹⁹ Rex populum magnum regit. ²⁰ Dicemus. ²¹ Milites muros latos deleverunt. ²² Principes copias integras ducent. ²³ Matrem amant. ²⁴ Misero. ²⁵ Moneo. ²⁶ Amabatis. ²⁷ Nuncios ad castra miseramus. ²⁸ Audiunt. ²⁹ Muniunt. ³⁰ Praesidia nostra delebatis. ³¹ Exauidi. ³² Viros fortes ducet. ³³ Pugnamus. ³⁴ Veniam. ³⁵ Promovebimus. ³⁶ Mittit. ³⁷ Adamavisti. ³⁸ Duxeram. ³⁹ Munimus. ⁴⁰ Oppugnabunt. ⁴¹ Dicam. ⁴² Regebant. ⁴³ Castra lata movemus. ⁴⁴ Oppidum praesidiis muniverunt. ⁴⁵ Dixisti. ⁴⁶ Vicos multos et magnos oppugnavimus. ⁴⁷ Princeps viros miseros duxit.

LESSON XVII.

(48) GRAMMAR LESSON: REVIEW SUBJUNCTIVE MODE. FIRST, SECOND, THIRD, AND FOURTH CONJUGATION.

(49)

TRANSLATE.

¹ Mittam. ² Audis. ³ Amem. ⁴ Regeret. ⁵ Moveris. ⁶ Duxissent. ⁷ Adamaretis. ⁸ Moneatis. ⁹ Muniemus. ¹⁰ Monemus. ¹¹ Amemus. ¹² Exaudiat. ¹³ Pugnaveritis. ¹⁴ Venisses. ¹⁵ Dicamus. ¹⁶ Moveam. ¹⁷ Rexerit. ¹⁸ Amares. ¹⁹ Miserint. ²⁰ Audivissem. ²¹ Ducant. ²² Monuerimus. ²³ Perveniat. ²⁴ Diceres. ²⁵ Muniremus. ²⁶ Adamant. ²⁷ Regant. ²⁸ Moverent. ²⁹ Misissesmus. ³⁰ Oppugnaveratis. ³¹ Monueris. ³² Populos multos rexisset. ³³ Oppida deleamus. ³⁴ Ad agros perveniant. ³⁵ Viri dicant: "Castra nostra movebimus." ³⁶ Vicum reliquum muris altis muniverint. ³⁷ Princeps milites misit. ³⁸ Populum monuissit. ³⁹ Veniant. ⁴⁰ Ex vicis ad agros pervenerunt. ⁴¹ Litteras audias. ⁴² Copias integras ducet. ⁴³ In muris fuissetmus.

LESSON XVIII.

(50) GRAMMAR LESSON: COMPLETE THE ACTIVE VOICE. FIRST, SECOND, THIRD, AND FOURTH CONJUGATION.

(51)

TRANSLATE.

¹ Dic. ² Mittere. ³ Audivisse. ⁴ Rectum. ⁵ Amans. ⁶ Ducerem. ⁷ Monitorum. ⁸ Pugnavi. ⁹ Munire. ¹⁰ Movendi. ¹¹ Adamaturus. ¹² Dicendi. ¹³ Exauditurus esse. ¹⁴ Rexisse. ¹⁵ Deles. ¹⁶ Amarem.

¹⁷ Monuerim. ¹⁸ Duxit. ¹⁹ Oppugnare. ²⁰ Audiens. ²¹ Fore. ²² Missu.
²³ Venimus. ²⁴ Adamaturi. ²⁵ Essetis. ²⁶ Dixisset. ²⁷ Rege. ²⁸ Pug-
nantes. ²⁹ Monuisse. ³⁰ Exaudite. ³¹ Mittite. ³² Muniveris. ³³ Ama-
mus. ³⁴ Veniant. ³⁵ Moveret. ³⁶ Deletum. ³⁷ Auditote. ³⁸ Rexeram.
³⁹ Adamans. ⁴⁰ Duc. ⁴¹ Esse. ⁴² Perveniunto. ⁴³ Moneat. ⁴⁴ Venite,
milites. ⁴⁵ Puer amans. ⁴⁶ Copiae adsunt. ⁴⁷ Milites fortes ad vicos
fnitimos misit. ⁴⁸ Pugnent. ⁴⁹ Rex magnus populos multos regat.
⁵⁰ Viros miseros duces. ⁵¹ Oppidum oppugnent.

LESSON XIX.

(52)

GRAMMAR LESSON: CAPIO.

VOCABULARY.

capio,	capere,	cepi,	captum,	take, capture.
jacio,	jacere,	jeci,	jactum,	throw, cast.
facio,	facere,	feci,	factum,	make.

(53)

TRANSLATE.

¹ Capimus. ² Faciunt. ³ Ceperint. ⁴ Jaciebam. ⁵ Faciet. ⁶ Jecit.
⁷ Regas. ⁸ Monuero. ⁹ Cepissem. ¹⁰ Auditorus. ¹¹ Fac. ¹² Fuisse.
¹³ Amaverit. ¹⁴ Jactum. ¹⁵ Capias. ¹⁶ Pugno. ¹⁷ Faciunto. ¹⁸ Dele-
rem. ¹⁹ Mittendo. ²⁰ Audiebatis. ²¹ Capturus esse. ²² Movemus.
²³ Jaciemus. ²⁴ Adames. ²⁵ Fecisse. ²⁶ Munivisti. ²⁷ Ad jaciendum.
²⁸ Captu. ²⁹ Duxeram. ³⁰ Oppugnabunt. ³¹ Regite. ³² Deles.
³³ Jace. ³⁴ Dicamus. ³⁵ Amat. ³⁶ Capitote. ³⁷ Monent. ³⁸ Fuerit.
³⁹ Castra capiunt. ⁴⁰ Pugnam acrem fecerunt. ⁴¹ Pugnae causa fuerit.
⁴² Vallum latum delebimus. ⁴³ Principi epistolas mittant. ⁴⁴ Milites
primi castella ceperant.

LESSON XX.

(54)

READ AT SIGHT.

(New words given below.)

¹ Monuero. ² Scripsisti. ³ Portent. ⁴ Complevit. ⁵ Amanto.
⁶ Munies. ⁷ Missurus esse. ⁸ Fac. ⁹ Erat. ¹⁰ Deleam. ¹¹ Parate.
¹² Jactum. ¹³ Dirigitis. ¹⁴ Habuerunt. ¹⁵ Monitu. ¹⁶ Audirent.
¹⁷ Cepisse. ¹⁸ Dicant. ¹⁹ Egeram. ²⁰ Venire. ²¹ Jecissemus. ²² Por-
tabimus. ²³ Exaudiebat. ²⁴ Dederat. ²⁵ Moneres. ²⁶ Posuisse.
²⁷ Muniendo. ²⁸ Oppugnaverint. ²⁹ Duc. ³⁰ Viderunt. ³¹ Mitteba-

mus. ³² Adamans. ³³ Paravisset. ³⁴ Delere. ³⁵ Perveniuato. ³⁶ Scribunt. ³⁷ Habermus. ³⁸ Expugnat. ³⁹ Audivi. ⁴⁰ Regite. ⁴¹ Factum. ⁴² Jaciant. ⁴³ Muniverat. ⁴⁴ Contendit. ⁴⁵ Sciebam. ⁴⁶ Dicendo. ⁴⁷ Essemus. ⁴⁸ Steti. ⁴⁹ Capies. ⁵⁰ Portaveram. ⁵¹ Habet. ⁵² Pugnamus. ⁵³ Delens. ⁵⁴ Viderem. ⁵⁵ Audiatis. ⁵⁶ Scripserat. ⁵⁷ Fecisse. ⁵⁸ Amanto. ⁵⁹ Duxissemus. ⁶⁰ Parat. ⁶¹ Fuit. ⁶² Dans. ⁶³ Moveas. ⁶⁴ Ponent. ⁶⁵ Jaciant. ⁶⁶ Deleveris. ⁶⁷ Oppugnatote. ⁶⁸ Mittes. ⁶⁹ Regebatis. ⁷⁰ Exaudio. ⁷¹ Videramus. ⁷² Scivi. ⁷³ Cepissent. ⁷⁴ Contentum. -

scribo,	scribère,	scripsi,	scriptum,	write.
porto,	portare,	portavi,	portatum,	carry.
compleo,	complère,	complevi,	completum,	fill, finish.
paro,	parare,	paravi,	paratum,	prepare.
dirigo,	dirigère,	direxi,	directum,	regulate, direct.
habeo,	habère,	habui,	habitu(m),	have.
ago,	agère,	egi,	actum,	drive, do.
do,	dare,	dedi,	datum,	give.
pono,	ponère,	posui,	positum,	put, place.
video,	vidère,	vidi,	visum,	see.
expugno,	expugnare,	expugnaui,	expugnatum,	capture.
contendo,	contendère,	contendi,	contentum,	hasten, fight.
sto,	stare,	steti,	statum,	stand.
scio,	scire,	scivi,	scitum,	know.

LESSON XXI.

(55) GRAMMAR LESSON: FOURTH AND FIFTH DECLENSIONS. DEMONSTRATIVE PRONOUN *hic*.

VOCABULARY.

hic exercitus, us, army.	hoc cornu, us, horn, wing of an army.
hic portus, us, harbor.	haec res, ei, thing.
hic equitatus, us, cavalry.	hic et haec dies, ei, day.
haec manus, us, hand.	haec spes, ei, hope.
hic impetus, us, attack.	haec acies, ei, line of battle.
haec domus, us, house.	

English words derived and suggested: port, manual, impetuous, domicile, cornucopia, real, diurnal, despair.

(56)

TRANSLATE.

¹ Hujus rei. ² Hoc cornu. ³ Huic diei. ⁴ Hæ domus. ⁵ Hos impetus. ⁶ His manibus. ⁷ Equitatum. ⁸ Hi portus. ⁹ Hanc spem. ¹⁰ Hujus cornus. ¹¹ Hæ acie. ¹² Hunc exercitum. ¹³ Dierum. ¹⁴ Acies. ¹⁵ Impetus acris. ¹⁶ Domibus magnis. ¹⁷ Has res. ¹⁸ Portus

multos. ¹⁹ Hostium exercitus. ²⁰ Haec cornua. ²¹ Militum acie. ²² In spe Romanorum. ²³ Hujus exercitus impetus. ²⁴ Hujus diei pars. ²⁵ Princeps cum equitatu. ²⁶ Manuum. ²⁷ Exercituum cornibus. ²⁸ Hi dies. ²⁹ Acies contendunt. ³⁰ Virorum manus. ³¹ Huic impetui. ³² Domos multos expugnaverunt. ³³ Exercitus bellum magnum parant. ³⁴ Impetum acrem videmus. ³⁵ Spem habeant. ³⁶ In portum venerant.

LESSON XXII.

(57) GRAMMAR LESSON: USE OF INFINITIVE.

(58) TRANSLATE.

¹ Galli oppidum oppugnant. ² Audio Gallos oppidum oppugnare. ³ Viri vicos expugnabant. ⁴ Audiebat viros vicos expugnare. ⁵ Milites ad castra venerunt. ⁶ Vidimus milites ad castra venisse. ⁷ Hostes oppida multa muniverant. ⁸ Dixit hostes oppida multa munivisse. ⁹ Pueri in castris sunt. ¹⁰ Vides pueros in castris esse. ¹¹ Hi milites fortes fuerunt. ¹² Princeps dixit hos milites fortes fuisse. ¹³ Copiae vestrae arma paraverant. ¹⁴ Vidimus copias vestras arma paravisse. ¹⁵ Hostes per agrum veniebant. ¹⁶ Nuncius dicit hostes per agrum venire. ¹⁷ Puer patrem amat. ¹⁸ Dico puerum patrem amare. ¹⁹ Audivit Gallos castra praesidiis magnis munire. ²⁰ Vidistis viros multos in muris fuisse. ²¹ Audiunt principem cum copiis integris ad oppidum venire. ²² Scio milites fortes castra gladiis, scutis, pilis complere. ²³ Dicit regem exercitum ducturum esse. ²⁴ Sciebat principem adfuturum esse.

LESSON XXIII.

(59) GRAMMAR LESSON: PASSIVE VOICE. INDICATIVE MODE. FIRST, SECOND, AND FOURTH CONJUGATION.

PERSONAL ENDINGS.

or,	I	mur,	we.
ris, or re,	thou	mīni,	you.
tur,	he, she, it	ntur,	they.

INDICATIVE MODE. PRESENT TENSE. NO TENSE SIGN.

The *Pass. Ind. Pres.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 4th.</i>	<i>Stems.</i>	<i>3d.</i>	<i>Meaning.</i>
ama	OR (note)	reg	OR	I am (lov) ed
conloca	ris, or re	mitt	ĕris, or ĕre	etc.
mone	tur		itur	
habe	mur		imur	
audi	mini		imini	
muni	ntur (4th, ūntur)		untur	

NOTE.—In the Pass. Ind. Pres. First Sing. of the *First Conj.*, final *a* of the stem is dropped.

(60) IMPERFECT TENSE. TENSE SIGN, *ba*.

The *Pass. Ind. Imp.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d.</i>	<i>Stems.</i>	<i>3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
ama	bar	reg	ĕbar	I was (lov) ed
conloca	bāris, or bāre	mitt	ebāris, ebāre	I was being (lov) ed
mone	bātur	audi	ebātur	etc.
habe	bāmur	muni	ebāmur	
	bamini		ebamini	
	bāntur		ebāntur	

(61) FUTURE TENSE. TENSE SIGN, *bi*.

The *Pass. Ind. Fut.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

CONJUGATION.

<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d.</i>	<i>Stems.</i>	<i>3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
ama	bor	reg	ar	I shall be (lov) ed
conloca	bĕris, or bĕre	mitt	ĕris, or ĕre	etc.
mone	bitur	audi	ĕtur	
habe	bimur	muni	ĕmur	
	bimini		emini	
	būntur		ĕntur	

(62) PERFECT TENSE.

The *Pass. Ind. Perf.* is formed by annexing to the *Sup. Stem* the endings:

CONJUGATION.			
<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>		<i>Meaning.</i>
amat	us,	a, sum	I have been (lov) ed,
conlocat	us,	a, es	I was (lov) ed
monit			etc.
habit	us,	a, um, est	
rect			
miss	i,	ae, sūmus	
audit	i,	ae, ēstis	
munit	i,	ae, a, sunt	

(63) PLUPERFECT TENSE.

The *Pass. Ind. Pluperf.* is formed by annexing to the *Sup. Stem* the endings:

CONJUGATION.			
<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>		<i>Meaning.</i>
amat	us,	a, ěram	I had been (lov) ed
conlocat	us,	a, ěras	etc.
monit			
habit	us,	a, um, ěrat	
rect			
miss	i,	ae, erāmus	
audit	i,	ae, erātis	
munit	i,	ae, a, ěrant	

(64) FUTURE PERFECT TENSE.

The *Pass. Ind. Fut. Perf.* is formed by annexing to the *Sup. Stem* the endings:

CONJUGATION.			
<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>		<i>Meaning.</i>
amat	us,	a, ěro	I shall have been
conlocat	us,	a, ěris	(lov) ed
monit			etc.
habit	us,	a, um, ěrit	
rect			
miss	i,	ae, erīmus	
audit	i,	ae, erītis	
munit	i,	ae, a, ěrunt	

(65) TRANSLATE.

¹ Amabar. ² Moneris. ³ Audietur. ⁴ Portatum erat. ⁵ Muniar.
⁶ Adamantur. ⁷ Habebamini. ⁸ Exauditum est. ⁹ Monueris. ¹⁰ Ama-
 mini. ¹¹ Visus sum. ¹² Daris. ¹³ Fossa completa erat. ¹⁴ Pugnatur.

¹⁵ Audiebamus. ¹⁶ Parati erunt. ¹⁷ Monebor. ¹⁸ Portabare. ¹⁹ Vide-
tur. ²⁰ Oppugnati sunt. ²¹ Arma in castra portantur. ²² Pugnant.
²³ Pugnabatur. ²⁴ Auditum erat. ²⁵ Hae res ab omnibus amantur.
²⁶ Oppida vestra, milites, expugnata sunt. ²⁷ Vici vallis et fossis
muniebantur. ²⁸ Copiae integrae in agris visae erant. ²⁹ Signum
militibus datum est. ³⁰ Legatus ex castris veniebat. ³¹ Scitur regem
adesse.

LESSON XXIV.

(66) GRAMMAR LESSON: PASSIVE VOICE. SUBJUNCTIVE MODE. FIRST,
SECOND, AND FOURTH CONJUGATION. PRESENT TENSE.
TENSE SIGN, 1ST CONJ. e; 2D, 3D, 4TH, a.

The *Pass. Subj. Pres.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the
endings:

		CONJUGATION.		
<i>Stems.</i>	<i>1st.</i>	<i>Stems.</i>	<i>2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
ame (note)	r	mone	ar	I may be (lov) ed, or
conloce	ris, or re	habe	āris, or āre	may I be (lov) ed,
	tur	reg	ātur	etc.
	mur	mitt	āmur	
	mīni	audi	amīni	
	ntur	muni	āntur	

NOTE.—In the First Conj., the characteristic vowel, a, becomes e;
as *ama*, changed to *ame*.

(67) IMPERFECT TENSE. TENSE SIGN, re.

The *Pass. Subj. Imp.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the
endings:

		CONJUGATION.		
<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 4th.</i>	<i>Stems.</i>	<i>3d.</i>	<i>Meaning.</i>
ama	rer	reg	ērer	I might, (could,
conloca	rēris, or rēre	mitt	erēris, or erēre	would, or should)
mone	rētur		erētur	be (lov) ed
habe	rēmur		erēmur	etc.
audi	remīni		erēmīni	
muni	rēntur		erēntur	

(68)

PERFECT TENSE.

The *Pass. Subj. Perf.* is formed by annexing to the *Sup. Stem* the endings:

CONJUGATION.				
<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>			<i>Meaning.</i>
amat	us,	a,	sim	I may have been
conlocat	us,	a,	sis	(lov)ed
monit	us,	a, um,	sit	etc.
habit	us,	a, um,	sit	
rect	us,	a, um,	sit	
mis	i,	ae,	simus	
audit	i,	ae,	sitis	
munis	i,	ae, a,	sint	

(69)

PLUPERFECT TENSE.

The *Pass. Subj. Pluperf.* is formed by annexing to the *Sup. Stem* the endings:

CONJUGATION.				
<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>			<i>Meaning.</i>
amat	us,	a,	essem	I might, (could,
conlocat	us,	a,	esses	would, or should)
monit	us,	a, um,	esset	have been (lov)ed
habit	us,	a, um,	esset	etc.
rect	us,	a, um,	esset	
mis	i,	ae,	essēmus	
audit	i,	ae,	essētis	
munis	i,	ae, a,	essent	

VOCABULARY.

fluo,	fluere,	fluxi,	fluctum,	flow.
teneo,	tenere,	tenui,	tentum,	hold.
vinco,	vincere,	vici,	victum,	conquer.
vincio,	vincire,	vinxi,	vinctum,	bind.
conloco,	conlocare,	conlocavi,	conlocatum,	place, station.

(70)

TRANSLATE.

¹ Vincimur. ² Porter. ³ Sciebamini. ⁴ Tenti essent. ⁵ Conlocaretur. ⁶ Moveas. ⁷ Audiaris. ⁸ Fluxerit. ⁹ Amemini. ¹⁰ Rectae eramus. ¹¹ Mittam. ¹² Muniatur. ¹³ Daremur. ¹⁴ Ducti sint. ¹⁵ Exaudientur. ¹⁶ Videare. ¹⁷ Compleret. ¹⁸ Pugnabitur. ¹⁹ Jaceres. ²⁰ Deletus essem. ²¹ Sciamur. ²² Parata erant. ²³ Scribitis. ²⁴ Conlocaremini. ²⁵ Pervenisti. ²⁶ Moniti simus. ²⁷ Dicat. ²⁸ Audiantur.

²⁹ Fossae complebuntur. ³⁰ Copias ducant. ³¹ Castra vallo et fossa lata munita sunt. ³² Litteras ad principem mittent. ³³ Arma multa a militibus parata essent. ³⁴ Ante vicus munitos pugnatur. ³⁵ Hostium equitatus a viris nostris visus est. ³⁶ Proelii signum datur.

LESSON XXV.

(71) GRAMMAR LESSON: COMPLETE THE PASSIVE VOICE. IMPERATIVE MODE. PRESENT TENSE.

The *Pass. Imp. Pres.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

			CONJUGATION.		
<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 4th.</i>		<i>Stems.</i>	<i>3d.</i>	<i>Meaning.</i>
ama	re		reg	ere	Be thou (lov) ed etc.
conloca	mini		milt	imini	
mone					
habe					
audi					
muni					

(72) FUTURE TENSE.

The *Pass. Imp. Fut.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

			CONJUGATION.		
<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 4th.</i>		<i>Stems.</i>	<i>3d.</i>	<i>Meaning.</i>
ama	tor		reg	itor	Thou shalt be (lov) ed etc.
conloca	tor		milt	itor	
mone					
habe	ntor (4th ūntor)			ūntor	
audi					
muni					

(73) INFINITIVE MODE. PRESENT TENSE.

The *Pass. Inf. Pres.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

			CONJUGATION.		
<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 4th.</i>		<i>Stems.</i>	<i>3d.</i>	<i>Meaning.</i>
ama	ri		reg	i	To be (lov) ed.
conloca			milt		
mone					
habe					
audi					
muni					

(74) PERFECT TENSE.

The *Pass. Inf. Perf.* is formed by annexing to the *Sup. Stem* the endings:

CONJUGATION.		
<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
amat	us, a, um, esse	To have been (lov) ed.
conlocat		
monit		
habit		
rect		
miss		
audit		
munit		

(75) FUTURE TENSE.

The *Pass. Inf. Fut.* is formed by annexing to the *Sup. Stem* the ending:

CONJUGATION.		
<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
amat	um iri	To be about to be (lov) ed.
conlocat		
monit		
habit		
rect		
miss		
audit		
munit		

(76) PARTICIPLES. PERFECT.

The *Perf. Pass. Part.* is formed by annexing to the *Sup. Stem* the endings:

CONJUGATION.		
<i>Stems.</i>	<i>1st, 2d, 3d, 4th.</i>	<i>Meaning.</i>
amat	N. us, a, um	Having been (lov) ed.
conlocat	G. i, ae, i, etc.	
monit		
habit		
rect		
miss		
audit		
munit		

(77) FUTURE OR GERUNDIVE.

The *Fut. Pass. Part.* is formed by annexing to the *Pres. Stem* the endings:

CONJUGATION.					
<i>Stems.</i>	<i>1st. sd.</i>	<i>Stems.</i>	<i>sd. 1st.</i>	<i>Meaning.</i>	
ama	N. ndus, a, um	reg	N. endus, a, um	About to be, or	
conloca	G. ndi, ae, i	mit	G. endi, ae, i	deserving to be	
mone	(etc.)	audi	(etc.)	(lov) ed.	
habe		muni			

VOCABULARY.

spero,	sperare,	speravi,	speratum,	hope.
jubeo,	jubere,	jussi,	jussum,	order, command.
gero,	gerere,	gessi,	gestum,	carry.
traho,	trahere,	traxi,	tractum,	draw.
peto,	petere,	petivi (ii),	petitum,	ask.
sentio,	sentire,	sensi,	sensum,	feel.

(78)

TRANSLATE.

¹ Moveri. ² Auditus. ³ Amandum. ⁴ Delere. ⁵ Paramini. ⁶ Muniturus esse. ⁷ Scitus esse. ⁸ Monitum iri. ⁹ Exaudiens. ¹⁰ Speratur. ¹¹ Videntor. ¹² Sensum esset. ¹³ Jubebat. ¹⁴ Datus. ¹⁵ Portandus. ¹⁶ Munitus esse. ¹⁷ Completur. ¹⁸ Vincit erant. ¹⁹ Conlocatus. ²⁰ Delearis. ²¹ Tentum iri. ²² Dicit vicos multos deletos esse. ²³ Hostium exercitus ante castra in acie conlocatus erat. ²⁴ Pugnatum est cum Gallis. ²⁵ Legatus ex hostibus venit. ²⁶ Impetus jussus est. ²⁷ Viri multi in muris videntur. ²⁸ Speratur copias integras venturas esse. ²⁹ Arma in castra nostra portabantur. ³⁰ Dixit oppidos munitos a hostibus expugnatos esse.

LESSON XXVI.

(79)

REVIEW. TRANSLATE.

¹ Vincit. ² Portemus. ³ Regimus. ⁴ Movent. ⁵ Mittens. ⁶ Deletur. ⁷ Venire. ⁸ Videri. ⁹ Parati erant. ¹⁰ Vincit estis. ¹¹ Completis. ¹² Damas. ¹³ Motum iri. ¹⁴ Scribatis. ¹⁵ Amarer. ¹⁶ Muniendi. ¹⁷ Juberemini. ¹⁸ Audietur. ¹⁹ Conlocati essemus. ²⁰ Sciemini. ²¹ Speratur. ²² Vincit esse. ²³ Dederam. ²⁴ Monerentur. ²⁵ Exaudita erunt. ²⁶ Amare. ²⁷ Moveri. ²⁸ Sciuntor. ²⁹ Jussi sint. ³⁰ Paraberis. ³¹ Visus es. ³² Sentietur. ³³ Delendus. ³⁴ Pugnatum sit. ³⁵ Vincit. ³⁶ Speratum erat. ³⁷ Tenebor. ³⁸ Rectus. ³⁹ Habeamur. ⁴⁰ Ponunt. ⁴¹ Expugnarem. ⁴² Sciens. ⁴³ Gerere. ⁴⁴ Juberentur. ⁴⁵ Daris. ⁴⁶ Veniunto. ⁴⁷ Petit. ⁴⁸ Videbitur. ⁴⁹ Portatum iri.

⁵⁰ Expugnaturus esse. ⁵¹ Audimini. ⁵² Completi essent. ⁵³ Steteram.
⁵⁴ Cepisse. ⁵⁵ Moneor. ⁵⁶ Conlocabimur. ⁵⁷ Amandi. ⁵⁸ Vinciri.
⁵⁹ Speratum erat. ⁶⁰ Tractus. ⁶¹ Parari. ⁶² Movemini. ⁶³ Exauditurus
esse. ⁶⁴ Habiti sitis. ⁶⁵ Oppugnata. ⁶⁶ Contenderunt. ⁶⁷ Visum iri.
⁶⁸ Adamando. ⁶⁹ Misisse. ⁷⁰ Datum esse. ⁷¹ Jussurum esse. ⁷² Scitam
est. ⁷³ Tenti essemus. ⁷⁴ Pugnatur. ⁷⁵ Fecerint. ⁷⁶ Sto. ⁷⁷ Munia-
ris. ⁷⁸ Delebamini. ⁷⁹ Exaudiemur. ⁸⁰ Paramus. ⁸¹ Paramur. ⁸² Re-
gere. ⁸³ Conlocentur. ⁸⁴ Amaturus esse. ⁸⁵ Venit. ⁸⁶ Moti sint.
⁸⁷ Videantur. ⁸⁸ Spero. ⁸⁹ Dixerunt. ⁹⁰ Vincimur.

LESSON XXVII.

(80) GRAMMAR LESSON: REVIEW PASSIVE VOICE, INDICATIVE MODE,
WITH THIRD CONJUGATION AND **capio**, ETC.

(81) TRANSLATE.

¹ Jacimur. ² Videmur. ³ Vinciti eritis. ⁴ Dabaris. ⁵ Fluit.
⁶ Audiemini. ⁷ Teneor. ⁸ Portabimur. ⁹ Dicitur. ¹⁰ Delebantur.
¹¹ Speratum est. ¹² Munitur. ¹³ Parati erimus. ¹⁴ Capiuntur.
¹⁵ Amaberis. ¹⁶ Petebamini. ¹⁷ Sentietur. ¹⁸ Pugnatur. ¹⁹ Trahebatur.
²⁰ Jaciemur. ²¹ Scitur. ²² Copiae nostrae ad castra ducuntur. ²³ Dic-
tum est oppidos esse munitos. ²⁴ Arma in fossam altam jaciebantur.
²⁵ Populus a rege forte rectus erat. ²⁶ Ex castris portabuntur. ²⁷ Lit-
terae ad principem nostrum missae sunt. ²⁸ Viri ante muros conlocan-
tur. ²⁹ Agri lati visi sunt. ³⁰ Pars hostium per silvam veniebat.

LESSON XXVIII.

(82) GRAMMAR LESSON: REVIEW PASSIVE VOICE, WITH THIRD CON-
JUGATION AND **capio**.

(83) TRANSLATE.

¹ Capiantur. ² Gessum esset. ³ Pararemur. ⁴ Completum iri. ⁵ Jus-
sus. ⁶ Speretur. ⁷ Visum sit. ⁸ Dicantur. ⁹ Ducemini. ¹⁰ Movebar.
¹¹ Vincuntur. ¹² Vinciuntur. ¹³ Conlocabitur. ¹⁴ Scitum est. ¹⁵ Mittar.
¹⁶ Regentur. ¹⁷ Monere. ¹⁸ Audiuntur. ¹⁹ Dandus. ²⁰ Tenturus esse.
²¹ Jaciuntur. ²² Munita essent. ²³ Petantur. ²⁴ Deletor. ²⁵ Parati
erant. ²⁶ Positum esse. ²⁷ Juberemur. ²⁸ Exaudietur. ²⁹ Portantur.
³⁰ Speratum est regem cum copiis integris ad castra esse venturum.

²¹ Oppida impetu acre capiantur. ²² Vir per agrum trahebatur. ²³ Pugnatur cum hostibus. ²⁴ Legatorum manus vincitæ erant. ²⁵ Vici reliqui muniti sunt. ²⁶ Pugnae signum dabitur.

LESSON XXIX.

(84) GRAMMAR LESSON : DEPONENT VERBS. PERIPHRASTIC CONJUGATIONS.

VOCABULARY.

conor,	conari,	conatus sum,	attempt.
hortor,	hortari,	hortatus sum,	exhort.
polliceor,	pollicēri,	pollicitus sum,	promise.
potior,	potiri,	potitus sum,	obtain.
orior,	oriri,	ortus sum,	rise.

(85) TRANSLATE.

¹ Conabar. ² Jubebor. ³ Capiamur. ⁴ Audimini. ⁵ Hortantur. ⁶ Potiantur. ⁷ Teneris. ⁸ Trahemur. ⁹ Portatus esse. ¹⁰ Scribendum est. ¹¹ Pollicita sint. ¹² Expugnaturi sunt. ¹³ Sentiatur. ¹⁴ Vicimur. ¹⁵ Oriri. ¹⁶ Jaciuntur. ¹⁷ Muniuntur. ¹⁸ Regantur. ¹⁹ Petentur. ²⁰ Parantur. ²¹ Amentur. ²² Conentur. ²³ Vincendi fuerunt. ²⁴ Potieris. ²⁵ Polliceris. ²⁶ Oritur. ²⁷ Positum iri. ²⁸ Scriptus. ²⁹ Moveator. ³⁰ Hortamini. ³¹ Videndus sum. ³² Legatus principi mittendus est. ³³ Rex milites fortes hortabatur. ³⁴ Polliciti erant. ³⁵ Viri oppida magna munituri essent. ³⁶ Bellum sine causa ortum est. ³⁷ Impetum facturi sint. ³⁸ Praesidia petienda sunt.

LESSON XXX.

(86) GRAMMAR LESSON : IRREGULAR VERBS.

(a.) eo and fio.

(87) TRANSLATE.

¹ Fient. ² Ivero. ³ Conabamur. ⁴ Eunt. ⁵ Expugnare. ⁶ Facti essent. ⁷ Ito. ⁸ Potiri. ⁹ Dicendum est. ¹⁰ Fiebamus. ¹¹ Iens. ¹² FI. ¹³ Orta sit. ¹⁴ Euntis. ¹⁵ Fitis. ¹⁶ It. ¹⁷ Pollicebamini. ¹⁸ Factum iri. ¹⁹ Iturus esse. ²⁰ Eundum. ²¹ Fiamus. ²² Viri ad oppidum

ibant. ²³ Pugna acris fiet. ²⁴ Dicitur hostes cum copiis multis ab castris ire. ²⁵ Impetum faciendum est. ²⁶ Ite, milites, parate praesidia.

(88) (b) **fero** and **possum**.

(89) TRANSLATE.

¹ Fers. ² Fit. ³ Poteras. ⁴ Tulisti. ⁵ Posse. ⁶ Eunto. ⁷ Lati essemus. ⁸ Potuerim. ⁹ Fert. ¹⁰ Possumus. ¹¹ Ferretis. ¹² Tulisse. ¹³ Fiant. ¹⁴ Possis. ¹⁵ Ferte. ¹⁶ Ivisset. ¹⁷ Factus sum. ¹⁸ Ferri. ¹⁹ Poterimus. ²⁰ Fiamus. ²¹ Tulerint. ²² Arma in vicis ferunt. ²³ Castra lata videre possumus. ²⁴ Corpora trans flumen lata sunt. ²⁵ Milites vincere potuimus. ²⁶ Puer ad fratrem it. ²⁷ In proelium feruntur. ²⁸ Speratur oppida capi posse.

(90) (c) **volo**, **nolo**, and **malo**.

(91) TRANSLATE.

¹ Velim. ² Nollent. ³ Maluisse. ⁴ Poterit. ⁵ Ferris. ⁶ Non vultis. ⁷ Maluerint. ⁸ Iturus esse. ⁹ Vellemus. ¹⁰ Latum iri. ¹¹ Nolito. ¹² Fiamus. ¹³ Mavis. ¹⁴ Volens. ¹⁵ Ferri. ¹⁶ Volui. ¹⁷ Nolunto. ¹⁸ Eant. ¹⁹ Malit. ²⁰ Copiae integrae ire nolunt. ²¹ Viri multi hanc viam maluerunt. ²² Hostis pugnare non vult. ²³ Exercitus domum eat.

(92) TRANSLATE.

¹ Velit. ² Poteram. ³ Fers. ⁴ Malles. ⁵ Jacit. ⁶ Fiunt. ⁷ Ibis. ⁸ Nolueramus. ⁹ Potest. ¹⁰ Ferrent. ¹¹ Factum erit. ¹² Vellemus. ¹³ Tulisti. ¹⁴ Mavis. ¹⁵ Potuisse. ¹⁶ Non vult. ¹⁷ I. ¹⁸ Fieri. ¹⁹ Volens. ²⁰ Ferendus. ²¹ Eunt. ²² Potueramus. ²³ Fi. ²⁴ Fertur. ²⁵ Maluero. ²⁶ Potestis. ²⁷ Lata erant. ²⁸ Nolumus. ²⁹ Facti essent. ³⁰ Iveris. ³¹ Malint. ³² Pueri domum ibunt. ³³ Milites bellum malunt. ³⁴ Videre possumus. ³⁵ Pugna brevis facta erat. ³⁶ Viri miseri ire noluerunt. ³⁷ Arma in oppida feruntur. ³⁸ Nolimus impetum facere.

LESSON XXXI.

(93) REVIEW.

¹ Conabor. ² Exaudias. ³ Gererentur. ⁴ Jubeam. ⁵ Paramus. ⁶ I. ⁷ Munitos esse. ⁸ Vincunt. ⁹ Actum iri. ¹⁰ Dictum sit. ¹¹ Speravissemus. ¹² Scribendum esse. ¹³ Habueram. ¹⁴ Poteram. ¹⁵ Tene-

tur. ¹⁶ Stetisse. ¹⁷ Pollicitus eras. ¹⁸ Videns. ¹⁹ Monebantur.
²⁰ Duc. ²¹ Rexero. ²² Paratus sum. ²³ Audiens. ²⁴ Mittitor. ²⁵ Pug-
nabatur. ²⁶ Jecisses. ²⁷ Hortati sumus. ²⁸ Non vult. ²⁹ Factum esse.
³⁰ Perventurus sum. ³¹ Dirigimus. ³² Completeretur. ³³ Fluxerint.
³⁴ Sentiant. ³⁵ Expugnaturum esse. ³⁶ Fient. ³⁷ Trahamini. ³⁸ Scie-
bam. ³⁹ Das. ⁴⁰ Fers. ⁴¹ Vinxerunt. ⁴² Adamandum. ⁴³ Malit.
⁴⁴ Facies. ⁴⁵ Stabat. ⁴⁶ Venirent. ⁴⁷ Potieris. ⁴⁸ Tentus. ⁴⁹ De-
levisse. ⁵⁰ Egissem. ⁵¹ Jussum erat. ⁵² Oppugno. ⁵³ Tractas esse.
⁵⁴ Potuerunt. ⁵⁵ Visurum est. ⁵⁶ Posito. ⁵⁷ Habento. ⁵⁸ Damini.
⁵⁹ Gestus. ⁶⁰ Fore. ⁶¹ Jactum iri. ⁶² Orti erunt. ⁶³ Amans. ⁶⁴ Pro-
movendos. ⁶⁵ Fluit. ⁶⁶ Fles. ⁶⁷ Speretur. ⁶⁸ Mittenda sunt. ⁶⁹ Vin-
cere. ⁷⁰ Mallemus. ⁷¹ Fac. ⁷² Juberi. ⁷³ Visurus es. ⁷⁴ Conlocet.
⁷⁵ Actum iri. ⁷⁶ Polliceamur. ⁷⁷ Contendis. ⁷⁸ Capi. ⁷⁹ Rega.
⁸⁰ Movero. ⁸¹ Stare. ⁸² Ponendo. ⁸³ Exaudita. ⁸⁴ Agitur. ⁸⁵ Fertis.
⁸⁶ Victum est. ⁸⁷ Capiebant. ⁸⁸ Futurus esse. ⁸⁹ Da. ⁹⁰ Ivi. ⁹¹ Tra-
hunt. ⁹² Adamant.

LESSON XXXII.

(94)

GRAMMAR LESSON: PRONOUNS.

(a) *Personal and Possessive Pronouns.*

(95)

TRANSLATE.

¹ Mihi. ² Se. ³ Mea. ⁴ Tui. ⁵ Meus gladius est magnus. ⁶ Prin-
ceps milites suos hortatur. ⁷ Hujus populi rex fratrem tuum cepit.
⁸ Nos hunc nuntium misimus. ⁹ Videmus vos vinciri. ¹⁰ Vir se per
silvam fert. ¹¹ Te, rex magne, petimus. ¹² Copiae nostrae erunt in-
tegrae. ¹³ Equitatum suum trans flumen conlocat. ¹⁴ Scribendum
est mihi. ¹⁵ Pueri mecum fuerunt. ¹⁶ Pugnae causa est haec. ¹⁷ Dic-
tum est vestros oppida nostra delevisse.

(96)

(b) *Demonstrative Pronouns.*

(97)

TRANSLATE.

¹ Ii. ² Illius. ³ Hunc. ⁴ Eundem. ⁵ Ipsam. ⁶ Hi. ⁷ Istarum.
⁸ Ejusdem. ⁹ Illi. ¹⁰ His. ¹¹ Ea. ¹² Ipso. ¹³ Ista. ¹⁴ Huic. ¹⁵ Idem.
¹⁶ Haec. ¹⁷ Ipsi. ¹⁸ Illum. ¹⁹ Haec dicuntur. ²⁰ Hanc turrim altam
delebitis. ²¹ Hos viros capiant. ²² Legatus ex castris suis his litteris
venit. ²³ Vulnus grave illi est.

(98) (c) *Relative, Interrogative, and Indefinite Pronouns.*

(99)

TRANSLATE.

¹ Cujus. ² Quod. ³ Quid? ⁴ Aliqua. ⁵ Quique. ⁶ Cui. ⁷ Quis pugnabat? ⁸ Aliqui arma ex castris tulerunt. ⁹ Quae oppida ceperant? ¹⁰ Hic vir, qui adest, ex oppido venit. ¹¹ Gladii, quos teneo, sunt magni. ¹² Cujus populi hic vir est? ¹³ Litterae, quas cepisti, a me missae erant. ¹⁴ Hostes ad flumen, quod post nostra castra fluit, contendebant. ¹⁵ Id ipsum pollicitus est. ¹⁶ Illa porta est lata. ¹⁷ Ego ipse has copias, quae veniunt, video. ¹⁸ Qui nostrum oppidum munitum deleverunt? ¹⁹ Haec est magna spes. ²⁰ Vestri per agros eorum veniunt. ²¹ Illae litterae vobis scribendae sunt. ²² Dixit milites suos, qui domum iverunt, captos esse.

LESSON XXXIII.

(100) GRAMMAR LESSON: COMPARISON OF ADJECTIVES AND ADVERBS.

ADJECTIVES. REGULAR COMPARISON.

<i>Stems.</i>	<i>Positive.</i>	<i>Comparative.</i>	<i>Superlative.</i>
alt	us, a, um	ior, ior, ius	issimus, a, um
cert	us, a, um		
lat	us, a, um		
fort	is, e		
audac	audax		
felic	felix		

ADVERBS.

alt	alte	ius	issime
fort	fortiter		

ADJECTIVES ENDING IN ER.

<i>Stems.</i>	<i>Positive.</i>	<i>Comparative.</i>	<i>Superlative.</i>
acr	acer, is, e	<i>Stem.</i> ior, ior, ius	<i>Nom.</i> rimus, a, um
miser	miser, a, um		
integr	integer, a, um		

ADVERBS.

acr	acriter	<i>Stem.</i> ius	<i>Nom.</i> rime.

(101)

TRANSLATE.

¹ Turris est alta. ² Hi muri sunt altiores. ³ Pugnae fuerant acerimae. ⁴ Milites oppidum fortiter oppugnabunt. ⁵ Populorum agri fuerunt latissimi. ⁶ Hic vir illo fortior fuit. ⁷ Videmus milites impetum accerime facere. ⁸ Puer est felix. ⁹ Mater est felicissima. ¹⁰ Copiae vestrae erunt integerrimae. ¹¹ Princeps audacissimos viros trans flumen altius duxit. ¹² Fortius pugnatur. ¹³ Nostri fortissime pugnabunt. ¹⁴ Castellum altissimum capient. ¹⁵ In flumen audaciter ducti sumus. ¹⁶ Hoc fuit vulnus gravissimum. ¹⁷ Hostes nuntium miserimum ceperunt.

LESSON XXXIV.

(102)

GRAMMAR LESSON: GERUND AND GERUNDIVE.

(103)

READ AT SIGHT.

(New words given below.)

¹ Hiemandi causa. ² Ad eas res conficiendas. ³ Pugnandi potestatem fecit. ⁴ Oppugnandi finem nox fecerat. ⁵ Causa mittendi fuit haec. ⁶ Ad omnia pericula subeunda. ⁷ Ad aciem instruendam. ⁸ Proelii committendi signum dedit. ⁹ Galliae occupandae causa.

finis, is,
potestas, tis,

end.
opportunity.

nox, noctis,
periculum, i,

night.
danger.

hiemo, are, avi, atum,
conficio, 3re, confecti, confectum,
subeo, ire, ivi, itum,
instruo, 3re, instruxi, instructum,
committo, 3re, commisi, commissum,
occupo, are, avi, atum,

pass the winter.
complete, finish.
undergo, endure.
form, build.
attack, engage in.
seize.

LESSON XXXV.

(104)

GRAMMAR LESSON: ABLATIVE ABSOLUTE.

(105)

READ AT SIGHT.

(New words given below.)

¹ Secundis aliquot proeliis factis. ² Concilio celeriter convocato. ³ Signo dato. ⁴ Omnibus hostium copiis fuis armisque exutis, se in castra recipiunt. ⁵ Nullo hoste prohibente, aut iter demorante, incolu- mem legionem in Nantuates perduxit. ⁶ His rebus celeriter admini-

stratis, ipse ad exercitum contendit. ⁷ Omni senatu necato. ⁸ Magno numero hostium interfecto. ⁹ Re frumentaria provisa, equitatuque comparato, multis viris fortibus Narbone evocatis, in Sontiatum fines exercitum introduxit. ¹⁰ Compluribus expugnatis oppidis, Caesar classem exspectavit. ¹¹ Lexovii, senatu suo interfecto, portas clausurunt.

secundus, a, um,	successful.	aliquot,	several.
concilium, i,	council.	celeriter,	quickly.
nullus, a, um,	no.	iter,	journey.
incolumis, e,	safe.	legio, nis,	legion.
senatus, us,	senate.	res frumentaria,	supplies.
complures,	very many.	classis, is,	fleet.

convoco, are, avi, atum,	convene.
fundo, ãre, fudi, fustum,	scatter.
exuo, ãre, exui, exutum,	lose, abandon.
recipio, ãre, recepi, receptum,	betake.
prohibeo, ãre, ui, itum,	check.
demoror, ari, atus sum,	hinder.
perduco, ãre, perduxi, perductum,	lead.
administro, are, avi, atum,	administer.
neco, are, avi, atum,	put to death.
interficio, ãre, interfeci, interfectum,	kill.
provideo, ãre, providi, provisum,	provide.
comparo, are, avi, atum,	prepare.
evoco, are, avi, atum,	summon.
exspecto, are, avi, atum,	await.
claudio, ãre, clausi, clausum,	close.

LESSON XXXVI.

(106) GRAMMAR LESSON: IMPERSONAL VERBS.

READ AT SIGHT.

(New words given below.)

¹ Oportet nos Rhenum transire. ² Rhenus nobis transeundum est. ³ Pugnatur. ⁴ Pugnatum est. ⁵ Pugnandum est. ⁶ Eam poenam sequi oportebat. ⁷ Pugnabatur diu et acriter. ⁸ Licet mihi bellum gerere.

oportet, oportãre, oportuit,	it behooves.
transeo, ire, ii, itum,	cross.
poena, ae,	penalty.
sequor, sequi, secutus sum,	follow.
diu,	long, for a long time.
licet, licãre, licuit, or licitum est,	it is permitted.

RULES FOR TRANSLATION.

SIMPLE SENTENCES.

Notice the ending of the Verb to determine the Person and Number of the Subject.

Find and translate :

1. The Subject.
2. The Modifiers (if any) of the Subject.
3. The Verb.
4. The Direct Object (if any).
5. The other Modifiers (if any) of the Verb.

Cæsar army led.

1. Cæsar exercitum duxit.

Camp-followers in-headlong-haste to-fight themselves committed.

2. Calones praecipites fugæ sese mandabant.

Camp-followers from the-highest point of-the-hill our-men (as) victors

3. Calones ab summo jugo collis nostros victores

the-river to-have-crossed had-seen.

flumen transisse conspexerant.

COMPLEX AND COMPOUND SENTENCES.

After the pupil thoroughly understands the Simple Sentence, he will save time by learning the following words which introduce a Subordinate Clause :

qui, quæ, quod, etc., who, which, what ; ut, that ; quum (cum), when, since, while ; quod, because ; quamquam, although ; postquam, after that, as soon as, when ; quoniam, since, now, because ; si, if ; nisi, unless ; ubi, where, when, after ; ubi primum, as soon as ; dum, while, until ; priusquam, sooner than, before.

A Subordinate Conjunction (quum, ut, etc.) *begins* a Subordinate Clause which, as a rule, *ends* with the *next verb* ; if other Subordinate

Conjunctions occur before the verb, they may be considered as introducing Parenthetical Clauses, and the *last conjunction* is construed with the *first verb*, the next to the last with the second verb ; as in the sentence, *When the soldiers* (whom he had levied) *had assembled*, he advanced.

Read the sentence, indicating by the voice the Subordinate Clauses.

Translate, *first*, the Principal Clause, following the rules given for a Simple Sentence ; *then*, the Subordinate Clauses.

In the following sentences study carefully the English translation, reading the Subordinate Clauses, as indicated, parenthetically, then the Latin in the same manner, until the Principal Clause is thoroughly understood.

The-day-after that day Cæsar before themselves enemy from panic and
 1. Postridie ejus diei Cæsar, [*priusquam se hostes ex terrore ac*
flight could-recover into territory of-Suessiones, who next to-Remi were
fuga reciperent,] in fines Suessionum, [*qui proximi Remis erant,*]
 army led.
 exercitum duxit.

Nevertheless, that time intervene might until soldiers whom
 2. Tamen, [*ut spatium intercedere posset,*] (dum milites [*quos*
he-had-levied should-gather, to-ambassadors he-replied time he for delib-
imperaverat] convenirent,) legatis respondit diem se ad delibe-
 ration would take.
 randum sumpturum.

Meanwhile with-that legion, which with-him he-had, and-with-soldiers
 3. Interea ea legione, [*quam secum habebat,*] militibusque
 who from province had-assembled, from lake Geneva, which into river
 [*qui ex provincia convenerant,*] a lacu Lemanno, [*qui in flumen*
 Rhone empties, to-mountain Jura, which the territory of Sequani from
Rhodanum influit] ad montem Juram, [*qui fines Sequanorum ab*
 Helvetians separates, thousands of-paces nineteen, wall in height
Helvetiis dividit,] milia passuum decem-novem, murum in altitudi-
 of-feet sixteen, and-ditch he-constructs.
 nem pedum sedecim, fossamque perducit.

At the same time horsemen our and-light armed infantry who
 4. Eodem tempore equites nostri levisque armaturae pedites [*qui*
 with those together had-been who by-first of-enemy assault had-been-repulsed
cum iis una fuerant] (quos primo hostium impetu pulsos
 I-had-stated while themselves into camp were-betaking face-to-face enemy
 dixeram) [*cum se in castra reciperent*] adversis hostibus
 met and again another into part retreat were-making; and
 occurrebant ac rursus aliam in partem fugam petebant; et
 camp-followers who from decuman gate and highest point of-hill our men
 calones [*qui ab decumana porta ac summa jugo collis nostros*
 (as) victors river had-crossed had-seen of-plundering for-the-sake
victores flumen transisse conspexerant] predandi causa
 having-gone-forth when they-had-looked-back and enemy in our camp
 egressi [*cum respexissent et hostes in nostris castris*
 were had-seen in-headlong-haste to-flight themselves committed.
versari vidissent] praecipites fugae sese mandabant.

D. APPLETON & CO.'S
EDUCATIONAL WORKS.

LATIN.

Professor Harkness's Series of Latin Text-Books.

An Introductory Latin Book. Intended as an Elementary Drill-Book on the Inflections and Principles of the Language. 12mo. 162 pages.

This work gives a distinct outline of the whole grammar, with exercises in translation from each language into the other, suggestions to the learner, notes, and vocabularies, and prepares the way to both the reading and the writing of easy classic Latin.

A Latin Grammar. For Schools and Colleges. Edition of 1874. 12mo. 357 pages.

A Latin Grammar. For Schools and Colleges. Standard edition of 1881. 12mo. 430 pages.

This is a complete, philosophical, and attractive work. It presents a systematic arrangement of the great facts and laws of the language, exhibiting not only the grammatical forms and constructions, but also those vital principles which underlie, control, and explain them.

The present edition is the result of a thorough and complete revision of that of 1874. To a large extent it is a new and independent work; yet the paradigms, rules of construction, and in general all parts intended for recitation, have been only slightly changed. The aim of the work in its present form is threefold: 1. To be a clear, simple, and convenient Elementary Latin Grammar, giving the essentials for that use in distinctive type and in the form best adapted to the end. 2. To be an adequate and trustworthy Grammar for the advanced student—a complete Grammar of the Latin language, for the use of critical students of every grade of scholarship. 3. To be a practical introduction to the broader fields of philology and modern linguistic research, with references to the latest and best authorities upon the numerous questions which arise in such study.

The Elements of Latin Grammar. For Schools. 12mo. 150 pages.

A New Latin Reader. With Exercises in Latin Composition, intended as a Companion to the Author's Latin Grammar. With References, Suggestions, Notes, and Vocabularies. 12mo. 227 pages.

The "New Reader" differs from the "Reader" in two respects. The first parts of the two books are wholly different. The new has in this part alternating exercises in translation both ways from one language into the other, with numbered references to the "Grammar" at every step. The second part is substantially the same in both books, except that nine of the Latin sections in the Old are removed, and their places in the New filled with English to be translated into Latin.

[SEE NEXT PAGE.]

EDUCATIONAL WORKS.—(Continued.)

A Latin Reader. With References, Suggestions, Notes, and Vocabulary. 12mo. 212 pages.

A Latin Reader. With Exercises in Latin Composition. 12mo. 306 pages.

This is the "Latin Reader" complete, with which is bound in Part First—forty-nine pages, notes appended—of the "Practical Introduction to Latin Composition."

A Practical Introduction to Latin Composition. For Schools and Colleges. Part I. Elementary Exercises, intended as a Companion to the Reader. Part II. Latin Syntax. Part III. Elements of Latin Style, with Special Reference to Idioms and Synonyms. 12mo. 306 pages.

A simple, progressive, and complete—that is to say, *practical*—text-book, and teaches the language synthetically. Starting with the beginner as soon as he has learned a few grammatical forms, it leads him step by step to a point where he is so far master of both the theory and the practice of the language that he no longer needs the aid of a special text-book, until he can read Cæsar, Sallust, and Cicero, with comparative ease. This work has three parts. The first is purely elementary, and is a companion to the "Reader." The second gives the student instruction and practice in composition, which should be continued until he is prepared for college. The third is intended for the earlier portion of a collegiate course of study, and aims to introduce the student to a practical acquaintance with the elements of style.

Cæsar's Commentaries on the Gallic War. With Notes, Dictionary, Life of Cæsar, Map of Gaul, Plans of Battles, etc. 12mo. 384 pages.

This work is prepared with great care, having full explanatory notes on matters of grammar and style, a complete dictionary, map of Gaul, plans of battles, and a life of Cæsar. The references to the "Grammar" enable the student to understand constructions not already perfectly familiar to him.

Cicero's Select Orations. With Explanatory Notes and a Special Dictionary. 12mo. 398 pages.

This book contains ten select orations, giving specimens of Roman eloquence in its various departments—forensic, senatorial, and judicial. The orations are the four "In Catilinam," the "Pro Archia Poëta," "De Imperio Pompeii," "Pro Marcello," "Pro Ligario," "Pro Rege Delotaro," and the first Philippic "In Antonium."

Sallust's Catiline. With Explanatory Notes and a Special Vocabulary. 12mo. 162 pages.

This work follows the "Cæsar," and is edited with the same care, giving notes, illustrations, special dictionary, and references to the author's "Grammar."

[SEE NEXT PAGE.]

EDUCATIONAL WORKS.—(Continued.)

Preparatory Course of Latin Prose Authors. Large 12mo.
639 pages.

This work presents, in a single volume, a course of reading in the prose authors sufficiently extended to meet the requirements for admission to any American college. It contains four books of Cæsar's "Commentaries," the "Catiline" of Sallust, and eight of Cicero's orations—the four "In Catilinam," the "Pro Archia Poëta," "De Imperio Pompeii," "Pro Marcello," and "Pro Ligario." The editorial aids consist of notes, illustrations, special dictionary, analyses, and a map of Gaul. It is especially convenient as part of the shorter course marked out above, inasmuch as it, the "Grammar," and the "New Reader," only three books, provide all that is required in the course.

A Complete Latin Course for the First Year, comprising an
Outline of Latin Grammar and Progressive Exercises in Reading and
Writing Latin, with Frequent Practice in Reading at Sight. 12mo.
350 pages. 1883.

This volume contains a series of simple exercises progressively arranged, and designed to lead the way directly to connected discourse, together with numerous exercises and passages intended for practice in *sight-reading* and *composition exercises*, accompanied by frequent suggestions to the learner; also a Grammatical Outline, with paradigms of declension and conjugation, and all needed rules of syntax and statements of grammatical principles, *given in the exact form and language in which they occur* in "Harkness's Standard Latin Grammar." It is designed to serve as a complete introductory book in Latin, no other grammar being required.

It is a thoroughly practical book, and brings out, more clearly than any other introductory Latin book now published, the latest and most approved theories and methods of Latin instruction. It will stand pre-eminent in the peculiarly practical nature of the drill which it will afford upon etymological distinctions and the perplexing idiomatic forms of Latin discourse, as well as the facility with which it will enable the pupil to take up and master the difficulties of Latin syntax. It is in every way worthy to take its place in the unrivaled Latin series of which it will be the introductory book.

The same work will be furnished, when desired, without the Grammatical Outline, under the following title:

Progressive Exercises in Reading and Writing Latin, with
Frequent Practice in Reading at Sight, intended as a Companion-
Book to the author's Latin Grammar. 12mo.

Both editions contain numerous notes and suggestions, and an adequate Latin-English and English-Latin Dictionary.

The Complete Text of Vergil. With Notes and the Vergilian
Dictionary. By HENRY S. FRIEZE, Professor of Latin in the Uni-
versity of Michigan. 12mo. Cloth.

The Aeneid of Vergil. With Notes and Dictionary. By HENRY S.
FRIEZE. 12mo. Cloth.

[SEE NEXT PAGE.]

EDUCATIONAL WORKS.—(Continued.)

The Aeneid of Vergil. With Notes. By HENRY S. FRIEZE. 12mo. Cloth. 598 pages. Large type.

The Bucolics and Georgics, and the First Six Books of the Aeneid. With Notes and Dictionary. By HENRY S. FRIEZE. 12mo.

A Vergilian Dictionary. By HENRY S. FRIEZE. 12mo. 229 pages.

The text of Frieze's new editions of Vergil is the result of a careful comparison of the texts of the most eminent among the recent Vergilian critics, especially those of Wagner, Jahn, Forbiger, Radewig, Ribbeck, and Conington. The references in the Notes are to the grammars of Harkness, Madvig, Zumpt, Allen and Greenough, Bartholomew, and Gildersleeve.

The Dictionary contains all words found in the Bucolics, the Georgics, and the Aeneid, including all proper names, preserving all important varieties of orthography, and, therefore, convenient for use with any edition or text of Vergil. It aims to represent completely the Vergilian usage of words, and refers constantly to the text for the illustration of definitions given.

The Tenth and Twelfth Books of the Institutions of Quintilian. With Explanatory Notes. By HENRY S. FRIEZE. 12mo. 175 pages.

M. Tullii Ciceronis Laelius de Amicitia. With English Notes. By JOHN K. LORD, Associate Professor of Latin, Dartmouth College. 12mo. 111 pages.

The text adopted for this work is that of Baiter and Kayser, the edition of 1860. It has been carefully compared with Holm's revision of Orelli's text, and with those of other editors. Any changes from the standard text have been noticed in the notes.

In preparing the notes, the aim has been to furnish explanations on points of grammar, history, biography, and ancient customs, and, particularly by translation and special remark, to indicate the different and the corresponding idioms of the Latin and the English, and thus, through idiomatic English, to assist to a better understanding of the structure of the Latin.

Selections from the Poems of Ovid. With Notes. By J. L. LINCOLN, LL. D., Professor of Latin in Brown University. 12mo. 238 pages.

This edition of Ovid was prepared at the request of many teachers of Latin who regard the poetry of Ovid more suitable for the use of beginners than that of Vergil, an opinion that governs the course pursued in the European schools generally. The text is very carefully annotated, and references made to Harkness's Standard Grammar.

Some selections from the "Amores," the "Fasti," and the "Tristia," have been added to those made from the "Metamorphoses," not only on account of the interesting themes of which they treat, but also for the sake of giving the student an opportunity of becoming acquainted with Latin elegiac verse, of which, in Latin poetry, Ovid is the acknowledged master.

THE SAME. With Notes and Vocabulary.

[SEE NEXT PAGE.]

EDUCATIONAL WORKS.—(Continued.)

Cornelius Nepos. Prepared expressly for the Use of Students Learning to Read at Sight. With Notes, Vocabulary, Index of Proper Names, and Exercises for Translation into Latin. Illustrated by numerous Cuts. By THOMAS B. LINDSAY, Ph. D., Assistant Professor of Latin in the Boston University. 12mo. 357 pages.

Among the characteristic features of this new edition of "Cornelius Nepos" are the following: The orthographical accuracy of the text, the results of the investigations of Fleckelsen, Brambach, and others, having been kept carefully in view. The notes have been prepared with special reference to the training of the student in *sight-reading*, and to assist him in grasping the main idea of the sentence. The English-Latin exercises make immediate use of the words and idioms of the text, thus fixing them firmly in the mind. The marking of the long vowels and the relation of derivatives to a common root are among the special features of the vocabulary. It is a valuable supplementary reading-book, where the curriculum does not admit of its introduction into the prescribed course.

"Cornelius Nepos" is one of the authors regularly read in the German Gymnasia. The clearness of his style and the interest of the subjects treated by him are especially adapted to engage the attention of the student, and make his study of Latin a pleasure rather than a task.

THE SAME, for Sight-Reading in Schools and Colleges, with English-Latin Exercises and Index of Proper Names. By THOMAS B. LINDSAY. 12mo.

This edition contains the Text, the English-Latin Exercises, and the Historical and Geographical Index, and is designed to meet the wants of students that have already reached a certain proficiency in the language, and desire in addition to the regular course to read a Latin author *at sight*.

Arnold's First and Second Latin Book and Practical Grammar. Revised and carefully corrected, by J. A. SPENCER, D. D. 12mo. 359 pages.

Arnold's Practical Introduction to Latin Prose Composition. Revised and carefully corrected, by J. A. SPENCER, D. D. 12mo. 356 pages.

Arnold's Cornelius Nepos. With Questions and Answers, and an Imitative Exercise on each Chapter. With Notes by E. A. JOHNSON, Professor of Latin in the University of New York. New edition, enlarged, with a Lexicon, Historical and Geographical Index, etc. 12mo. 350 pages.

Germania and Agricola of Caius Cornelius Tacitus. With Notes, for Colleges. By W. S. TYLER, Professor of the Greek and Latin Languages in Amherst College. 12mo. 193 pages.

[SEE NEXT PAGE.]

EDUCATIONAL WORKS.—(Continued.)

- Tyler's Histories of Tacitus.** With Notes, for Colleges. 12mo. 458 pages.
- Lincoln's Horace.** With English Notes, for the Use of Schools and Colleges. 12mo. 575 pages.
- Lincoln's Livy.** Selections from the First Five Books, together with the Twenty-first and Twenty-second Books entire; with a Plan of Rome, a Map of the Passage of Hannibal, and English Notes for the Use of Schools. By J. L. LINCOLN, Professor of the Latin Language and Literature in Brown University. 12mo. 329 pages.
- Sallust's Jugurtha and Catiline.** With Notes and a Vocabulary. By NOBLE BUTLER and MINARD STURGIS. 12mo. 397 pages.
- Cicero's Select Orations.** With Notes, for the Use of Schools and Colleges. By E. A. JOHNSON, Professor of Latin in the University of New York. 12mo. 459 pages.
- Cicero de Officiis.** With English Notes, mostly translated from Zumpt and Bonnell. By THOMAS A. THACHER, of Yale College. 12mo. 194 pages.
- Beza's Latin New Testament.** 12mo. 291 pages.
- Cæsar's Commentaries on the Gallic War.** With English Notes, Critical and Explanatory; a Lexicon, Geographical and Historical Indexes, a Map of Gaul, etc. By Rev. J. A. SPENCER, D. D. 12mo. 408 pages.
- Quintus Curtius: Life and Exploits of Alexander the Great.** Edited, and illustrated with English Notes, by WILLIAM HENRY CROSBY. 12mo. 385 pages.

D. APPLETON & CO., Publishers,
NEW YORK BOSTON. CHICAGO. SAN FRANCISCO.

D. APPLETON & CO.'S
SCHOOL AND COLLEGE TEXT-BOOKS.

GREEK, SYRIAC, HEBREW.

GREEK.

- Adams's Greek Prepositions.**
Arnold's First Greek Book.
Arnold's Greek Prose Composition.
Arnold's Second Greek Prose Composition.
Arnold's Greek Reading Book.
Blake's Homeric Lexicon.
Boise's Exercises in Greek Prose Composition.
Boise's First Three Books of Xenophon's Anabasis.
Boise's Five Books of Xenophon's Anabasis.
Boise's Xenophon's Anabasis. With Notes.
Champlin's Short and Comprehensive Greek Grammar.
Hadley's New Greek Grammar.
Hadley's Elements of Greek Grammar.
Hadley's Greek Verbs.
Hahn's Greek Testament. Notes by ROBINSON.
Harkness's First Greek Book. With a Greek Reader.
Herodotus. With Notes by JOHNSON.
Johnson's Three Books of the Iliad.
Johnson's Ionic Dialect of Herodotus.
Kendrick's Greek Ollendorff.
Kuhner's Greek Grammar. By EDWARDS and TAYLOR.
Mayor's Greek for Beginners.
Owen's Xenophon's Anabasis.

[SEE NEXT PAGE.]

